Четвер, 26 грудня 2002 року. № 246—247 (2997—2998)

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Бюджетний копроміс із двомільярдним дефіцитом

Ранкове та денне засідання 25 грудня

За узгоджений між урядом і Комітетом ВР з питань бюджету законопроект про Державний бюджет на 2003 рік (повторне друге читання) проголосували 350 депутатів.

Перший віце-прем'єр-міністр Микола Азаров поінформував, що в основному фінансовому документі з дефіцитом 1 млрд. 983 млн. 400 тис. гривень прибутки становлять 50 млрд. 20 млн. 900 тис. грн., а видатки — 52 млрд. 4 млн. 300 тис. Крім того, за його словами, вперше частка місцевих бюджетів становить 50 відсотків.

(Закінчення на 2-й стор.).

Окрім нас, проблеми розв'язувати нікому

Президент України Леонід Кучма провів зустріч з віце-прем'єр-міністром уряду Російської Федерації Валентиною Матвієнко. Сторони дійшли висновку, що Рік України в Росії став позитивним явищем, оскільки довів аксіому: Київ і Москва мають самі розв'язувати спільні економічні проблеми.

(Закінчення на 13-й стор.).

Папа закликає до миру

Папа Римський Іван Павло II відправив у соборі святого Петра в Римі різдвяну опівнічну месу, в якій закликав до миру на тлі зростання ймовірності війни з Іраком. Іван Павло II зустрічає у Ватикані вже двадцять п'яте Різдво. Його традиційний заклик до миру ніколи не лунав у складнішій обстановці, ніж нині. «Минули століття й тисячоліття, але ця дитина в яслах лишається Господнім посланням надії для всього людства і променем миру для тих, хто потерпає від різноманітних конфліктів», — сказав понтифік. Останніми днями Ватикан чітко дав зрозуміти, що виступає проти війни з Іраком, початком якої погрожують США. Представники Ватикану підкреслюють, що превентивний удар стане агресією і не зможе вважатися справедливою війною. Ватикан побоюється також, що операція проти Іраку може спровокувати антихристиянську кампанію в мусульманському світі.

(Закінчення на 13-й стор.).

АКТУАЛЬНО

Не платиш зарплату — прощайся з кар'єрою

На Івано-Франківщині з початку року вдалося на 30 відсотків погасити борги із заробітної плати. Вдвічі скоротилася кількість підприємств-боржників, на три чверті — чисельність працівників, яким зароблене ще не повернуто. За цими показниками область посідає третє місце серед інших областей України. Водночас Прикарпаття йде попереду і за кількістю направлених до суду кримінальних справ, порушених проти керівників підприємств та організацій, які не поспішають виплачувати заробітну плату своїм працівникам.

На виправлення ситуації голова облдержадміністрації Михайло Вишиванюк дав 10 днів, інакше новий рік для багатьох може розпочатися із прощання з кар'єрою, **передає Наталя Андрусечко з Івано-Франківська**.

А тим часом Міністр праці та соціальної політики Михайло Папієв повідомив, що заборгованість у зарплаті в Україні становила 2,4 млрд. гривень. Це — «найнижчі показники з 1996 року», цитує чинновника **«Інтерфакс-Україна»**.

ІРАНСЬКА КАТАСТРОФА. НЕПОПРАВНА ВТРАТА

СУМУЄМО ЗА ЖЕРТВАМИ

Указом Президента України 26 грудня оголошено днем жалоби. За уточненими даними, в Ан-140 загинуло 45 осіб (за іншими даними, 44), із них 39 українців та 5 росіян. Їхні тіла можуть привезти до Харкова уже в ніч з 26 на 27 грудня. 27—28 грудня в льотно-випробному цеху Харківського авіазаводу відбудеться прощання із загиблими. Витрати на транспортування і траурні заходи взяли на себе український уряд і Харківська обласна держадміністрація.

(Закінчення на 3-й стор.).

Фото УНІАН.

Фото Рейтер.

У НОМЕР

Уперше з прибутками

Протягом нинішнього року спільне українсько-корейське підприємство «АвтоЗАЗ-ДЕУ» збільшило обсяги виробництва легкових автомобілів майже вдвічі. Цьому сприяли не лише зусилля парламенту та уряду, спрямовані на впорядкування законодавства про вітчизняний авторинок, а й зрослий інтерес споживачів до автомобілів. За минулі одинадцять місяців реалізовано понад 20 тисяч авто, виготовлених на підприємстві. Вперше за час свого існування СП завершує рік з прибутками, **повідомляє наш власний кореспондент Олександр АБЛІЦОВ**.

Кораблі теж люблять тепло

У крижаному полоні Азовського моря опинилося чимало суден. Для моряків несподіванкою виявилися сильні морози, які прийшли в Крим набагато раніше і вкрили азовську акваторію льодовим панциром.

Двометрова товща торосів не дає змоги вийти з Казантипської затоки навіть потужним суднам.

Рятувати ситуацію наказано екіпажам двох криголамів — «Білоусов» і «Косолапов». Роботи їм вистачить, бо велетенські льодові поля з нагромадженнями криги почали масово дрейфувати з Азовського моря в Чорне, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор ХОМЕНКО**.

Ласуватимуть усім гуртожитком

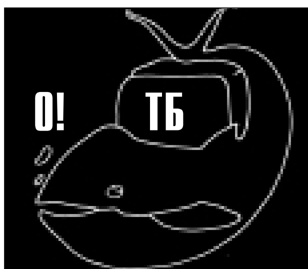
Адміністрація та профспілковий комітет Новокраматорського машинобудівного заводу (Донецька обл.) вирішили виділити святкові продуктові набори дітям-сиротам, які навчаються у шістьох професійно-технічних училищах міста. Кожен із 169 учнів отримає по чотири банки м'ясних та три банки рибних консервів, пачку чаю, три банки згущеного молока, дві шоколадки, чотири пачки печива і коробку цукерок. Доставлення подарунків покладено на плечі жіночої ради підприємства, **інформує наш власний кореспондент Ліна КУЩ**.

У тролейбусі — з... комфортом

Програму відновлення старих тролейбусів розроблено у Вінницькому трамвайно-тролейбусному підприємстві. Нею передбачено продовження терміну експлуатації машин, що вже вичерпали свій ресурс, ще на десять років, а також створення комфортних умов для пасажирів.

Як пояснив головний інженер підприємства Володимир Бугайчук, відновлення кузова передбачає заміну бокових і верхніх обшивок. Салон облицюють сучасними матеріалами, а підлогу вистелять спеціальним покриттям. Буде встановлено конструктивно нові сидіння для пасажирів і водія. На видному місці з'явиться інформаційне табло. За надійністю і комфортністю оновлені машини, стверджують спеціалісти, не поступатимуться зарубіжним аналогам, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор СКРИПНИК**.

За порядком на Новий рік та Різдво стежитимуть 50 тисяч міліціонерів

Розблокували роботу, встановили рекорд

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Вечірнє засідання 24 грудня

Збори народних депутатів у сесійному залі тривали без перерви майже три години поспіль до середини дня. Проаналізувати та оцінити з власних позицій парламентську кризу, запропонувати вихід з неї мали змогу всі бажаючі. Своє бачення засвідчили також керівники фракцій і груп або уповноважені ними.

З виступів на зборах можна було виділити три моменти. Це — взаємне звинувачення представників більшості й меншості в порушенні Регламенту, що переважно виявилося у блокуванні опозицією президії та створення лише з представників більшості тимчасової лічильної комісії для підрахунків результатів поіменного голосування 17 грудня. Другий момент —бажання народних депутатів піти на взаємні поступки, визнати обопільні помилки, розблокувати роботу Верховної Ради. Третій — безкомпромісний: повернутися до статус-кво на 10-ту годину ранку 17 грудня.

Відтак лунали і заклики, пропозиції та оцінки. Серед них і такі: «меншість і більшість зійшлися у політичному клінчі перед президентськими виборами», «наш народ не розуміє — ні більшості, ні меншості», «17 число — це кінець українського парламентаризму», «Наша Україна» готова скласти депутатські мандати» тощо.

Збори народних депутатів висвітлили думки, пропозиції, але рішення не приймали. Після закінчення зібрання головуючий Володимир Литвин оголосив перерву до початку вечірнього засідання, а керівників фракцій і груп попросив зібратися у нього для продовження пошуку виходу з кризи.

На вечірньому засіданні зареєструвалося 417 народних депутатів. Голова ВР Володимир Литвин поінформував, що на зустрічі керівників фракцій і груп вироблено спільний проект постанови ВР «Про деякі заходи щодо забезпечення роботи Верховної Ради України». Її суть зводилася до того, щоб оголосити мораторій на зміну керівництва комітетів ВР до підписання політичної угоди.

Вноситься пропозиція, щоб голосування за узгоджену постанову провести у таємному режимі за допомогою системи «Рада» без поіменного фіксування. Заодно у разі прийняття постанови про розблокування роботи ВР народні депутати приймуть рішення з першочергових законопроектів наповнення Держбюджету-2003. За цю пропозицію проголосували 231 народний депутат.

Проект постанови «Про деякі заходи щодо забезпечення роботи Верховної Ради» на голосування у таємному режимі головуючий ставив двічі. Перший раз табло висвітлило 206 голосів «за», другий — 216. Постанова не приймається. У цій ситуації Голова ВР Володимир Литвин на вимогу фракцій СДПУ(о) та «Народовладдя» оголосив годинну перерву.

У кулуарах опозиційні народні депутати зазначали, що їхні фракції пішли на всі можливі компроміси, але голосування блокується навіть за погоджену постанову, бо комусь дуже хочеться паралізувати роботу Верховної Ради.

Після наради керівників фракцій і груп Володимир Литвин оголосив результати останніх переговорів: запропоновану постанову ще раз поставити на голосування. Висловилися за це всі, крім однієї фракції — СДПУ(о). «Я говорю це для стенограми і для історії», — наголосив Голова ВР. З третього голосування за прийняття постанови, що розблоковувала роботу ВР, проголосували 246 народних депутатів.

Ухвалене рішення надихнуло парламентаріїв на дії. До кінця вечірнього засідання було прийнято у цілому закони «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» — у першому читанні — 424 голоси, у цілому — 396, абсолютний рекорд; «Про внесення змін до Закону «Про податок на додану вартість (щодо платників податку)» — 240 голосів; «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань справляння акцизного збору» — 266 голосів; «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо терміну введення в дію)» — 229 голосів; «Про внесення змін до Закону «Про оподаткування прибутку підприємств» з пропозиції Президента — 285 голосів.

Прийняті законодавчі акти прогнозовано поповнять Держбюджет-2003 двома мільярдами гривень.

Анатолій КАРАСЬ.

Бюджетний компроміс із двомільярдним дефіцитом

Ранкове та денне засідання 25 грудня

(Початок на 1-й стор.).

Голова бюджетного комітету Петро Порошенко підкреслив, що внаслідок «серйозного компромісу» цілком відновлено фінансування місцевих бюджетів, а також 1,1 млрд. грн. спрямовано на фінансування бюджетної сфери, що дасть змогу підвищити зарплату освітянам, медикам та працівникам соціальної сфери. Петро Порошенко підкреслив, що комітет не змінив своїх пріоритетів, зокрема стосовно збільшення фінансування культури, додаткового виділення певних коштів працівникам аграрної галузі, підвищення фінансування освітньої галузі, відновлення пільг певним категоріям громадян, у тому числі й військовослужбовцям. До того ж, за його словами, в межах 50 мільйонів гривень за рахунок приватизації буде профінансовано Фонд держмайна та Фонд підтримки малого та середнього бізнесу. Євген Кирильчук (БЮТ) закликав зберегти соціальні видатки, а Ігор Осташ («Наша Україна») запропонував залишити фінансування екологічних проблем на минулорічному рівні. Народні депутати також ухвалили законопроект про внесення змін до постанови «Про проведення 26 лютого закритого засідання Верховної Ради» стосовно проблем, пов'язаних із порушенням Закону України про статус народного депутата, а також про проведення цього дня парламентських слухань «Наслідки і перспективи приватизації в Україні».

Парламентарії ухвали в цілому законопроект про державну програму розвитку національної кіноіндустрії на період до 2005 року. Документом, зокрема, передбачено створення державного телевізійного каналу «Культура», запровадження ефективної продюсерської системи тощо.

Народні депутати також ухвалили в цілому законопроект про внесення змін до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» низку законопроектів, спрямованих на зменшення ціни на інсуліни короткої дії іноземного виробництва. За словами члена Комітету ВР з питань фінансів і банківської діяльності Василя Цушка, це зробить ліки доступнішими для людей, які мають протипоказання до вітчизняного інсуліну. Крім того, зменшення ставок ввізного мита на інсулін іноземного виробництва дасть змогу скоротити видатки бюджету.

Парламентарії проголосували також за створення тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради для контролю за дотриманням законності під час ввезення на митну територію України харчових продуктів та інших товарів.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Народні депутати одностайно вирішили перерахувати свій одноденний заробіток сім'ям загиблих унаслідок катастрофи літака АН-140 в Ірані.

На початку ранкового засідання після складення присяги народним депутатом України Василем Хмельницьким Голова Верховної Ради поінформував про входження його, а також Олексія Ременюка, Олега Юхновського, Петра Толочка до групи «Народовладдя».

Наталя ЯРЕМЕНКО.

САМОВРЯДУВАННЯ

Не забувати про обіцянки

Регулярно зустрічається з городянами у трудових колективах міський голова Дніпропетровська Іван Куличенко. Дніпровський машинобудівний завод — велике у минулому підприємство військово-промислового комплексу, повертає свої позиції.

Незабаром тут стануть до ладу потужності з випуску акумуляторів, інших автономних інтеграційних енергосистем, що використовуватимуть енергію сонця і вітру. Таких виробів в Україні ще немає. З пуском потужностей завод запропонує землякам понад тисячу нових робочих місць.

Загалом цього року у Дніпропетровську створено майже 15 тисяч робочих місць. Зокрема, на агрегатному заводі почали випускати сучасні мотоцикли та моторолери.

У городян нині чимало претензій до житлово-комунальних служб.

Влада домагається від населення повернення боргів за водопостачання, тепло та електроенергію.

Зі свого боку, дніпропетровці не згодні з високими тарифами на ці послуги. Чому, скажімо, газ, який спалюється в котельнях, заледве не вдвічі дорожчий від того, який «просто побутовий»? А від цього й тарифи на тепло...

Багато гострих питань пов'язано з пасажирськими перевезеннями у Дніпропетровську та облаштуванням внутріквартальних дворів і доріг на житлових масивах, освітленням у нічний час. Тут Івану Куличенку також є про що звітувати, адже втілюється програма, що розв'язує ці проблеми.

Радують справи на кондитерській фабриці, відомій торговельною маркою «Дніпровські зорі». Переважно тут працюють жінки, негаразди вони відчувають гостріше. Жодна інформація не замінить живих свідчень про становище, що склалося з охороною здоров'я, навчанням дітей, роботою дитсадків тощо. Це добре розуміє міський голова і не пропускає нагоди зустрітися з людьми. «Щоб не забувати про свої обіцянки, які давав, коли обирався головою міськради», — каже він. Шкодує лише, що не скрізь встигне побувати, бо запросили на розмову понад чотириста трудових колективів міста.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

У Національного банку новий голова

Минулого вівторка Голова Верховної Ради України Володимир Литвин представив керівному складу НБУ нового голову — Сергія Тігіпка, обраного на цю посаду 17 грудня.

Новий керівник Нацбанку, за повідомленням його прес-служби, високо оцінив професіоналізм колективу банківських працівників. Він також сказав, що відбудуться кадрові зміни, хоча й не кардинальні. Голова Національного банку України переконаний, що «з допомогою Президента, Верховної Ради і колективу НБУ» буде забезпечено виконання завдання щодо утримання стабільної гривні.

У свою чергу, йдеться у прес-релізі, Голова Верховної Ради України Володимир Литвин висловив сподівання, що Національний банк і надалі проводитиме «єдино правильну політику, спрямовану передусім на утримання стабільної національної валюти». Володимир Литвин подякував колишньому керівнику НБУ Володимиру Стельмаху за роботу на цій посаді і вручив Почесну грамоту Верховної Ради.

Водночас, як повідомляють інформаційні агентства, опозиційні фракції планують знову розглянути питання про ротацію керівництва Національного банку України. Найрішучіше налаштована фракція БЮТ. Зокрема, її лідер Юлія Тимошенко вважає постанову від 17 грудня «абсолютно нелегітимною» і підкреслила, що фракція наполягатиме на повторному голосуванні питання щодо ротації керівництва НБУ. Водночас лідери соціалістів Олександр Мороз і комуністів Петро Симоненко менш категоричні. Так, Олександр Мороз зауважив, що фракція лише рекомендуватиме Голові Верховної Ради винести це питання на голосування, але на цьому не наполягатиме. А Петро Симоненко підкреслив, що треба врегулювати «законність призначення Сергія Тігіпка» на посаду Голови Нацбанку.

Одначе, на думку керівника фракції об'єднаних соціал-демократів Леоніда Кравчука, постанова про розблокування роботи парламенту «поставила під сумнів» і голосування з інших питань, у тому числі про обрання Голови Національного банку України. Він припустив, що невдовзі розпочнуться розмови про його нелегітимність.

Володимир КОРОЛЮК.

ФОТОФАКТ

Під час оголошення вироку 16 активістам УНА-УНСО, яких обвинуватили в організації масових заворушень 9 березня 2001 року.

Фото Богдана МАСЛЯНИКА.

«Я радий, що війна закінчилася»

Президент України Леонід Кучма під час учорашньої прес-конференції висловив задоволення тим, що «до Нового року вдалося розблокувати роботу парламенту». Він наголосив: «Я радий, що війна закінчилася, якщо це правда. Давайте побажаємо, щоб те, що вони (депутати.— **Ред.**) вчора продекларували, було правдою, а не черговим ходом когось». Водночас Президент зазначив, що парламент досі не показав своєї ефективності й навів приклад того, що депутати не встигли вчасно внести поправки до закону про відмивання «брудних» грошей, що призвело до введення санкцій FATF стосовно України, і це відчують на собі наші виробники.

Відповідаючи на запитання щодо надання російській мові в Україні статусу офіційної, Л. Кучма сказав: «Є мова державна, і давайте допомагати їй ставати на ноги». На думку Президента, те, що в Україні переважає література, видана російською мовою, не робить честі Україні, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

Іранська катастрофа. Непоправна втрата

(Початок на 1-й стор.).

Сталася трагедія, рівної якій, напевно, досі не було за всю історію розвитку світової авіації. На борту літака АН-140, що розбився в іранських горах, були, за висловом генерального директора Харківського державного авіаційного виробничого підприємства Павла Науменка, кращі фахівці в галузі авіабудування України та Росії, цвіт авіабудування двох країн. У списку загиблих переважно відомі в світі імена, генеральні директори підприємств, які працюють на авіацію, їх заступники, керівники департаментів. «Це непоправна втрата», — наголосив П. Науменко в короткій заяві для преси, відмовляючися коментувати будь-які версії катастрофи і посилаючися на те, що такі висновки має право зробити тільки відповідна державна комісія.

Півторамільйонний Харків в шоці. Ще не стерті з пам'яті кадри трагедії на військовому аеродромі поблизу Львова сьогодні затьмарилися власним, близьким горем. Харків'яни відмовляються вірити, що таке знову могло повторитися, тепер уже з їхніми знайомими та рідними. Харків сьогодні просто вбитий горем. Загинули люди, яких, незважаючи на масштаби міста, багато хто в ньому добре знав, поважав, цінував. Загинули тоді, коли рідний авіазавод, з появою на ньому нового генерального директора Павла Науменка, ледь не щотижня радував новими контрактами, підписаними договорами, ритмічною роботою, зарплатою, що підвищувалася, а головне — ясною перспективою завтрашнього дня. Яким він тепер буде для ХАЗу, для українського авіабудування загалом, ніхто навіть і не намагається сказати.

Деякі ЗМІ вже висунули основні версії катастрофи. Але жодна з них поки що не має офіційного підтвердження. Нагадаю, що за інформацією глави держадміністрації Харківської області Євгена Кушнарьова, яку він повідомив пресі ближче до обіду вівторка після спілкування з вищим керівництвом країни, розглядають три версії катастрофи українського Ан-140 в Ірані: несправність літака, втрата керування екіпажем за умов поганої видимості, зважаючи на близькість території Іраку — літак могли збити.

Водночас деякі ЗМІ як основну висувають версію помилки пілота. Наприклад, «Кореспондент. net» висловив припущення, що «...літак Ан-140 української авіакомпанії «Аеромiст-Харків», бортовий номер UR 14003 зазнав катастрофи о 17.59 (за київським часом) у понеділок, 23 грудня, коли підлітав до аеропорту Ісфахан в Ірані. Катастрофа сталася, коли літак заходив на посадку. Літак зіткнувся з горою в районі аеродрому Ісфахан у зоні видимості групи керівництва польотами. За попередніми даними, пілоти не впоралися з керуванням за умов поганої видимості, і літак врізався в гірську гряду».

Водночас в авіакомпанії «Аеромiст-Харків» повідомили, що Ан-140 пілотували професійні льотчики-випробувачі.

Літак виконував політ за маршрутом: Харків—Трабзон—Ісфахан. Об 11.23 лайнер вилетів із харківського аеропорту Сокольники. О 13.45 здійснив посадку для дозаправлення в турецькому аеропорту Трабзон, при цьому пасажири не залишали літака. О 14.51 літак вилетів з Трабзона до іранського аеропорту Ісфахан.

Фото УНІАН.

Версію помилки пілотів вважають малоймовірною і на Харківському авіадержпідприємстві. А такий фатальний збіг обставин, коли на одному борту опинилися разом майже все кращі фахівці в галузі авіабудування, пояснюється тим, що відповідно до раніше досягнутої домовленості між ХДАВП, АНТК імені Антонова та HESA на церемонію «викочування», підняття в небо другого серійного літака іранського складання було запрошено керівників провідних підприємств авіаційної галузі України та Російської Федерації, які брали участь в кооперації з виробництва літака Ан-140 в Україні, Ірані, а також в організації виробництва літака на Самарському заводі в Росії.

Відповідно до контракту, укладеного 1995 року між АНТК імені Антонова та іранською літакобудівною компанією HESA, і договором між ХДАВП і АНТК імені Антонова, ХДАВП, будучи учасником контракту з української сторони, здійснює поставки деталей, вузлів та агрегатів літака Ан-140 до Ірану. ХДАВП також проводить навчання іранських фахівців за провідними напрямами літакобудування. Під час офіційного візиту Президента Ісламської Республіки Іран до України було підписано міжурядову угоду про створення консорціуму в галузі авіації. З метою розвитку цієї угоди було визначено необхідність прискорення розвитку контракту про спільне виробництво літаків Ан-140 в Ірані.

За планом, раніше узгодженим з усіма учасниками, виліт відбувся 23 грудня 2002 року об 11.15 за місцевим часом із харківського аеропорту Сокольники. Політ відповідно до угоди про співпрацю та взаємну допомогу між ХДАВП та ТОВ «Аеромiст-Харків» виконував екіпаж ХДАВП у складі: командир екіпажу — льотчик-випробувач другого класу Геннадій Петрович Анцибор (наліт 2000 годин, на Ан-140 — 160 годин, кількість посадок на аеродром Ісфахан — 7), другий пілот —льотчик-випробувач першого класу Сергій Вікторович Чайченко (наліт 6600 годин, на Ан-140 — 651 година, кількість посадок на аеродром Ісфахан — 16).

За програмою візиту планувалося провести конференцію про перспективи виробництва літака Ан-140, скоординувати обсяги поставок комплектувальних виробів на 2003 рік, виробити узгоджену політику з питань їх постачання. Після завершення конференції всі її учасники мали бути присутні на церемонії «викочування» другого серійного літака Ан-140, складеного на авіаційному заводі HESA.

На борту літака було 44 особи: 6 членів екіпажу та 38 пасажирів, серед них — одна дитина, 1995 року народження, син працівника представництва підприємства «Мотор-Січ» в Ірані, з них 39 громадян України і п'ятеро громадян Росії — представників авіаційних підприємтв-суміжників.

Літак Ан-140 виробництва Харківського державного авіаційного виробничого підприємства, бортовий номер 14003, серійний номер 0204, дата випуску 30.11.02, налітав з початку експлуатації 71 годину 28 хвилин, виконав 27 посадок. Літак було передано в експлуатацію авіакомпанії «Аеромiст-Харків» відповідно до договору фінансового лізингу між лізинговою компанією «Укртрансгазлізинг» та авіакомпанією «Аеромост-Харків».

Сертифікат експлуатанта авіакомпанія «Аеромiст-Харків» одержала 2 серпня 2002 року. Перший регулярний рейс було виконано 13 вересня 2002 року за маршутом Харків—Київ. За зазначений період було відкрито регулярні рейси до Києва, Ужгорода, Батумі, проведено презентації рейсів на літаку Ан-140 до Австрії, Росії, ОАЕ, Казахстану; літаки брали участь в авіаційних виставках «Цивільна Авіація 2002» (Москва), «Авіасвіт XXI» (Київ), IRAN-AIRSHOW' 2002 (Іран), AIRSHOW CHINA 2002 (Китай), САКС-2002 (Красноярськ).

Прикметно, що Ан-140 з бортовим номером 14003 був саме тією машиною, яка останнім часом не сходила зі сторінок не тільки харківської, української, а й світової преси. Представники заводу на ньому «носилися», як усюдисущі, по багатьох країнах, піддаючи машину випробуванням в різних кліматичних зонах, встановлювали рекорди для даного типу літаків і, звичайно ж, укладали чималу кількість контрактів, підкоряючи витонченістю, витривалістю та надійністю машини.

Найгучніший успіх борт 14003, напевно, мав на нещодавньому грудневому Сибірському аерокосмічному салоні. Це була одна з небагатьох машин, яка витримала тамтешні п'ятдесятиградусні морози і чудово проявила себе і в небі, і на землі. Літак пройшов 14000 кілометрів в умовах низьких температур, а до цього без будь-яких проблем подолав значно більші відстані в країнах зі спекотним кліматом, підтвердивши відмінні експлуатаційні якості.

Звісно, літак, який так стрімко утверджувався на авіаційному ринку світу, міг стати об'єктом змови, терористичного акту тощо. Багато хто вже каже про можливість неякісного палива, залитого в Туреччині, про інші технічні або навігаційні «підставки». Але це раз наголошую, це все поки що припущення.

На момент передачі матеріалу в номер з ХАЗу надійшло повідомлення, що державна комісія України вилетіла на місце падіння українського літака.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Список осіб, які загинули під час катастрофи Ан-140 у Тегерані (особу одного загиблого ще не встановлено)

Дані представлено МНС

1. Пєсков В. О., ХДАВП, директор департаменту
2. Третьяков С. О., ХДАВП, головний технолог
3. Моторигін Ю. В., ХДАВП, директор департаменту
4. Голик Г. С., ХДАВП, директор департаменту
5. Тернов М. В., ХДАВП, директор департаменту
6. Помазанов О. Л., ХДАВП, директор департаменту
7. Галенда М. П., ХДАВП, начальник управління
8. Окулов Б. С., Росія, «Рубін», генеральний директор
9. Дуранін В. М., Росія, ВАТ МНПК «Авіоніка», заступник гендиректора
10. Кузнецов В. Б., Росія, ВАТ МНПК «Авіоніка», головний спеціаліст
11. Скринников С. О., Росія, журнал «Вестник авиации и космонавтики», головний редактор
12. Торхов В. Г., Росія, «Агрегат», генеральний директор
13. Бочило В. Ф., ВО «Південмаш», начальник планового відділу
14. Ісак О. Г., НВК «Електронприлад», голова правління
15. Іванов В. В., НВК «Електронприлад», заступник директора
16. Бабинін М. М., АТ «Авіоніка», генеральний директор
17. Степанович В. Б., АТ «Авіоніка», заступник гендиректора
18. Корзинкін С. Д., ФЕД, заступник гендиректора
19. Бєлоусько С. А., ФЕД, перекладач
20. Польшин С. В., прокурор
21. Колесников В. І. ЗМКБ «Прогрес», заступник генерального конструктора
22. Силич В. П., ДіпроНДІавіапром, директор
23. Голобородько Я. Д., АНТК ім. Антонова, заступник генерального директора
24. Шишков В. В., АНТК ім. Антонова, заступник головного конструктора
25. Савич В. С., «Авіафільм», оператор
26. Земляний М. В., «Авіафільм», оператор
27. Сидненко О. А., ІнтерАМІ-Інтер'єр, директор
28. Русинов В. В., ІнтерАМІ-Інтер'єр, начальник відділу
29. Подпружников В. В., ІнтерАМІ-Інтер'єр, провідний інженер
30. Коренець С. В., ІнтерАМІ-Інтер'єр, провідний інженер
31. Ясюренко К. С.
32. Ясюренко С. О.
33. Стрельцова В. П., ХДАВП, електромонтажниця
34. Польовий В. О., ХДАВП, інженер-конструктор
35. Гладкий С. В., ХДАВП, інженер
36. Есман В. Г., ХДАВП, інженер
37. Якут Е. Г., ХДАВП, інженер
38. Зайцев С. В., ХДАВП, інженер
39. — ?

Екіпаж

40. Анцибор Г. П., ХДАВП, пілот
41. Чайченко С. В., ХДАВП, пілот
42. Мазуренко С. К., ХДАВП, штурман
43. Попов О. Л., ХДАВП, заступник начальника цеху
44. Здоренко Д. М,, ХДАВП, авіамеханік
45. Чорнуха С. С., ХДАВП, авіатехнік.

У НОМЕР

Постанова Верховної Ради України

Про деякі заходи щодо забезпечення роботи Верховної Ради України

Верховна Рада України **постановляє**:

1. З метою розблокування роботи Верховної Ради України створити узгоджувальну комісію у складі по одному представнику від кожної депутатської фракції і групи (додається).

2. Оголосити мораторій на зміну керівництва комітетів Верховної Ради України до моменту підписання політичної угоди між депутатськими фракціями і групами.

3. Визнати такою, що не набрала чинності, Постанову Верховної Ради України «Про голів і перших заступників голів комітетів Верховної Ради України четвертого скликання, Голову і першого заступника Голови Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації» від 17 грудня 2002 року № 342-IV, а також такою, що втратила чинність, Постанову Верховної Ради України «Про порядок проведення голосування щодо прийняття рішень з окремих питань, які належать до повноважень Верховної Ради України і включені або згідно з чинним законодавством вважаються включеними до порядку денного другої сесії Верховної Ради України четвертого скликання» від 17 грудня 2002 року № 339-IV.

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
24 грудня 2002 року.
№ 344-IV.

Додаток до Постанови Верховної Ради України від 24 грудня 2002 року № 344-IV

СКЛАД узгоджувальної комісії

БОГАТИРЬОВА Раїса Василівна — фракція «Регіони України»

ВАЩУК Катерина Тимофіївна — фракція Аграрної партії України

ГАВРИШ Степан Богданович — група «Демократичні ініціативи»

ГАПОЧКА Микола Михайлович — група «Народний вибір»

ГУБСЬКИЙ Богдан Володимирович — група «Народовладдя»

КРАВЧУК Леонід Макарович — фракція Соціал-демократичної партії України (об'єднаної)

МОРОЗ Олександр Олександрович — фракція Соціалістичної партії України

ПЄХОТА Володимир Юлійович — група «Європейський вибір»

ПУСТОВОЙТЕНКО Валерій Павлович — фракція Народно-демократичної партії

СИМОНЕНКО Петро Миколайович — фракція Комуністичної партії України

ТІГІПКО Сергій Леонідович — фракція політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна»

ТИМОШЕНКО Юлія Володимирівна — фракція Блоку Юлії Тимошенко

ЮЩЕНКО Віктор Андрійович — фракція «Наша Україна»

Без ради не обійтися

Більше двох тисяч кандидатів на посади суддів було розглянуто в році, що минає, на засіданнях Вищої ради юстиції (ВРЮ). 15 відсотків претендентів не пройшли «останнього рубежу» відбору суддівських кадрів переважно через низьку юридичну підготовку. Як повідомив голова ВРЮ народний депутат України Сергій Ківалов на пресконференції, присвяченій діяльності ради в 2002 році, багато хто з претендентів на посади суддів не зміг відповісти на дуже прості запитання, деякі не відповіли на запитання, що стосувалися рефератів, які вони самі готували, коли подавали документи на заміщення суддівської посади.

Найстрашніше те, як вважає С. Ківалов, що в судді «пішли» люди, які мають дипломи юристів, але які такими, по суті, не є. Тому ВРЮ доводиться виправляти формальний підхід до призначення суддів з боку деяких кваліфікаційних комісій. Без чистилища, яким змушена займатися ВРЮ, судових помилок було б більше. Розповів С. Ківалов і про тиск, який доводиться іноді долати раді у зв'язку з порушенням справ дисциплінарного провадження стосовно суддів. Не применшуючи значення інституту незалежності суддів в Україні, С. Ківалов вважає, що судді мають перебувати під громадським контролем. Тоді, можливо, підвищиться роль суду і зменшиться кількість несправедливих судових рішень.

Сергій ДЕМСЬКИЙ.

Згаяли час на декларування роботи

А тим часом колишні чорнобильські атомники і «Укриття» втомилися чекати

У КОМІТЕТАХ ВР

У листопаді—грудні народні депутати України буквально бомбардували чорнобильську проблематику.

Так, члени Комітету Верховної Ради з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи під час виїзного засідання 13 листопада на ДСП «Чорнобильська АЕС» доскіпувалися, як виконуються закони: про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення та про засади зняття з експлуатації станції. І констатували: **«...вже протягом декількох років у зоні відчуження забезпечено стабільний радіаційний стан. Не допущено «залпових» викидів радинуклідів за межі зони відчуження, у тому числі водним шляхом. Вдалося запобігти значних лісових пожеж, які супроводжувалися б підвищенням радіаційного фону».**

Це із рішення комітету. А далі в ньому було таке: звернути увагу Кабінету Міністрів на невиконання рішень про фінансування Чорнобильських програм і рекомендувати йому забезпечити те фінансування в повному обсязі, погасити заборгованості, збільшити видатки на ці цілі у проекті дербюджету на 2003 рік тощо.

А на початку грудня підкомітет з питань ядерної політики та ядерної безпеки Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки провів слухання на тему: «Переведення об'єкта «Укриття» у безпечний стан». І тут звучало переважно те саме: через брак коштів стримується виконання там надзвичайно важливих робіт.

Не лише про брак тих самих коштів ішлося на «круглому столі», який недавно провів підкомітет з питань розвитку новітніх технологій екологічно безпечних технологій Комітету з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Так, після загальної оцінки стану на підприємстві, акцентування на недостатньому фінансуванні Чорнобильських програм заступник директора ДСП «Чорнобильська АЕС» В'ячеслав Фомін наголосив на відсутності й донині чіткої концепції зняття з експлуатації станції. До речі, розробити її можна буде не менш як за 5—6 років...Далі з вуст то одного, то іншого учасника лунало: ми втратили майже десять років на розробку стратегії закриття і зняття з експлуатації ЧАЕС. Казали й про інше.

Голова Державного комітету ядерного регулювання України Вадим ГРИЩЕНКО:

— Відновити роботу станції неможливо з інженерно-технічних позицій. Адже до остаточної зупинки третій енергоблок зупиняли двічі через низку істотних недоліків. Крім того, чорнобильські енергоблоки не мали герметичної оболонки, так званої другої незалежної системи зупинення. Ми не маємо права зволікати з виконанням усіх робіт з виведення станції з експлуатації, поводження з радіоактивними відходами і перекладати це на наступні покоління.

Член консультативної ради при Міністерстві палива та енергетики України Георгій КОПЧИНСЬКИЙ:

— Я не впевнений, що вистачить тих обіцяних коштів країн «великої сімки» на будівництво нового «Укриття». Тоді брали не реальні розцінки. Ми витратили десять років і багато коштів на декларативні спроби щось більше там робити. А за оцінкою окремих наших і зарубіжних фахівців — можливий обвал покрівлі нинішнього «Укриття». Тоді станеться величезний викид радіоактивного пилу, що накопичився. Проте не повинно статися самовільної ланцюгової реакції. Це теоретично. Хоча вона може відбутися в разі потрапляння великої кількості води у приміщення цього об'єкта.

Директор Інституту геохімії навколишнього середовища Ємлен СОБОТОВИЧ:

— З 1991 року триває дискусія, де будувати геологічне сховище для відпрацьованого ядерного палива. І не лише вилученого з майданчика Чорнобильської АЕС. Невдовзі доведеться закривати інші атомні станції. Найкраще, мабуть, будувати його в зоні відчуження ЧАЕС, територія якої, певно, ще багато століть буде непридатна для використання. Але там і досі не пробурено жодної свердловини для з'ясування стану породи т. п. Наш інститут розробив уже третю програму геологічного дослідження місць будівництва такого сховища. Але вона не затверджується урядом — немає коштів. А вони й справді будуть чималі — 2—3 мільярди доларів. Тому прошу комітет і всю Верховну Раду визначити термін початку і завершення будівництва сховища із забезпеченням відповідного фінансування. Значною мірою окупилося б, якби ми дозволили зберігати в ньому радіоактивні відходи інших країн, котрі дорого б платили за таку послугу. А для цього треба внести зміни до нашого закону, який забороняє ввезення їх у нашу країну.

Георгій Копчинський вніс корективу: має йтися про високоактивну частину відходів, які залишаться після переробки всіх радіоактивних відходів АЕС. Кількість їх менша, тому й сховище, можливо, не треба будувати дуже велике, на що потрібні також великі кошти.

Голова підкомітету з питань розвитку новітніх екологічно безпечних технологій Володимир ГОШОВСЬКИЙ у своєму вступному слові і, підбиваючи підсумки «круглого столу», наголосив: у нашій країні є науковий потенціал для виконання будь-яких робіт на майданчику ЧАЕС. А стосовно будівництва геологічного сховища можна скористатися досвідом Швеції, Бельгії, Іспанії, де вони вже є давно. Але прискорення робіт на Чорнобильській атомній усе-таки залежить від фінасування. І запевнив: підкомітет і весь Комітет екологічної політики, природокриствування та лівідації наслідків Чорнобильської катастрофи наполягатиме на збільшенні коштів, а отже, прискоренні розв'язання чорнобильських проблем. У тому числі й на підвищенні безпеки діючих АЕС, що значно дешевше, ніж подолання наслідків аварій.

А тим часом ДСП «Чорнобильська АЕС» — в очікуванні можливого запровадження стану надзвичайної ситуації —підприємство отримало повідомлення про відключення газу та еклектропостачання, припинення перевезення на роботу транспортом персоналу зі Славутича, скасування інших послуг. Бо через недофінансування з Дербюджету заборгованість становить:

з виплати заробітної плати — 7,1 млн. грн.;

за газ та електроенергію - 6 млн. грн.;

за перевезення персоналу залізничним транспортом — 2 млн.;

за лікувально-профілактичне харчування персоналу —0,6 млн. грн.;

за послуги військових і пожежників — 0,6 млн. грн.;

з оплати підрядникам за виконані роботи — 9,2 млн. грн.

Не отримано коштів:

на гарантування безпечної експлуатації об'єкта «Укриття» — 6,8 млн. грн.;

на виконання робіт із перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему — 9,7 млн. грн.

Ось чому на мітингу 15 грудня, у другу річницю закриття ЧАЕС, працівники підприємства поставили вимоги про погашення перелічених та інших заборгованостей держави, безумовне цілковите і вчасне фінансування всіх Чорнобильських програм.

Рятівником ситуації став новий Прем'єр-міністр України Віктор Янукович, перший робочий візит якого був саме на ДСП «Чорнобильська АЕС». Він пообіцяв поліпшити фінансування підприємства. Йдеться, зрозуміло, передусім про погашення заборгованості. А ось щодо подальшої перспективи, про яку йшлося на «круглому столі», його думка ще нікому невідома. Та важливо й інше: чи матиме держава таку можливість? А її за будь-яких обставин треба мати. Щоб не скоїлося на гарячому четвертому блоці нове лихо...

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

«Не проміняйте неповторність на сто ерзаців у собі...»

Феномен перших демократичних виборів на Львівщині

СУБ'ЄКТИВНІ НОТАТКИ

А потому ми обирали не тих і не так, нарікаючи на всемогутній вплив адміністративного ресурсу на волевиявлення електорату. Хіба не було цього «впливу», коли компартійна влада тримала у своїх руках усіх і вся?

Перша сесія навесні 1990 року перетворилася на велелюдне віче. В'ячеслава Чорновола засипали квітами, він ніяк не міг розпочати ділову частину сесії, бо з районів приїжджали нові й нові делегації, щоб привітати СВОЮ владу і національного героя. Я була в тій сесійній залі як власний кореспондент газети «Радянська Україна». За плечима В'ячеслава Чорновола, який сидів у президії, — ще свіже погруддя Шевченка, що замінило Леніна.

Пригадую особисте знайомство і акредитацію. Про зустріч заздалегідь не домовлялася, але до його кабінету потрапила відразу. (Тепер і не віриться, що таке було можливе. До прикладу, в «епоху» влади аграріїв, коли перша демократична шеренга уже впала, навіть на призначені заздалегідь інтерв'ю доводилося довго чекати в приймальнях...)

Відрекомендувалася і чую у відповідь:

— Ваша газета — реакційна, але ви — людина прогресивна.

Сказав це із щирою «хлоп'ячою» усмішкою — таким він і залишився в моїй пам'яті. За газету не образилася, бо що не сказати про орган ЦК Компартії вчорашній політв'язень? Але моя «прогресивність» була зумовлена ще й прогресивними кроками газети «Радянська Україна», яка всетаки опублікувала великий матеріал про створене у Львові Товариство української мови ім. Т. Г. Шевченка, яке стало духовним епіцентром політичних перетворень.

Перші щотижневі прес-конференції Чорновола нагадували летючки. В'ячеслав Максимович висловлював свою точку зору про всі публікації, котрі стосувалися регіону. Не всім це подобалося, дехто з колег — власкорів союзних і республіканських газет — щулився від його оцінок. Складно тоді працювалося власкорам газет, які мали компартійну орієнтацію. Ось і мою інформацію про відомий ланцюг Злуки подали з редакційними правками. Пишу про те, що львів'яни вийшли на вулиці зі свічками, а в газеті виходить — «поки що зі свічками». І під інформацією — мій підпис. Передсум буря зчинилася в обкомі компартії, бо туди прийшли обурені львів'яни з претензіями. Не переказуватиму, що я вислухала на свою адресу. Потім телефоную до редакції і заявляю, що шукатиму «чорний пістолет», якщо газета не дасть спростування. За наполяганням мого колеги Михайла Дорошенка (нині він — редактор газети «Україна Молода») десь за тижень газета подала на четвертій сторінці набрану нонпареллю маленьку правку: «Через недоброякісну підготовку матеріалу в редакції...»

Якби В'ячеслав Чорновіл та його команда були погромниками «червоних директорів», російськомовних і компартійних кадрів, а саме такими їх намагалися показати опоненти,— лише цього епізоду достатньо було б, щоб відмовити журналістові в акредитації.

В'ячеслав Максимович нерідко йшов наперекір галицькому менталітетові і брав у свою команду людей за діловими якостями, а не за анкетними даними. До прикладу, його прессекретарем став редактор багатотиражки, заступник голови парткому з питань ідеології об'єднання «Львівдерев» Віктор Кобзаренко.

(Закінчення на 9-й стор.).

Грудень 1994 року. В'ячеслав Чорновіл (третій праворуч) під час друкування першого номера газети «Час. Time».

ШЕФСТВО

Турбота про маленьких пішоходів

Справжніми друзями вихованців Виноградівського дитячого будинку стали начальник ДАІ Закарпатської області полковник міліції Володимир Апшай та його колега начальник Виноградівського РВ ДАІ підполковник міліції Іван Менджул. Завдяки турботі шефів у дітей з'явилися відеомагнітофон і відеотека, що поповнюється новими фільмами. А молодші школярі дивляться улюблені казки. Жодного свята не буває без подарунків. Не раз допомагали правоохоронці ліками, матеріалами для ремонту приміщення. А нещодавно для хлопчаків та дівчаток було організовано урок дорожньої грамоти, і кожен маленький учасник дорожнього руху отримав «Автоабетку».

Петро БОВКУН, помічник начальника Департаменту ДАІ МВС України з роботи з персоналом.

Поверніть гірників у шахту

Понад 15 тисяч нових робочих місць передбачалося створити для гірників шахт, що закриваються, натомість створено лише 777. У стадії закриття перебувають 48 шахт Донеччини, де на початку ліквідації налічувалося майже 26 тисяч працівників. Нині їхня кількість скоротилася до 4,7 тисячі осіб, а працевлаштовано лише 684 колишні гірники та членів їх сімей.

Такі цифри оприлюднено на засіданні постійної комісії обласної ради з питань реструктуризації підприємств вугільної промисловості та створення нових робочих місць. За інформацією прес-служби облради, у 2002 році на створення нових робочих місць для вчорашніх шахтарів передбачалося витратити 46 мільйонів гривень, однак профінансовано менш як третину суми. Із 12 об'єктів, де буде працевлаштовано гірників, будівництво десяти мало завершитися вже цього року. Однак кошти надійшли лише на чотири об'єкти.

Загалом з початку ліквідації шахт створення нових робочих місць профінансовано лише на 13 відсотків. Говорити про тенденції наступного року важко, тому що, зазначили депутати, державний бюджет ще не прийнято, і скільки буде виділено коштів саме на працевлаштування звільнених гірників, невідомо.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

ПРИГОДА

Теракт чи нещасний випадок

Минулого вівторка серед білого дня на вулиці Новосельського в Одесі вибухнув автомобіль «Ауді». Водій загинув на місці, а пасажира в тяжкому стані доставили до реанімаційного відділення однієї з лікарень. За щасливою випадковістю поблизу перехожих не було.

Уламки автомобіля розлетілися в радіусі до 50 метрів, а в найближчих будинках повилітали шибки. Є припущення, що вибуховий пристрій перебував у руках у загиблого чи під його сидінням. Розпочато розслідування причин і обставин надзвичайної події.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

А тим часом Президент України Леонід Кучма доручив Генеральній прокуратурі, Міністерству внутрішніх справ, Службі безпеки України та Одеській облдержадміністрації вивчити причини, які призвели до загострення криміногенної ситуації в місті. За потреби для додаткових оперативно-профілактичних заходів буде залучено сили з інших регіонів.

Нектар для душі

У виставковій залі Трапезної, що є частиною архітектурного ансамблю Софії Київської, кияни і гості столиці мали змогу милуватися на малярські твори художниці Ніни Уманської-Морозової. Її згадка про дитинство — це Киянівський провулок, що переходить в урочище з історичною назвою Гончари-Кожум'яки.

Закінчивши Лаврське училище прикладного мистецтва (нині Інститут декоративно-прикладного мистецтва імені Михайла Бойчука), пані Ніна спочатку почала працювати на українському телебаченні. Згодом писала ікони, які прикрашають храми Києва, Чернігова, Одещини...

«Автопортрет».

«Квіти».

Нині у творчому доробку художниці багато полотен, де зображені квіти.

«Я проникаюся цим дивом, — каже митець, — і завдяки квітам збираю нектар для своєї душі».

Твори Ніни Уманської-Морозової, сповнені тонкого ліризму та високої наснаги, експонувалися на багатьох виставках. Вони прикрашають вітчизняні та зарубіжні приватні колекції.

Микола СОМ, член Національної спілки художників України.

СЛУЖБА 01

Сумщина схиляє голови

Трагедія, що сталася у Вірах Білопільського району Сумської області, надовго наповнила німою скорботою та печаллю серця його мешканців.

Вогняну заграву, що охопила один із будинків по вулиці Радянській, віривчани побачили о пів на шосту ранку і негайно викликали сільських пожежників. Вогнеборці прибули за сім хвилин, але запобігти трагедії не змогли: оселя перетворилася на суцільний смолоскип. Тож коли самі, ризикуючи життям, прорвалися до будинку, побачили шість обвуглених тіл — трьох дорослих і трьох дітей.

Жахливість трагедії у тому, що тут мешкала нормальна сім'я, глава якої, електрик за фахом, тривалий час був безробітний. Будинок обігрівали дровами. Та за нинішніх морозів вони не давали тепла. Щоб не застудити семимісячну доньку, дорослі постійно користувалися саморобним електрообігрівачем. Однак тієї ночі півстолітня електромережа не витримала навантаження. Коротке замикання спровокувало пожежу.

Владислав ЖМУРКОВ.

Сумська область.

У НОМЕР

■ *Луцьк*

З 20-тисячним авто!

З головного конвеєра Луцького автомобільного заводу зійшов двадцятитисячний легковик марки ВАЗ — успішне втілення спільного проекту концерну «Укрпромінвест» та російського АТ «АвтоВАЗ». Прикметно, що на складання перших десяти тисяч авто знадобилося майже два роки. А наступні десять тисяч склали лише за вісім місяців. Зважаючи на вражаючий продуктивний поступ, луцькі автомобілебудівники в новому році планують випустити понад 20 тисяч популярних легковиків.

Окрім складання російських автомобілей, лучани освоїли випуск корейської компактної вантажівки КІА, підписали контракт із французами про встановлення сучасної виробничої лінії фарбування кузова потужністю 60 тисяч машин на рік. Водночас колектив заводу готується до виготовлення власного авто — малолітражного джипу ЛуАЗ-1301. Уже наступного року з конвеєра зійде півсотні цих комфортабельних всюдиходів, **повідомляє наш власний кореспондент Роман ЖИЖАРА.**

■ *Черкаси*

У кожного вихованця названий батько — міліціонер

Десять років опікується відділ ДАІ Черкаського управління внутрішніх справ вихованцями Канівської школи-інтернату.

У переддень Різдвяних свят міліціонери запросили своїх друзів до себе в гості. Після спільного «солодкого» столу господарі показали дітям свою роботу: затримання «правопорушників» з допомогою службового собаки, виявлення зброї та заборонених речовин. Старшокласникам дозволено було постріляти у мішень з бойового пістолета. А ще школярі їздили в патрульних машинах на тренувальному майданчику, вмикали гучномовці й «попереджували» порушення правил дорожнього руху.

За словами начальника УМВС України в Черкаській області Олега Кочегарова, відтепер у кожного вихованця школи-інтернату з`явився названий батько — працівник міліції, **повідомляє наш власний кореспондент Лідія ТИТАРЕНКО.**

■ *Харків*

Візити в різні куточки країни

У дні зимових канікул майже 200 дітей з малозабезпечених сімей, дітей-сиріт Харківської області вирушать до Львова. Це вже добра традиція дитячої дипломатії між Сходом і Заходом.

Крім того, обласна туристична станція планує поїздки харківських школярів до Криму, на Закарпаття та в інші області України. Частину коштів на екскурсії буде виділено з бюджету, а решту знайдуть спонсори, **повідомляє наш власний кореспондент Микола КОСИЙ.**

ФОТОФАКТ

В Укрінформі представлено варіанти проекту державної комплексної програми створення і розвитку сувенірно-монетної галузі України. Проект спрямований на створення позитивного іміджу України і сприяння нефіскальному наповненню Державного бюджету країни.

Фото Івана БІЛЕНКА (Укрінформ).

▼

Вислів «газувати» — на сумлінні авторів філологічного винаходу

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

З часом деякі речі, події, явища, пригоди в житті сприймаємо з нашої, власної вершини дещо по-іншому. Хоча і не завжди. Михайло Олексійович Потебенько все своє свідоме життя провів у вирі бурхливих подій. Посади у нього були регіонального і державного масштабу. Нині, на відміну від посади Генерального прокурора, робота в нього начебто й спокійніша. Він —народний депутат України. Хоча, знову-таки, як сказати... А от почути від нього оцінку подій минулого, які й нині непокоять громадськість, і оцінку подій, що відбувалися вчора і сьогодні, гадаємо, було б цікаво. На наш погляд, Михайло Олексійович був досить щирий.

— Боротьба зі злочинністю і злочинцями — справа вашого життя. Ваші знання, досвід важливі. Тому, зі сторони, дещо дивно, що ви пішли з посади голови Координаційного комітету з питань боротьби з корупцією і організованою злочинністю при Президентові України, і навіть відмовилися від керівництва парламентським комітетом?..

— Усе має вдосконалюватися, зважаючи на потреби часу. Зазначений комітет відіграв свою роль. Нині законодавець прийняв доповнення до Закону України «Про прокуратуру», якими повернув прокуророві координаційні функції. І це правильно. Навіщо одним і тим самим питанням опікуватися трьом відомствам —Верховній Раді, Комітетові при главі держави і прокуратурі? Це буде лише відволікати керівників відомств правоохоронних органів від їх основної роботи. Я пішов з цієї посади, вирішивши приділити увагу роботі в парламенті.

А щодо керівництва комітетом Верховної Ради України, то головне не в цьому. Для мене достатньо депутатських повноважень для реалізації свого досвіду та знань. А кар'єризм мені не властивий.

— Не можна не обминути питання про вашого наступника — нового Генерального прокурора Святослава Піскуна. Адже вас не може не цікавити подальша доля прокуратури, якій віддали сорок років.

— У Святослава Михайловича є можливості проявити себе на посаді Генерального прокурора. Від нього вимагається витримка, осмислення прийнятого рішення і оприлюднення його, орієнтування на закон. Перед законом ми всі несемо відповідальність. Як молодого прокурора я готовий його підтримати. Поки що необхідно більше витримки і менше критики, яка може призвести до розгубленості молодого керівника. Я буду тільки радий успіхам нового Генерального прокурора.

— У нас останнім часом стільки нових призначень. Якась кадрова революція. Але найнесподіваніше для багатьох — новий голова ДПА. Адже вам доводилися тісно співпрацювати з Юрієм Кравченком, коли він був міністром внутрішніх справ.

— Не бачу в цьому призначенні нічого дивного або нелогічного. Навпаки, впевнений, що вибір Президента на посаду керівника податкової адміністрації був правильний. Юрій Федорович дуже працездатний, грамотний юрист і хороший організатор. І треба віддати належне його здатності відстоювати свою позицію — зважену, обґрунтовану. Вважаю, що не без бажання попередника на цю посаду призначено Ю. Кравченка. І це правильний вибір.

А щодо змінюваності кадрів, то це процес природній, і в цьому я не бачу негативного.

— Михайле Олексійовичу, ваше ім'я не фігурує у великих скандалах. Мало того, коли ви були Генпрокурором, бізнесмени скаржилися на той «сумний» факт, що ви не берете хабарів. Хоча питання не про хабарі, а про те, як вдалося зберегти Ім'я?

— Дуже просто. Якщо керівник не даватиме приводу для недозволеного, ніхто не пропонуватиме. У вогонь добровільно жоден не піде. Хто хабарі не бере, тому й не пропонують. Поведінка людини, здатної до хабарництва, помітна в роботі, її діях, фальшивій поведінці. Необхідна чесність перед самим собою, і це головне з того, що перешкоджатиме хабарництву.

— Які кримінальні справи, розпочаті за вашої діяльності, хотіли б ви бачити розкритими?

— Насамперед усі, без винятку, справи, пов'язані з убивствами, зокрема і стосовно журналіста Г. Гонгадзе. Вбивство — це життя людей, доля сімей, трагедія суспільства.

— Нині ви політик, але ще вчора рятували Генпрокуратуру від тиску і втручання саме політиків і політики. Чи змінилася у вас точка зору на проблему втягування всіх процесів у політичне русло?

— Моя позиція лишається такою, як і була. Якщо тільки прокурор дозволить себе втягнути в політику, дозволить загравання, дезінформацію, то в фіналі неминуче він стане жертвою політики. Адже політика, на жаль, нерідко брудна. Тому прокурор має бути поза всілякою політикою і залежати лише від закону і не більше того.

— 14 грудня цього року на каналі «1+1» народний депутат Г. Омельченко, а раніше в інтерв'ю заступник Генерального прокурора України В. Шокін, недвозначно висловилися про те, що після дворічного терміну нині вбивство журналіста Гонгадзе перебуває в перспективі свого розкриття. Прозирає коло безпосередньо причетних до скоєння злочину та його заплутування в розслідуванні з боку вищих посадовців. Не могли б ви висловити свою думку з цих питань.

— Поки що закінчується восьмий місяць після заяви про те, що через п'ять місяців убивство Г. Гонгадзе буде розкрите. Якщо зважати на те, що справу стосовно слідчого та прокурора району за допущені процесуальні порушення направлено до суду, і в цьому успіх, то я переконаний, що це не ліпший метод для розкриття злочину і не кращі підстави, аби казати про результати розкриття злочину. Я казав і ще раз повторюю, що справа честі слідчої групи встановити виконавців убивства і таким завершенням я не тільки буду задоволений, а й щиро привітаю керівництво прокуратури з цим. А вже після цього не займим буде визначитися у відповідальності за процесуальні порушення під час розслідування справи, якщо вони мали місце.

Те, що я ухвалив рішення справу про вбивство Гонгадзе прийняти у провадження Генеральної прокуратури і покласти керівництво ним на одного із заступників Генерального прокурора — О. Баганця, засвідчує зацікавленість у розкритті злочину. Такі рішення приймалися у виняткових випадках, зважаючи на резонансність злочину. І я був переконаний, що Баганець для такої ролі — підходяща кандидатура. Адже в нього достатньо професіоналізму і відповідальності для розкриття даного злочину з використанням можливостей оперативно-пошукових служб відповідних органів.

На жаль, керівника слідчої групи замінено, і сьогодні робити натяки на прогалини попередників просто некоректно. А якщо казати, то слід конкретно називати прізвища і допущені ними порушення. У даному разі — це безвідповідальність. Адже до цього, за всієї заплутаності бази свідків, на початковій стадії слідчій групі все-таки вдалося довести причину смерті та належність трупа вбитому Г. Гонгадзе.

— Тобто, про якусь необ'єктивність з боку керівника групи О. Баганця і підпорядкованої йому групи загалом у розслідуванні справи годі й казати.

— Я не тільки кажу, я переконаний в цьому, і для такого висновку у мене є достатньо підстав.

— Що ви маєте на увазі?

— Будьмо відверті. З публікацій так званих розшифрованих технічних записів, зроблених працівником держслужби охорони майором Мельниченком, нескладно зрозуміти натяки про причетність до злочину Президента Л. Кучми, колишніх міністра МВС Ю. Кравченка та голови СБУ Л. Деркача. А коли так, то наступним за логікою вашого питання, що ґрунтується на висловлюваннях посадових осіб Генеральної прокуратури, є висновок про причетність до заплутування розслідування справи насамперед керівника слідчої групи. От тут логіка на гнилих домислах. По-перше, О. Баганець за своїми морально-етичними поглядами не та людина, яка може поступитися своїм сумлінням або законом. А по-друге, не в таких добрих стосунках він був з тими особами, на яких роблять натяк щодо їхньої причетності до злочину. І по-третє, у Баганця в період його роботи на посаді прокурора Львівської області були досить добрі стосунки з журналістом Г. Гонгадзе, що не в останню чергу враховувалося мною під час вибору керівника слідчої групи. Я був переконаний і досі маю таку думку: О. Баганець був зацікавлений у розкритті вбивства Г. Гонгадзе і це простежується в усіх його діях. Якоїсь зацікавленості в слідчої групи для необ'єктивного розслідування справи не було і не могло бути. Чи було допущено недоліки в розслідуванні? Так, на початковій стадії. Це і спричинило те, що кримінальну справу було прийнято у провадження Генеральної прокуратури. Гарантую, що за результатами розкриття злочину за прогалини в слідстві винні не уникли б відповідальності.

Не треба бути експертом, аби зрозуміти навіть на підставі аналізу наявних матеріалів недостовірність так званих записів Мельниченка, котрі декому хочеться показати як такі, що відповідають дійсності. Необхідно зосередити увагу на продовженні пошуку об'єктивних доказів і в цій роботі не заважати прокуратурі, зокрема і з боку Верховної Ради.

— А що ви маєте на увазі, висловлюючися про те, що в О. Баганця були не такі добрі стосунки з тими особами, на яких роблять натяк стосовно їх причетності до злочину?

— Якщо вас це цікавить, можу назвати і деталі, тим самим виключити здогадки. Будучи прокурором міста Києва, я брав участь в одній із нарад у Президента України Л. Кучми, де розглядали питання стану боротьби з організованою злочинністю. Там були присутні перші керівники МВС та СБУ, а з Генеральної прокуратури, якщо не помиляюся, заступник Генерального прокурора О. Колінько. Було запрошено підпорядкованих цим відомствам керівників з Києва, Дніпропетровської та деяких інших областей. Тоді О. Баганець був присутній як прокурор Дніпропетровської області. Там я особисто був свідком принизливої критики з боку міністра внутрішніх справ Ю. Кравченка прокурора області О. Баганця. Хоча вся правота була на боці О. Баганця, його не підтримав і Президент. За кілька днів після цього О. Баганець був звільнений з посади обласного керівника, і в підсумку його повернули на посаду районного прокурора. Рішення щодо такого «кидка» приймалося, безперечно, з відома Президента. Це було неправильне рішення для Баганця, але його ухвалили і воно залишило у цієї людини рубець на серці. А тепер нескладно дати відповідь на запитання: чи міг Баганець йти на якісь порушення у справі Г. Гонгадзе в інтересах Л. Кучми та Ю. Кравченка. Але, маючи на меті розкриття злочину, я обрав керівником слідчої групи О. Баганця, виходячи з його порядності, чесності та професіоналізму, будучи переконаним, що він переступить через особисті образи і не поступиться сумлінням і законністю. Знаючи О. Баганця більш як 20 років, я був у цьому впевнений. Тому якісь сумніви щодо його об'єктивності та порядності я категорично відкидаю. Я досі не розгадав ребус, якими справжніми мотивами керувалося нинішнє керівництво Генеральної прокуратури, котре в перші дні своєї роботи звільнило О. Баганця з посади заступника Генерального прокурора, керівника слідчої групи?

— А коли ви видавали наказ про призначення прокурора району О. Баганця заступником Генерального прокурора, ви також, напевно, узгоджували з Президентом України Л. Кучмою це рішення?

— До прав Президента України, згідно з Конституцією, належить призначення Генерального прокурора України, який керується в своїй діяльності Конституцією і Законом України «Про прокуратуру». Решта —прерогатива Генерального прокурора, і цим принципом я постійно керувався. Я був переконаний, що відносно О. Баганця мої попередники вчинили нечесно, і тому вважав своєю честю відновити справедливість. Без усіляких узгоджень своє рішення я реалізував наказом, і про це стало відомо Президентові через місяць. Про жодне плазування, як дехто хоче показати мої дії, годі й думати.

— Тоді, чим пояснити публікацію майора Мельниченка «На дивані у Президента», де саме показано ваші дії як відданість Президентові. Ви знайомі з цією публікацією?

— З Президентом у мене були нормальні, суто службові відносини. Я вже звик не дивуватися спробам приписувати мені те, чого не було і не могло бути. Стосовно того, що мені приписано в публікації начебто з розшифровок записів Мельниченка, то воно навіть на потребує коментарів. Досить сказати, що вислів «газувати» розслідування справи, хоч як це розчарує авторів цього філологічно винаходу, мені як юристові просто не притаманне, і жоден не скаже, що таке слово я колись використовував у своєму лексиконі, а саме «газування» в розслідуванні справ для мене огидне. Як я міг казати, що в прокуратурі є «папери на Чобіта», коли їх там ніколи не було. Як ми могли говорити з Президентом за відсутності об'єкта розмови.

Ну, а щодо моїх прагнень приєднатися кудись, щоб увійти до парламенту, якщо комуністи відмовляться мене включити до свого списку, то тут взагалі маячня хворого. Те, що останнім часом сталося між мною і П. Симоненком, — це одне, але в чесності цієї людини я не сумніваюся, і він чудово знає, що особливих домагань на депутатський мандат у мене не було. Знає це й Президент. Отже, крім фантазії, нічого іншого в публікації немає. Декому не терпиться обгидити Потебенька, бо він не поступливий. Але щоб бути таким, треба бути чесним. Про це я й хочу нагадати авторам фальсифікації та наклепу.

На превеликий жаль, комісія Верховної Ради на чолі з Г. Омельченком працює не на користь об'єктивного з'ясування обставин загибелі Г. Гонгадзе, вона запрограмована на неправдиву інформацію, діє упереджено, і це неприпустимо. У цьому я переконався за текстом начебто моєї розмови з Президентом Л. Кучмою. Ця публікація ніщо інше, як продовження раніше розпочатої фальсифікації. Вважаю, що коли ми хочемо через законодавчий орган досягти об'єктивності, то зазначену комісію треба або розпустити, або її має очолити людина, що не страждає на синдром, м'яко кажучи, необ'єктивності. Від цього залежить і авторитет Верховної Ради, що повинно усвідомити і керівництво цієї гілки влади.

Розмову вели Леонід БРОВЧЕНКО, Любов ГАЙДАК.

Із кредиторами розрахувалися... зарплатою

РИНКОВІ МЕТАМОРФОЗИ

Щоб урятувати підприємство від банкрутства, робітники Гайсинського хлібозаводу на Вінниччині добровільно відмовилися від зарплати і в такий спосіб через півроку повернули борги кредиторам.

«Є добровольці між нами?..»

Три роки тому Гайсин, один з найбільших райцентрів області, міг залишитися без власного хлібозаводу. Нині це одне з кращих підприємств. Щоб влаштуватися сюди на роботу, записуються в чергу. Ці зміни, насамперед, пов'язують з новим керівником. Кажуть, Вадим Тептюк спочатку врятував підприємство від занепаду, а тоді вивів його «в люди».

Коли Тептюка обрали керівником (вибори відбувалися на альтернативній основі), про нього знали небагато: місцевий, колишній військовий. Схоже, саме цей факт викликав найбільше довір'я у трудівників. Того часу вони одне за одним залишали завод. Кому хотілося працювати за платню у 130 гривень (така була тоді середня зарплата, яку, до того ж, видавали із запізненням)?!

Сухарем у горлі стояли борги перед бюджетом. Але найбільше хлібопекарі мали сплатити постачальникам газу — 12 тисяч доларів. Ті вже збиралися перекрити кран: було підготовлено документи про оголошення заводу банкрутом. «Якби піч погасла, — кажуть у колективі, — відновити її роботу вдалося б не скоро».

Тептюк розпочав хазяйнувати з несподіваного маневру. Як у армії. « Я бачу один вихід, як розрахуватися з газовиками, — сказав він на першому зібранні колективу. — Віддавати кредиторам усі зароблені кошти, навіть ті, що мали б іти на зарплатню».

Ніде правди діти: не всі підтримали нового керівника. Але більшість повірила йому. Багатообіцяльним був план подальших дій керівника. Щомісяця він збирав колектив і звітував перед людьми про кожну витрачену копійку. А рівно через півроку повідомив: нарешті ми повернули останню заборговану гривню. В колективі терпляче чекали, що ж воно буде далі...

Вадим Тептюк

Цех виріс за 40 днів

Щоб збільшити випуск продукції, а іншого шляху заробляння грошей не можна було придумати, задіяли всі заводські площі. Деякі приміщення так зруйнувалися, що завали доводилося розгрібати. «Власними силами, — продовжує директор, — довели випуск продукції до трьох тонн на добу, тобто збільшили її кількість утричі. Далі зрозуміли: без додаткових фінансових вливань не обійтися».

Інвестори траплялися різні. Одні відверто заявляли: найкращий метод заробити гроші — пустити завод «під ніж», здати на металобрухт і розділити кругленьку суму. З такими в директора розмова була коротка. А ось із головою ради директорів вінницької корпорації «Прем'єр-фінанс» Володимиром Продивусом співпраця триває й досі.

— Корпорація надала нам товарний кредит, — веде далі розмову директор, — завдяки чому ввели ще одну лінію з випікання хліба, а також налагодили технологічний конвеєр з виготовлення булочних виробів.

Крім того, уточнює він, спеціалісти корпорації допомогли урізноманітнити асортимент продукції. Смішно сказати: до того випікали лише два види хліба — ні батонів, ні булочок чи тістечок...

Тепер на підприємстві два кондитерські цехи. Той, де випікають торти, став до ладу в рекордно короткі строки — лише за 40 днів. Його приміщення вражає чистотою, належними умовами праці і відпочинку робітників. Щоправда, Тептюк дав слово, що вони матимуть з часом ще ліпші умови.

На завод — за конкурсом

Продукція цього цеху вже знана за межами міста. Торти — високої якості. Маленькі шедеври кулінарного мистецтва створюють справжні майстри. Робітників у цех набирали на конкурсній основі. Кожен представляв комісії власну продукцію. Разом із тим демонстрував уміння працювати, знання з кулінарії. «Це був такий прискіпливий конкурсний відбір, — пояснюють технолог цеху Надія Собченко і майстер Лідія Ряба, — що про нього говорило все місто. Охочих узяти участь виявилося чимало. Отож мали з кого вибирати».

Вимоги надзвичайно високі. Дехто не витримав їх і змушений був залишити роботу. Натомість нових майстрів також приймають у колектив на конкурсній основі. Директор каже, що так буде й надалі. Бо головне для колективу — високо тримати власну марку.

Найпопулярніший серед гайсинських кондитерських виробів торт «Наречена». Замовляють його найчастіше з Вінниці. Вочевидь, неспроста їдуть за сто кілометрів замовники. Торт аж світиться білизною. Прикрашений двома білими лебедями і обручками, виготовленими з бісквіта й суфле, він може стати окрасою будь-якого весільного столу. В іншому кондитерському цеху печуть декілька видів здоби. Тістечко «Загадка» має попит серед замовників з Києва. «Хоч скільки завезеш у столицю — все забирають». Нещодавно підприємство уклало договір на його постачання ще з одним зі столичних супермаркетів.

Кондитерські й булочні вироби реалізують у сусідніх Кіровоградській і Черкаській областях, у місті Первомайську Миколаївської області. Хліб і хлібобулочні вироби, а їх тепер майже 30 найменувань, продають у 16 районах області і в обласному центрі.

Головний рецепт — не красти

Секрет смакових якостей виробів підприємства директор пояснює просто: «Головне — не красти, і все буде дуже-дуже смачним». Дисципліна в колективі, сказати б, військова: який керівник — такі й підлеглі. Про факти крадіжок мова не йде, бо за кожним із них стоїть одне — звільнення з роботи.

— Ми замінили майже всіх спеціалістів. І тепер із гордістю можемо сказати: на підприємстві працюють найкращі в місті фахівці.

В середньому за місяць платять 360 гривень: за три роки вона збільшилася рівно у три рази. А випуск продукції — у 16 (!) разів: три роки тому випікали протягом доби лише одну тонну хліба, нині — 16—17 тонн.

Власними силами створили дві лабораторії — цехову і заводську. Автоматизовано низку технологічних процесів, зокрема дозування води і солі під час замісу тіста тощо. Завершується робота із введення в дію однієї печі в цеху кондитерських виробів. Придбали обладнання для виробництва вафель. У найближчих планах — налагодження випуску макаронів.

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

Хліб смачніший тоді, коли печуть його з душею

Фото Ігоря ЯВОРСЬКОГО.

ОФІЦІЙНО

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо звільнення від обкладення митом предметів, які вивозяться (пересилаються) громадянами за митний кордон України

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. Пункт «в» статті 3 Закону України «Про звільнення від обкладення митом предметів, які вивозяться (пересилаються) громадянами за митний кордон України» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 26, ст. 114) після слів «та виробів з них» доповнити словами «(крім пам'ятних та ювілейних монет України)».

2. Частину другу статті 251 Митного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 38—39, ст. 288) викласти в такій редакції:

«Вивезення дорогоцінних металів (за винятком банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів), дорогоцінного каміння та виробів з них, а також культурних цінностей з метою їх відчуження дозволяється у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України. Порядок вивезення банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів визначається Національним банком України».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування. Пункт 2 розділу I, яким вноситься зміна до статті 251 Митного кодексу України, набирає чинності з 1 січня 2003 року.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 291-IV.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення зміни до статті 7 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Третє речення частини четвертої статті 7 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 27, ст. 211) викласти в такій редакції: «Послуги, які надаються незайнятій молоді молодіжними центрами праці, можуть фінансуватися за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття відповідно до укладених угод».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

3. Кабінету Міністрів України протягом місяця привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 294-IV.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення зміни до статті 17 Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. В абзаці п'ятому частини четвертої статті 17 Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 33, ст. 270) після слів «з денною формою навчання» доповнити словами «в тому числі під час здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти «магістр».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 312-IV.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво в галузі попередження надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків

Верховна Рада України **постановляє:**

Угоду між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво в галузі попередження надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків, підписану в м. Мінську 7 липня 2000 року, ратифікувати.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 326-IV.

Він знає, що болить людям

Автобус на Борзну відправлявся з Ніжина напівпорожнім. Однак проблема, якої торкнулися кілька ранніх пасажирів, досить швидко заполонила весь його салон. Бо ж у ній були щем і тривога за долю дорогої для кожного, хто народився в селі, малої батьківщини.

Страшно навіть подумати, сказала одна з попутчиць, коли вихідці із хутірської глибинки настільки вростають у місто, що забувають, а то й не хочуть пам'ятати, своє родинне коріння. Страшно, коли і не думають про те, що десь далеко від чистого, затишного і порівняно ситого міста залишилося наодинці зі своїми невирішеними проблемами майже осиротіле село, що, як та мати, чекає від кожного з нас постійної синівської уваги і підтримки.

Приміром, у нашому селі, продовжувала жіночка, майже половина хат стоять із запеченими хрест-нахрест вікнами. А в інших оселях — лише пенсіонери, та й ті здебільшого самотні. Хто їм допоможе, якщо діти чи внуки навідуються вряди-годи?

І все-таки, підхопив розмову інший пасажир, є в наших селах люди, які поклали собі в обов'язок не тільки допомагати односельцям, а й дбати про влаштування їхнього побуту, сільський благоустрій.

Ось тут і пролунало ім'я Олексія Бойка, керівника комунального підприємства Великозагорівської сільської ради, якого, як уже потім дізналися, односельці вп'яте цього року обрали своїм сільським депутатом.

Ще на початку 90-х років минулого століття на її території функціонували два колгоспи, радгосп-технікум, сортовипробувальна дільниця і навіть консервний завод.

А сьогодні тут лише два господарства — СТОВ «Надія» і ВАТ «Великозагорівське» — і ті, хоч як прикро, напівлежачі, нерентабельні. А раз так, то нема вже людям ні тієї зарплати, ні технічної (в оранці, сінокосінні, транспортуванні, перемелюванні зерна), ні іншої допомоги, що була раніше. Та чи не в найгіршому становищі залишилися пенсіонери...

Саме тому, наприкінці 2000 року сільська рада і прийняла рішення про створення свого власного комунального підприємства, яке не лише було б у підмозі пенсіонерам і всій територіальній громаді, а й займалося благоустроєм Великої Загорівки та підпорядкованого їй села Степ. Без зайвих розмов призначили й директора — депутата сільської ради Олексія Бойка, якого всі знали як людину слова і діла, відповідального і компетентного спеціаліста своєї справи, що виправдовує довіру виборців старанною роботою.

— Він, як моя права рука, справжній заступник із соціальних питань, — каже про депутата сільський голова Віктор Бушай, якого односельці обрали вже втретє на цю почесну і відповідальну посаду. —Головне, що, почавши майже з нуля, ми вже бачимо добрі результати очолюваного ним підприємства.

І вони справді помітні. Якщо протягом минулого року підприємство надало різноманітних послуг населенню на 5 тис. грн., то вже за десять місяців поточного року — майже на 8 тис. грн. І це ще не межа. Адже задумів і планів щодо розширення спектру надання послуг односельчанам і особливо пенсіонерам, робіт з благоустрою та ремонту в Олексія Бойка чимало.

Олексій Іванович уже 29 літ у Великій Загорівці, куди приїхав після закінчення Білоцерківського сільськогосподарського інституту. Здавалося б, зоотехнік, вузький ніби профіль спеціалізації. Однак люди впевнилися: Бойко — майстер на всі руки. За що не візьметься — все зробить до ладу. І вдома, і на роботі. Знають його і як гарного сім'янина: виховав разом з дружиною Валентиною Микитівною двох синів-соколів і доньку-красуню. Мають уже і внуків.

Він знає, що болить людям і хоче той біль полегшити. І знову ж, як то кажуть, не словом, а конкретною справою.

Якщо раніше для господарів, які тримають при своїх дворах по дві-три корови, мати приплід молодняка було чи не найголовнішою й до того ж недешевою проблемою, то нині вона вже розв'язана. При підприємстві діє власний пункт штучного запліднення, яким завідує технік Катерина Міняйло. Вартість послуг тут значно нижча, ніж надають в інших місцях. Та основне тут — результат: на 100 селянських корів торік отримали 95 телят або на третину більше, ніж у попередні роки.

Олексій Іванович долучив до цієї справи за домовленістю ветлікаря СТОВ «Надія» Володимира Гаркавого, який не лише лікує худобу, а й консультує господарів, як правильно за нею доглядати, коли робити вакцинацію, виписує необхідні ліки. А для цього при підприємстві діє своя ветеринарна аптека, яка постачається безпосередньо із підприємств-виробників.

— Ось дивіться, — показує Олексій Бойко пляшечку із вакциною проти міксоматозу кролів, — у міських ветаптеках це коштує 17,5 гривень, а в нас удвічі дешевше. Є в нас і вакцини від хвороби Тешена, якою потерпають свині, і від хвороб птиці, нутрій, інших домашніх тварин. Наша справа — скоротити падіж домашньої худоби, і ми цього вже домоглися.

І справді, цим у Великій Загорівці люди можуть похвалитися, адже навіть кількість лейкозних корів зменшилася до мінімальної. Тим часом, як запевнив Олексій Іванович, при комунальному підприємстві невдовзі буде відкрито і медичну аптеку. Приміщення для неї сільська рада виділила. Підібрали уже і завідувача, односельчанку Валентину Олефір, яка має фармацевтичну освіту. Що цікаво, Бойко вже встиг і в Київ з'їздити на Дарницьку фармацевтичну фабрику, щоб домовитися про прямі поставки ліків у село.

— І тут жодної фінансової зацікавленості, — каже він. — Треба, щоб люди мали дешеві і надійні ліки.

У володінні місцевого комунгоспу є ще таке досить солідне господарство, як сільська система водопостачання. Кажуть: якби не підприємство, довелося б односельцям копати криниці та артезіанські колодязі. А так водопровід функціонує та ще й від своєї роботи сільський бюджет за графою «комунальні послуги» справно поповнює.

А ще у відомстві Бойка є і млин, який орендують у СТОВ «Надія». З початку цього року тут виручили за помел зерна 873 гривні, четверта частина яких поповнила бюджет села. Могли б мати і більше грошей. Та ж ні — вартість послуг у млині комунального підприємства одна з найнижчих у районі.

Саме заради інтересів сільської громади їздив він на Парафіївський та Носівський цукрозаводи, де домовився з адміністрацією про поставки у Велику Загорівку бурякового жому. Завезли уже 190 тонн цього цінного корму, і селяни закуповують його для домашньої худоби з великим задоволенням і, звичайно, дуже вдячні своєму депутату за проявлену турботу.

У селі, куди не кинь, — одні проблеми. І тут на виручку знову прийшло комунальне підприємство, яке орендувало в сільгосптовариства трактор ЮМЗ-6Л із причепом та плугом.

Цієї осені вже у 16 дворів завезли дрова. Пенсіонерам та ветеранам Великої Вітчизняної війни допомога надається перш за все. Тільки-но звернувся до Бойка інвалід війни Василь Михайлович Пирог із села Степ із проханням привезти палива на зиму, як прохання було виконано.

Безкоштовно завезли дрова учасниці бойових дій, захисниці Ленінграда Олександрі Прокопівні Журко, якій цими днями виповнилося 84 роки. Щиро вдячна директору комунального підприємства і 85-річна Катерина Іванівна Пирог, якій допомогли відремонтувати хатній дах.

Вдячні своєму депутату і молодші односельці: при комунальному підприємстві працює перукарня, пункт прийому в ремонт і фарбування взуття та шкіряного одягу.

Олексію Бойку земляки вже вп'яте віддали свої голоси, обравши депутатом сільської ради.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.

БАТЬКИ І ДІТИ

Батько

Роду роботящого,

В Онопріївці Миколу Кіндратовича Терещука знає і старе, і мале. Бо він, колишній колгоспний тракторист, згодом учитель трудового навчання у сільській школі — майстер на всі руки. За що б не брався — у механіці, електротехніці, сільських ремеслах, навіть у конструюванні дитячих ігор — виходить швидко, надійно і до ладу.

— Якби нашому дідові Миколі дали запчастини до ракети —ми і в космос злетіли б, —казала, сміючись на змайстрованій Миколою Кіндратовичем гойдалці, сусідська дівчинка Іринка.

Утім, не лише «гойдалку до небес» поставив для сільської дітвори колишній учитель. Навпроти свого городу, у заплаві маленької річечки Хвоси, він упорядкував невеликий ставок. Радощів для його малих друзів не було меж!

Адже вони не лише купалися досхочу, а й вудили рибу — Микола Кіндратович запустив у ставок малька. Згодом умілець придумав для дітей ще одну розвагу. Між старих верб через водне плесо він проклав справжню підвісну дорогу. Такого «атракціону», щоб летіти в повітрі через ставок, не було в жодному сусідньому селі. Тому в Онопріївський «луна-парк» приходили дітлахи й здалеку.

Узимку, коли кригою скувало ставок і Хвосу, Микола Кіндратович надумав відтворити старовинну сільську забаву. Для цього він закріпив на льоду «фургало» — кілок і довгу жердину. «Крокове колесо» крутилося навколо своєї осі і «фургало» санчата. Не тільки онопріївська малеча захоплено гралася у зимову розвагу. Приходили й дорослі, щоб згадати своє дитинство.

На подвір'ї у Терещуків також усе механізовано: є своя міні-пилорама, водогін, кочегарка. На городі — повний набір агротехніки.

Микола Кіндратович сконструював і власноручно склав чотири мотоблоки, розпушувач і підгортач грунту, картоплесаджалку, маленький тракторець ще й «агрегат для домашньої консервації».

— Мені завжди хотілося працювати на землі і щось майструвати,— охоче розповідав господар. — Це почуття і різні ремесла передавалися, гадаю, з роду в рід. Батько мій, Кіндрат Кононович, ковалював. Ніхто краще за нього в Онопріївці не міг вкувати воза чи бричку. А ще він так вишивав кухлями хати, причому «художньо», з припусками, китицями, що вони стояли, мов намальовані... Дід мій, Конон Трохимович, мав кілька десятин землі, півдесятини лісу і бондарював. Міцні Кононові бодні, жлукта, ковганки, діжки, бочки стояли у кожній онопріївській хаті та льоху...

Від діда-прадіда перейняв Микола Кіндратович любов до землі. Відпрацювавши понад 20 років у колгоспі і стільки само у школі, він вийшов на пенсію і зайнявся улюбленою справою. На жаль, земельного паю йому і дружині не виділили. Обійшли, як майже скрізь, сільських учителів. Тому Терещуки попросили місцеву владу, згідно із законом, дати їм землю в оренду. На півторагектарній площі посіяв «фермер-початківець» пшеницю, ячмінь, кукурудзу. Доглядав за полем з ранку до вечора. Витримав усю агротехніку. І урожай одержав «канадський» — близько 80 центнерів зернових з гектара.

— Засипав я в наші домашні засіки понад п'ять тонн хліба, — розповів про своє фермерування Микола Кіндратович. — За рік вигодував 50 качок і 20 гусей. Тепер м'яса маємо вдосталь, до того ж дієтичного. Є чим пригощати дітей, онуків, родичів — аби тільки частіше приїжджали...

Мати Тамара Андріївна Терещук — улюблена вчителька української мови та літератури онопріївців кількох поколінь. Родом вона зі славного холодноярського краю. Навколишня краса лісів, левад і степів зачаровувала її з дитинства і вона пробувала передати свої почуття віршованими рядками на папері. То й було єдиною втіхою для дівчини, яка росла напівсиротою. Батько Тамари, Андрій Дрига, поліг на західних фронтах другої світової війни. Вона мріяла у юності: ось виросте, вивчиться і обов'язково знайде могилу свого батька, котрий не дожив до перемоги всього кілька днів. Відшукає місце вічного його спочинку і повезе туди свою маму і сестру...

Не судилося сільській вчительці здійснити свою мрію. Зате завжди протягом

Фото автора.

довгих років учительської праці Тамара Андріївна виховувала у своїх синах і учнях глибоку повагу до фронтовиків, шану до пам'яті тих, хто не повернувся з війни.

Можливо, під впливом її розповідей про свого батька-артилериста, діда, котрий в двадцятих роках минулого століття воював у холодноярських повстанських загонах, молодший син Олександр став військовим. Так це чи ні, але в родині повелося: старший син Сергій пішов хліборобським шляхом дідів-прадідів по батьківській лінії, а Сашко — по материнській.

— Обох синів ми з чоловіком виховували у праці і в повазі до старших, — поділилася Тамара Андріївна. — Вчили бути чесними і чуйними до людей, доброзичливими і відкритими. І хоч мають вони різний характер: Сергій — енергійний, гарячий, завжди сповнений ідей і задумів, а Саша — спокійний, врівноважений і поміркований — у них є одна спільна і, думаю, найголовніша риса — порядність.

Виросли сини, пішов у велике життя не один випуск учнів. І нині Тамара Андріївна на заслуженому відпочинку. Та все-таки, зізналася, кожного першого вересня щемить і хвилюється серце, коли бачить, як йдуть до школи з букетами квітів поважні першачки, як у червні лунає прощальний шкільний вальс... Утім, школа назавжди залишилася з нею. Часто забігають до учительської хати сусіди-школярики, заходять колишні учні, друзі та однокласники їхніх синів —поділитися радістю і вдачами, життєвими труднощами і перешкодами, запитати поради. Особливо линуть до улюбленої вчительки молоді односельчанки. Адже Тамара Андріївна для них — не тільки мудрий, досвідчений педагог, а й жінка, котра знайшла своє щастя. Котра разом з чоловіком виховала гарних синів, має теплі, довірливі стосунки з їхніми дружинами.

— Найбільша радість для Тамари Андріївни, коли приїжджають внучки, Катя та Ліза. Добре, що Микола Кіндратович механізував і автоматизував для неї всю домашню роботу — вона може багато часу приділити своїм улюбленицям. Так сталося, що перші роки життя і навчання Сашиної доньки, Каті, минули в Росії. Тож після повернення сім'ї в Україну у дівчинки були певні труднощі з рідною мовою. Першою помічницею Катрусі стала бабуся. Вони разом читали казки, вчили вірші, співали пісень. І невдовзі Катя наздогнала і навіть перегнала за знаннями української мови та літератури своїх однокласників. А одного разу Катруся та Ліза приїхали до Онопріївки з сюрпризом! Вони підготували для дідуся та бабусі справжнісінький концерт — співали дуетом про «пана полковника» та про Катерину, читали — хто знає більше — «Кобзаря» і танцювали...

Нинішня весна для родини Терещуків і особливо для їхньої берегині Тамари Андріївни була надзвичайно хвилюючою. Старший син Сергій, який працював заступником голови Черкаської

«Навпомацки чіпляюсь за життя...»

ПОЗАШТАТНА СИТУАЦІЯ

Для Неоніли Гончарук з Вінниччини 33 роки тому, за її словами, погасло сонце. Після важкої хвороби вона втратила зір. Дев`ятирічній дівчинці — саме в такому віці пелена заступила їй очі — здавалося, що життя для неї зупинилося. «Як я тоді помилялася!», — каже нині Неоніла. За цей час вона навчилася дуже багато. Деяку роботу навпомацки виконує не гірше від зрячих. Сапає город, в`яже, а відколи не стало мами, ще й порається на кухні. Водночас щира й приємна у спілкуванні жінка не перестає вірити, що знову зможе побачити життя у всіх його барвах. Ця віра, схоже, небезпідставна.

«Сестро, твоя хвороба виліковна!..»

Неоніла мешкає в селі Сорокодуби. Це у Немирівському районі. Найближчим помічником і порадником є рідний брат. Він разом з нею завжди. Удвох доглядають чималий город. Він завдає їм найбільше клопоту. «Як же ви призвичаїлися сапати?» — «На дотик відрізняю картоплю, буряк чи іншу городню рослину від бур`яну. Щось руками виполюю, а не вдається — сапкою. Восени брат копає, а я збираю, та ще й перед тим сортую: більші бульби окремо, на харчування будуть, насіннєві на іншу купку, так само, як і дрібні...»

Сестра Людмила, хоча й живе у Вінниці, при першій-ліпшій нагоді навідується до них. Це вона привезла одного разу гарну новину, яка дуже довго, ніби гарна мелодія, озивалася у серці. Неоніла каже: лікарі в один голос твердять, що насправді очі у неї здорові. Сліпота настала через те, що атрофовані зорові нерви. Сталося це після важкого захворювання на менінгіт. «Відтоді мені й потемніло в очах». До яких лише лікарів не возили батьки свою донечку — все марно.

— Дуже важко я сприйняла перехід від світла до темноти, — каже Неоніла. — Одна справа, коли людина народжується незрячою. У мене ж було по-іншому. Бігала до школи, усміхалася сонечку, милувалася барвистими метеликами, раділа квітучому навесні саду... І раптом в одну мить, ніби хтось зав`язав очі темною хустиною.

Спершу і батьки, й сама Неоніла не втрачали надії, що все минеться. Але що далі, то менше вірилося в те: лікарі, хоча й запевняли, що очі в дівчинки здорові, але вернути зір були безсилі. Згодом Гончаруки змирилися з долею. Минали дні за днями, аж поки Людмила випадково не почула по радіо, що вчені-медики у Санкт-Петербурзі навчилися лікувати таке захворювання, як у Неоніли. Допиталися номер телефону клініки — вона працює на базі Інституту мозку людини Російської Академії наук. Але коли почули суму, яку необхідно сплатити за лікування, зрозуміли, що до міста на Неві їм не доїхати. Дехто, щоправда, допоміг коштами, але для лікування їх було мало. Сестрам нараяли звернутися до влади. Так Неоніла й Людмила потрапили на прийом до тодішнього голови обласної ради Григорія Калетника, нині він народний депутат України. Спершу навіть не вірили, що знайшли в його особі підтримку...

«Я вже бачу тіні людей...»

До Санкт-Петербурга сестри Гончаруки, ніби на крилах летіли. А коли розповідають, як економили кожну копієчку, непрохані сльози стають в очах. Навіть транспортом не користувалися, скрізь ходили пішки, бо ж за все треба платити. «А раптом того рубля не стане на придбання ліків...»

Після лікування Неоніла пройшла комп`ютерне обстеження. Результати досліджень виявилися позитивні. «Лікарі сказали, що з часом мені може розвиднітися». Моя співрозмовниця не може вгамувати хвилювання. Після короткої паузи продовжує: «Через те, що минуло дуже багато часу, — Неоніла прагне якнайточніше передати слова медиків, — ми не можемо дати повної гарантії на одужання, але отримані результати показують, що до вас повинен повернутися зір...»

— Боже мій праведний, — продовжує схвильована жінка, — як почула про це, розплакалася, як мала дитина. А тут ще сестра розповідає, що у клініці мало не щодня хтось одужує. Та й на власні вуха чула ті крики радості, коли людина знову бачить білий світ.

Григорія Калетника Неоніла тепер називає своїм рятівником. По дорозі додому навіть вірш йому присвятила. Прості щирі рядки беруть за самісіньке серце. Сестра записала їх і відправила поштою. «Який з мене поет, — каже Неоніла, — але знайомим написане сподобалося. Тому я не посоромилася прочитати вірш на зібранні членів товариства сліпих у нас в районі. Нашому товариству подарували комп`ютер, а переобладнати його для незрячих людей, кажуть, також допоміг народний депутат Калетник».

Я бачив, як наостанок Неоніла хоче щось важливе сказати, але не наважується це зробити. «Вагаюся, щоб не наврочити, — нарешті зізналася жінка. — Ви не повірите, але я вже бачу тіні людей. Вони ще невиразні, ніби в тумані, але ж бачу, бачу... Де ж то моє сонечко так довго сходить?..»

Про цю новину жінка повідомила по телефону у клініку. Там сприйняли її як ще одне підтвердження своїх прогнозів. Але сказали, що неодмінно треба пройти ще один курс лікування. Сестри Гончаруки знову у ролі прохачів. «Знали б ви, як важко це робити, — зітхає Неоніла, — але ще важче жити без світла перед очима». Можливо, серед наших читачів знайдуться щедрі люди, які допоможуть Неонілі Гончарук зняти пелену з очей і повернутися до повноцінного життя.

Віктор СТЕПАНОВ.

Вінницька область.

щедрої душі

облдержадміністрації з питань агропромислового комплексу, балотувався в народні депутати України по одному з «найпроблемніших» округів.

— І тепер терпне душа, як згадаю ті березневі тривожні дні і безсонні ночі,— пригадувала мати. —Знаючи характер сина, ми не відмовляли його від прийнятого ним рішення, а як могли підтримували. Це була вже його третя спроба на виборах. Він вірив, що цього разу за ним підуть люди. І не помилився. Було багато заїжджих кандидатів, але вибрали Сергія. Бо він свій — тут виріс, учився, працював, добре знає сільське господарство. І дуже хоче, щоб люди в селі жили у теплі, добрі, гарно і заможно...

Сини

Сергій закінчив школу з золотою медаллю, але захотів «випробувати» себе хліборобською працею і рік трудився у своєму колгоспі трактористом. Після закінчення сільгоспінституту, також з відзнакою, відслужив два роки у зразковій «Десні», в Острі. І знову повернувся в Онопріївку. Працював агрономом. Його молодече завзяття, успіхи в агрономії так захопили односельців, що вони вирішили обрати 24-річного Сергія головою колгоспу. Навіть збори вже було зібрали, та втрутився в «кадрове питання» райком партії, і перспективного агронома направили на «підсилення» сусіднього господарства. А потім Сергій створив з командою однодумців насінницьку фірму, яка виросла в найпотужнішу в Україні компанію з виробництва гібридного насіння кукурудзи. Побудував сучасний кукурудзокалібрувальний завод. До нього, 30-річного агронома і керівника, приїжджали вчитися поважні аграрії з усієї України. Більш як 80-центнерні урожаї качанистої, які вирощувало на своїх полях АТ «Маїс», були для більшості областей рекордними. Однак ініціативний, сповнений енергії Терещук не стомлювався переконувати колег у тому, що такі врожаї повинні стати на українських землях звичною справою, нормою. І довів це своєю роботою. Впродовж його восьмирічного керівництва «кукурудзяною імперією» щороку на експериментальних полях акціонерного товариства одержували 100—120 центнерів зерна з гектара.

У середині 1990-х, коли АТ «Маїс» розгорнуло в області великомасштабну аграрну програму із впровадження на полях новітніх технологій, демобілізувався з армії молодший Терещук, Олександр, військовий льотчик. Ось тоді й виникла у старшого брата нова задумка — створити при агропромисловій компанії свій авіазагін. Проведені підрахунки довели: це буде вигідно. Так при АТ «Маїс» утворилася самостійна госпрозрахункова одиниця — сільськогосподарське авіапідприємство «Лоція». Відтоді кілька гелікоптерів та «кукурузників» щовесни і влітку трудилися в небі і доглядали посіви з повітря.

— Я дуже радий, що після війська повернувся до праці у сільському господарстві, — поділився щиро Олександр Терещук. — Правду кажуть, що потяг до рідної землі передається по крові — від батька до сина, від діда до онука. Я цей поклик предків відчув на собі.

А в діяльного Сергія Терещука, після обрання його народним депутатом від Черкащини, відкрилися нові горизонти. А з ними — проблем і завдань неозоре море. Тому не тільки під час запланованої роботи в окрузі поспішає він нині до своїх виборців, а й будь-якого вихідного чи у святкові дні. Особлива увага 20-тисячному Ватутіному, колишньому шахтарському місту, де після закриття копалень з видобутку бурого вугілля кожен четвертий ватутінець залишився безробітним. Не менше турбот у райцентрах Шполі та Городищі, де недобудованими стоять корпуси райлікарень, де потрібно розв'язувати «гордієві вузли» з водопостачанням, каналізаційним господарством, газифікацією. Чекають на допомогу свого обранця у Корсуні-Шевченківському, у найвідсталішому Лисянському районі, де й досі по заморозках збирають на полях те, що залишилося від урожаю...

— Сьогодні ситуація в агропромисловому комплексі держави найскладніша за всі останні десять років,—висловив свою думку Сергій Терещук, який очолює у парламентському Комітеті з питань аграрної політики та земельних відносин підкомітет з питань державного регулювання виробництва та якості сільськогосподарської продукції.

— І нехай нікого не тішить багатомільйонний урожай зернових. Він не поліпшив становище на селі. Навпаки — з останніх сил тримаються нині колись економічно потужні господарства. Середні й слабкі— у глибоких боргових ямах. Узяті в банках кредити через низькі ціни на збіжжя і молоко не в змозі повернути більшість сільгосптовариств. Селянин, котрий вдосталь нагодував державу хлібом, знову залишився ні з чим. Тому сьогодні найнагальніше завдання Верховної Ради — ухвалити пакет законів, котрі відрегулювали б кредитно-фінансову, цінову, ресурсну, страхову — в цілому державну політику щодо сільськогосподарського товаровиробника. Самі ж керівники сільгосптовариств та фермери також повинні дійти висновків. Орієнтація на монокультуру —пшеницю — веде до перевиробництва і ніколи не дасть бажаних результатів. Тому розширення площ під кукурудзу, сою, ріпак, горох — енергетичні культури, на яких у передових аграрних країнах тримається високопродуктивне тваринництво — це і наш шлях до подолання кризи...

Хвилину помовчавши, Сергій додав:

— У тому, що ми труднощі подолаємо, я глибоко переконаний. І нехай мої слова здадуться комусь нині далекими від дійсності, але Україна з її чорноземами, з генетично відданим землі народом приречена бути аграрним лідером у світі. І вона ним стане. Неминуче — як за зимою настає весна!.

Лідія ІВАНЕНКО.

Черкаська область.

На знімку: на рідному обійсті — народний депутат України Сергій Терещук з батьками Миколою Кіндратовичем та Тамарою Андріївною. Шкода, брат Сашко у відрядженні....

СУБ'ЄКТИВНІ НОТАТКИ

«Не проміняйте неповторність на сто ерзаців у собі...»

(Початок на 4-й стор.).

— На одній із прес-конференцій Михайло Батіг, тоді редактор «Молодої Галичини», порадив В'ячеславу Максимовичу прийняти на роботу прес-секретаря, який постійно допомагав би йому, — розповідає Віктор. —Чорновіл бачив мене вперше, але пригадав мої публікації в газеті «За вільну Україну» і одразу погодився. Запросив на обід, сам заплатив і того самого дня мене оформили спеціалістом з питань діяльності постійних комісій, бо посади прес-секретаря у штатному розкладі на той час не було. Згодом, коли Чорновіл балотувався у Президенти, і я їздив разом з ним Україною, йому не раз закидали під час зустрічей на Сході: мовляв, він не визнає кадрів старої системи і навіть переслідує їх за переконання. Тоді В'ячеслав Максимович показував на мене: знайомтесь, ось мій прес-секретар, випускник Вищої партійної школи, був членом парткому, а я взяв його на роботу за рекомендацією журналістів...

Фото Віталія ЛЕЩИНСЬКОГО.

Один із львівських підприємців, який свого часу готував і фінансував підпільно перші демократичні вибори, якось поділився зі мною своїми докорами сумління. Чорновіл одразу після виборів запросив його на роботу і запропонував вести економічні питання. Той не пішов, бо Чорновола, вважав, почали оточувати «не ті» люди. Сам не взяв на себе відповідальності, натомість діяльність першої шеренги демократичної влади у царині економіки області нині оцінює дуже критично. Голову обласної ради почали критикувати чи не з перших кроків його діяльності на посаді, і так мало було тих, хто по-справжньому підставляв плече. Від нього, зокрема, вимагали «ділити посади» за принципом історичної сатисфакції. Моральний вибір між «своїми» і «чужими» на тлі завдань, які треба було виконувати молодій демократичній владі, був аж надто складний...

Народний артист України Святослав Максимчук пригадує один із Заньківчанських вечорів, що був присвячений Чорноволові в його зоряну годину. Це було наприкінці 1992 року.

— У залі тоді зібралися однодумці, які глибоко усвідомлювали значущість постаті Чорновола. Оскільки під час розмови гостя із залою завжди бувають поетичні паузи, я прочитав поезію Франка «Цехмістер Купер'ян», — пригадує пан Святослав. —Ідеться про героя, якого громада хоче вшанувати за подвиг, за порятунок міста від ворога. Одні пропонують обрати його бургомістром, другі — дати грошей, а врешті громада робить «непомильний» вибір. Цитую Франка:

Зараз тут його убиймо,
На паль посадімо.
По смерті ж його закопаймо
І святим зробімо.
І насиплемо над тілом
Могилу високу.
Будем поминки справляти
Два рази до року.
— Славно! Славно! От так рада,—
Всі враз загукали.
А цехмістра Купер'яна
Навіть не спитали...

Геніальне прозріння — на всі часи, для всіх героїв. Та хто б міг подумати тоді, що воно справдиться...

Навпроти приміщення обласної ради днями постане пам'ятник В'ячеславові Чорноволу роботи скульптора Івана Самотоса. Пам'ятник почали критикувати задовго до його відкриття. Мовляв, якщо прикрити голову, то фігура з піднятою рукою нічим не різниться від традиційного Леніна. Та, мабуть, будь-який інший пам'ятник також критикували б. Бо Чорновіл не «забронзовів» за життя, хоча і це йому «інкримінували» також. Він залишався вірним духовному кредо шістдесятників: «Не проміняйте неповторність на сто ерзаців у собі...»

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Тільки лякають інвестиційним

ЖИТОМИРЩИНА

— Слово «інвестиція» в лексиконі кожного керівника міста, району, підприємства має стояти поряд зі словами «бюджет», «соціальний захист», «виробництво», — переконаний голова Житомирської облдержадміністрації Микола РУДЧЕНКО. — У нас величезні можливості й широке поле діяльності. Треба швидше шукати інвесторів, уміти розробити й запропонувати проект, вкласти кошти в розвиток галузей, які найважливіші, найприбутковіші, найнеобхідніші.

27 доларів на одного мешканця

З ініціативи облдержадміністрації та обласної ради було прийнято Закон України «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Житомирській області». Під пільговий режим оподаткування підпадають північні райони області, що зазнали забруднення внаслідок аварії на ЧАЕС, а також такі великі міста, як Бердичів, Коростень, Новоград-Волинський. Практичне втілення положень закону почалося з середини 2000 року. Всі заходи, що було проведено відтоді з ініціативи обласної влади, й перерахувати важко. Матеріали з практичної реалізації цього закону було направлено до більш як півсотні представництв іноземних держав в Україні, українських місій за кордоном. У Житомирі відбулися зустрічі з делегаціями багатьох країн. За два роки інвестиційні проекти було представлено на семи форумах.

Позитивні зрушення в залученні іноземного капіталу відбулися. Порівняно з першим півріччям минулого року обсяг іноземних інвестицій зріс у півтора разу. Партнерами в інвестиційній діяльності є суб'єкти підприємництва з 30 країн світу.

Але, незважаючи на все це, за обсягами вкладеного іноземного капіталу Житомирщина — на 21 місці в Україні. На одного мешканця припадає 27 доларів —значно менше, ніж в інших північних областях. Тож частка іноземних інвестицій в основний капітал залишається мізерною: на них припадає загалом по області всього 5 відсотків, а на території пріоритетного розвитку навіть ще менше — 3 відсотки. Кожні два долари з трьох вкладено в підприємства обласного центру, який не включено до території пріоритетного розвитку. Третина іноземних інвестицій пішла на чотири підприємства.

А в області — великі запаси лісових ресурсів, мінеральної сировини. Чому зарубіжний інвестор не йде на наш ринок? Голова облдержадміністрації бачить причини цього в недосконалості нашого податкового й митного законодавства, жалюгідному стані деяких підприємств, небажанні багатьох керівників мати зайві клопоти. Даються взнаки брак досвіду роботи з інвесторами, відсутність ініціативи й низький рівень ділової та професійної кваліфікації більшості керівників підприємств. На недавньому засіданні колегії облдержадміністрації Микола Рудченко особливо наголосив на

тому, якої шкоди економіці області завдає прагнення частини підприємців якнайшвидше одержати прибутки за мінімальних затрат: вони вивозять сировинні ресурси — ліс, облицювальний камінь тощо, хоча переробка їх на місці давала б велику вигоду.

Тобі заборгували — ти і платиш

Посилання на наші закони й податки вже набило оскому. Та послухаймо авторитетну людину. Віра Шелудченко очолює спільне україно-німецьке підприємство «Житомир-Полісакс», яке діє на території банкрута — Житомирського заводу хімволокна й випускає поліпропіленову тару. З інвестором — повне взаєморозуміння. В розвиток з 1996 року вкладено 7,6 мільйона доларів. Завдяки цьому реалізація продукції зросла з 4,5 до 24 мільйонів гривень на рік. За 9 місяців підприємство, де 460 працівників, перерахувало до бюджету 4 мільйони гривень. Для зниження витрат здійснили цілу низку заходів, зокрема одними з перших запровадили інфрачервоне опалювання виробничих приміщень, збудували міні-котельню. А тепер освоюють ще тисячу квадратних метрів виробничої площі, вкладають у сучасне обладнання мільйон доларів власних інвестицій, щоб на третину збільшити обсяги виробництва.

Усе чудово? Але підприємство з іноземними грішми мусить тепер платити живими грішми ПДВ під час розмитнення. А це — близько мільйона гривень. І що цікаво, плати без розмов, хоч бюджет і винен «Житомир-Полісаксу» 700 тисяч гривень. Як пояснити цей парадокс інвестору? Або інше. Коли «Житомир-Полісакс» був єдиним виробником такої продукції в Україні, діяло 15-відсоткове мито на її ввезення. Коли підприємств стало більше десятка, мито зняли. І в Україну ринув потік низькоякісних, але дуже дешевих виробів з Туреччини, Пакистану. Щоб виробництво не зупинилося, інвестор змушений був терміново розмістити замовлення для Західної Європи. Що й казати, за таких сюрпризів плідне співробітництво з тим, хто вкладає гроші, можливо лише за умови, коли він довіряє своєму українському партнеру. Завоювати таке довір'я здатен далеко не кожен керівник.

А що в глибинці?

Про ту паперову приватизацію, що здійснювали в нашій країні з початку 1995 року, вже мало хто й згадує. «Вклали і забули» — так можна сказати про приватизаційні майнові сертифікати. От тільки в деяких з тих новостворених акціонерних товариств досі є проблемою провести збори: на одні лише конверти, щоб запрошення розіслати, купу грошей треба. Якщо в підприємства стільки акціонерів, то потенційний інвестор взагалі не може зрозуміти, хто тут господар.

Заступник голови Новоград-Волинської райдержадміністрації Франц Весельський стверджує, що саме розпорошеність акцій стала однією з причин того, що в районі ще не почато реалізацію інвестиційних проектів. А що стосується аграрного сектору, то він залишається найменш інноваційною сферою, бо завищена планка інвестицій: треба вкласти не менше 200 тисяч доларів, щоб вписатися у вимоги закону про територію пріоритетного розвитку. До речі, в жодному іншому районі не приділяють стільки уваги контактам із зарубіжними партнерами, як у Новоград-Волинському, а поїздки керівників та фахівців сільського господарства за кордон на стажування стали вже звичним явищем. Тож не скажеш, що вони не мають уявлення, як вести сучасний бізнес...

Ще одна причина, чому в поліську глибинку не прийшов інвестор, — брак відповідних умов. Уже не тільки зарубіжний, а й наш бізнесмен не уявляє, як можна вести справу без мобільного телефону, Інтернету тощо, зауважив голова Лугинської райдержадміністрації Валерій Двуреченський. Та й узагалі, для того, аби той чи інший проект став привабливим, треба, щоб майбутній партнер побачив: ти і сам вкладаєш гроші.

Говоримо про долари, а вкладаємо гривні

З початку дії закону на території пріоритетного розвитку залучено 13,3 млн. доларів, з них на прямі іноземні інвестиції припадає лише 411,8 тис. дол. Одне слово, сподівалися на долари, а у виробництво насправді треба вкладати гривні. Де вони беруться?

Почати доведеться з розвінчування міфу, нібито зарубіжні інвестори йдуть тільки у приватний сектор. Іршанський гірничо-збагачувальний комбінат — підприємство державне. Саме цей ГЗК є лідером в області за обсягом залучених іноземних капіталів. Але територія пріоритетного розвитку тут ні до чого. У середині 90-х комбінат був у тяжкому становищі. Одна заокеанська фірма вирішила вкласти сюди долари. Бо Іршанськ — це ільменіт, титанова руда, яка за багатьма параметрами краща за ту, що видобувають в інших куточках світу. Мабуть, не тільки ці зарубіжні інвестиції, а й деякі зміни, що відбулися в Україні, сприяли тому, що гірничо-збагачувальний комбінат став на ноги і, як тільки було прийнято закон про території пріоритетного розвитку в області, розробив інвестиційні проекти. Адже без освоєння нових родовищ видобуток руди зменшуватиметься. Два з них здійснюють за рахунок власних прибутків і банківських кредитів.

Далі на північ — ВАТ «Овруцький гірничо-збагачувальний комбінат «Кварцит». Він теж подбав про розширення видобутку сировини, вкрай необхідної для металургійних та феросплавних заводів, — за рахунок самоінвестування.

Ще один приклад вкладання значної суми

ВІЙСЬКО

На півночі — кордон

Створено новий напрям Прикордонних військ України — Північний. Його управління дислокується в Житомирі.

Північні кордони нашої держави, тобто в основному з Білоруссю, перебували раніше під керівництвом двох управлінь — Східного з центром у Харкові і Західного з центром у Львові. Досить кинути погляд на карту, щоб зрозуміти: від обох міст до північного кордону все-таки далеченько. Тож цього року і було прийнято рішення про розгортання ще одного напряму — Північного. До нього ввійшли три прикордонні загони — Луцький, Житомирський та Чернігівський. Загальна протяжність — півтори тисячі кілометрів. Житомирському загону дісталася одна з найскладніших ділянок: частина Рівненської, Житомирська і Київська область — до водосховища. Проблема в тому, що не всі наряди розміщено по лінії кордону: тут 30-кілометрова Чорнобильська зона.

Під час урочистостей у Житомирі командувач Прикордонними військами України генерал-полковник Микола Литвин вручив бойові прапори командирам Північного напряму і Житомирського прикордонного загону. Тепер триває реалізація заходів, передбачених програмою підтримки державного кордону: облаштовують контрольно-пропускні пункти, органи влади дбають про забезпечення прикордонників усім необхідним. До речі, народний депутат України Володимир Савицький узяв під свою опіку Олевську прикордонну заставу.

Високе звання — одне на двох

Першим Героєм України на Житомирщині став Володимир Дідківський, директор приватної агрофірми «Єрчики» Попільнянського району. На цьому знімку він —ліворуч, разом з Леонідом Кельвичем, керівником приватного підприємства «Україна», що в Почуйках цього району. В об'єктив фотокора вони потрапили удвох не випадково. І річ не тільки в тім, що в доповідях, коли йдеться про найвищі досягнення аграрників, назви цих двох сіл — поряд: Єрчики, Почуйки. Або в іншому порядку: Почуйки, Єрчики. Залежно від того, про що йдеться. Цього року, наприклад, у Єрчиках вийшло по 73 центнери зернових з гектара, а в Почуйках — по 71. А от буряки краще вродили в Почуйках — по 780 центнерів, а в Єрчиках —по 732. Можна й тваринницькі показники називати, але ті цифри багатьох наших читачів, можливо, на сумні роздуми наштовхнуть: чому, мовляв, у них зовсім не так. Тому — тільки про найголовніше. Люди в цих селах кажуть, що ніколи не жили так добре й не заробляли так багато, як тепер.

Але й це не головна причина, чому обидва керівники на знімку разом. Уперше про ці два господарства в «Голосі України» була розповідь ось з якого приводу. 1996 року вони в складчину купили перший в області німецький бурякозбиральний комплекс «Холмер». Дорогий, але який високоефективний! То були для села ще дуже важкі часи, і подумалося, що скидалися на покупку саме через ціну. Та от нещодавно купили ще один такий комплекс, і теж на двох. Хоч такі багаті, що можуть на День працівника сільського господарства одразу десять легковиків кращим працівникам подарувати...

Просто в них така міцна чоловіча дружба і взаємовиручка. А разом з тим і конкуренція — хто досягне більшого. Ось таке цікаве поєднання і дає змогу бути лідерами. Тож, можливо, і найвища відзнака держави — на двох. А потім, дасть Бог, буде ще одна — теж на двох...

Треба вкласти не менше 200 тисяч доларів, щоб вписатися у вимоги закону про територію пріоритетного розвитку

дощем

власних коштів — діяльність ТОВ «Бердичівська солодова компанія», що вирішило «оживити» Бердичівський солодовий завод, який уже давно не працював.

Замість нових технологій — м'ясо

Привертає увагу, що з часом тека проектів, які мають здійснювати на територіях пріоритетного розвитку, не надто товщає. Просто паралельно із затвердженням нових доводиться скасовувати ті, на які дали згоду раніше. Основна причина — невиконання інвестором своїх зобов'язань. Узялася, наприклад, одна зарубіжна фірма вкласти більше півмільйона доларів у видобуток берилу, топазу та кварцу, навіть воду із затопленої шахти відкачала. Але на тому все й закінчилося...

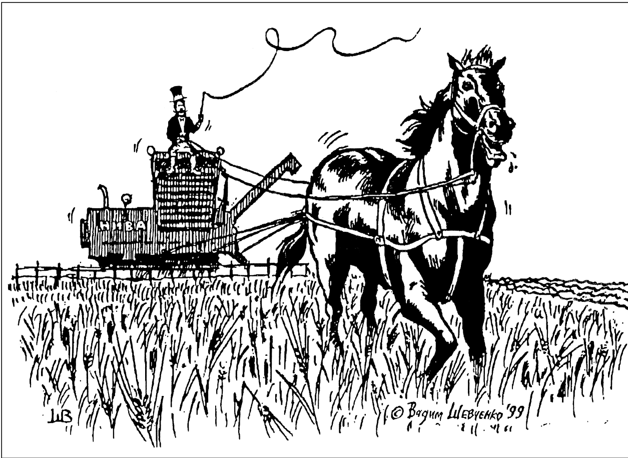
Уже в 2000 році рада з питань територій пріоритетного розвитку затвердила 15 інвестиційних проектів. Минуло два роки, тепер їх у «теці» не набагато більше — 18. У відділі з питань територій пріоритетного розвитку перелічили ті, які вже реально втілюють у життя: їх одинадцять на десяти підприємствах. Схоже, скасованих проектів скоро буде більше, ніж тих, які впроваджують. Чи не тому, що частину з них готували, аби тільки відзвітувати?

Про деякі з тих «зривів» можна сказати: і слава Богу, що їх не почали втілювати — мали б тепер клопіт. Ось витяг з резюме інвестиційного проекту «Організація виробництва м'ясних та ковбасних виробів», що його збиралися реалізовувати в товаристві з обмеженою відповідальністю «М'ясопереробний завод «Малин»: «Сировинна база виробництва забезпечується використанням (протягом трьох років) імпортної сировини, а надалі плановано розвиток власних сировинних потужностей. Річне виробниче споживання сировини (м'яса) — близько 12 тис. тонн. Продукцію планується реалізовувати на внутрішньому (80%) та зовнішньому (20%) ринках... Починаючи з четвертого року функціонування проекту з'являється позитивне сальдо між надходженнями до бюджету та наданими пільгами».

Зверніть увагу на кількість м'яса, що його збирався завозити інвестор у Малин. Як стверджують фахівці, тисячу тонн сировини за місяць здатне переробити лише одне підприємство області — Житомирський м'ясокомбінат. А найголовніше — все те імпортне м'ясо мало б надходити в Україну без сплати ввізного мита...

Цей проект розглядався на рубежі 2000 і 2001 років, документ пройшов, хоч і зі скрипом, бо пункт про пільгове ввезення такої великої кількості м'яса вже тоді викликав сумніви. Втім, інвестор так і не приступив до його реалізації.

Схожа ситуація з інвестиційним проектом у ВАТ «Бердичівський м'ясокомбінат». Тут передбачалося залучення інвестицій на суму 1,3 млн. гривень, з яких 1,1 млн. мало б піти на... закупівлю сировини за кордоном. Якби цей проект був реалізований, то за шість років (це час податкового послаблення) від'ємне сальдо між надходженнями до бюджету і пільгами для цього підприємства становило б більш як 196 млн. гривень. За підрахунками, інвестор мав би в 178 разів більше пільг, ніж брався внести коштів у виробництво. Але в обох випадках постраждав би не тільки бюджет, а й вітчизняний виробник, для якого звузився б ринок збуту продукції.

Мал. Вадима ШЕВЧЕНКА.

Таких «розробок» більше не буде, адже Кабінет Міністрів врахував, що великі суми пільг по Україні припадають саме на безмитне ввезення м'яса. І внесено зміни: під час реалізації інвестиційних проектів на територіях пріоритетного розвитку треба використовувати виключно вітчизняну сировину. Тепер із «м'ясних» тільки інвестиційний проект ВАТ «Новоград-Волинський м'ясокомбінат», який передбачав митні пільги лише на закупівлю сучасного імпортного обладнання, залишається в переліку тих, на реалізацію яких дано добро.

Дехто обіцяє багато...

Уже не раз було так: приїжджають з-за кордону бізнесмени, ведуть переговори, в місцевих ЗМІ з'являються багатообіцяючі коментарі. А потім не відбувається нічого. Бо гості набагато краще за нас знають, що виробити — то тільки чверть справи. Продати значно складніше.

Журналістські зустрічі наводять ще й на таку думку: інвесторів нерідко просто... бояться. Особливо вітчизняних, остерігаючись, чи це знову не «інвестори в лапках», як прозвали їх в області. Податкова інспекція одного з районів навела дані: за оподаткування акціонерного товариства, що випускає скло, скоротилася цього року всемеро, а ТОВ зі схожою назвою — у 22 рази.

Підприємство, що виробляє фарфор, у сусідньому районі випустило за вересень продукції на 750 тисяч гривень, а збитки за цей місяць — 623 тисячі. Круто? Це теж результат роботи «так званих інвесторів». Обіцянки ж були щедрі, і роздавали їх не тільки цьому підприємству, бо прихопили ще таке в іншому селищі. Спершу розбагатіти, не вклавши грошей у технічне переозброєння підприємства, намагалася одна фірма, потім паї перейшли до другої. Та зростали не економічні показники, а борги — і до бюджету, і до Пенсійного фонду, і по зарплаті та за енергоносії. Наприкінці осені сюди прийшла вже третя компанія —коли всі справжні фахівці з підприємства розбіглися.

Такі факти, на жаль, можна нанизувати довго. Тож нема нічого дивного в тому, що керівник одного акціонерного товариства попросив журналіста: напишіть, щоб усі ті «інвестори» до нас і не потикалися: краще самі викручуватимемося.

* * *

70 відсотків усіх інвестиційних надходжень в області становлять власні кошти підприємств. От і ВАТ «Коростенський завод хімічного машинобудування» не став чекати зовнішніх вливань, а взявся за справу сам і першим в Україні освоїв випуск кегів. Шанувальники пива пам'ятають стару тару для нього — дубові бочки. Їм на зміну прийшли місткості з нержавіючої сталі, куди під тиском заправляють напій для реалізації на розлив.

Виробництво кегів, до речі, не така й проста справа, як може здатися. Бо до цих виробів надзвичайно високі санітарно-гігієнічні вимоги. Коростенцям допоміг досвід, адже підприємство випускає устаткування для харчової промисловості, яке успішно конкурує на європейських ринках. Кегами «Хіммашу» теж зацікавилися вже в одній із тих країн, де добре знаються на пиві. І для України завод міг би випускати цієї тари значно більше, ніж сьогодні. Та є одна проблема: з країн Заходу нам збувають на тільки підтоптані й підтоплені повенями легковики, а й відпрацьовані кеги. Річ у тім, що за рік-півтора експлуатації на цій тарі утворюється шкідливий наліт. От її там, замість того, щоб утилізувати, і продають нашим пивзаводам — трохи дешевше за нову...

* * *

До 2025 року Житомирщина потребує 4 мільярди гривень інвестицій. Таку цифру було названо в червні 2000 року на міжнародному бізнес-форумі «Житомирське Полісся запрошує до співробітництва». Відтоді романтичні сподівання змінилися скепсисом. Але є і такий прогноз. Незабаром привабливих для інвестицій об'єктів у столиці вже не буде, а від Києва до Житомира — година їзди іномаркою...

СТОРІНКА З ІСТОРІЇ

Від комуни — до кооперативу

Сільськогосподарський виробничий кооператив «Ружинський» відзначив своє 80-річчя. Передісторію його можна знайти в Повному зібранні творів Леніна. 22 червня 1921 року він написав неофіційному представникові РРФСР у США Л. Мартенсу: «Я за... Я згоден усіляко підтримати». Річ у тім, що цей кооператив веде своє літочислення від комуни «Новий світ», створеної далеко за океаном саме для того, щоб повернутися на рідну землю й господарювати тут по-новому.

А тут іще такі новини з Росії: революція, нове життя, «Землю — селянам!» А з-поміж тих, хто подався за океан шукати кращої долі, було немало людей, які бажали стати фермерами, хоч не завжди це вдавалося. Вивчали агрономію, тваринництво, техніку. Входили до складу різних партій. Ті, хто підтримував політику більшовиків, організували в Нью-Йорку Північно-Американське товариство допомоги Радянській Росії. Воно поширювало свою діяльність і на інші міста США та Канади. Перший з'їзд товариства, що відбувся у США 1921 року, вирішив направити до Радянської Росії організовані комуни. От про це Ленін і написав, що він — «за». 1921 року злилися сільськогосподарські комуни міст Калгарі (провінція Альберта в Канаді) та Чикаго і Клівленда — так було створено комуну «Новий світ». До неї ввійшли 13 робітників з групи Якова Дудкіна та 17 членів гуртка Павла Сиповича. Вони приїхали до Нью-Йорка, де до них приєдналося ще п'ять осіб з Канади та штату Каліфорнія. Головою комуни обрали Я. Дудкіна. Комунари уклали статут своєї організації, за яким її члени мали сприймати комуну як організацію, що допомагає втілювати в життя великі революційні принципи вільної праці.

До речі, Ленін у тому листі зазначав далі, що комунари повинні знати про труднощі, які чекають їх у Росії, підкреслював, що головне — техніка, продовольство. І справді, реемігранти готувалися до від'їзду грунтовно. Здали зароблені гроші у спільну касу, закупили сільськогосподарську техніку, інструменти та посівний матеріал. 18 липня 1922 року комунари завантажилася у Нью-Йорку на пароплав і 23 серпня прибули до Москви. Їм визначили Таращанський повіт. Проте комунарів не влаштовувала та земля. І вони вибрали Ружин. Сьогодні можна тільки уявити собі, як селяни 80 років тому дивилися на ті перші п'ять тракторів, що їх комунари привезли з собою... Скоро їх поля зросли до 1600 десятин. Вони відновили будинок, що раніше, як і земля, належав поміщику Злотницькому, розмістили тут контору, клуб та бібліотеку, придбали автомобіль, різний інвентар, побудували електростанцію з вітряним двигуном, водокачку.

Вісім десятиліть — то наче й не багато з точки зору історії. Але про події тих часів нині можуть розповісти тільки німі свідки — документи. Тридцять літ тому випало разом з ружинськими колгоспниками святкувати п'ятдесятиріччя комуни. Уже тоді вдалося поспілкуватися тільки з єдиним очевидцем перших її кроків — Леокадією Сипович, дочкою одного з організаторів комуни. Їй у день свята присвоїли звання почесної колгоспниці. Вона була ще мала, коли почула від батька: їдемо додому. І не знала тоді, що все подальше життя докорінно зміниться. Хоч не такою вже й гостинною виявилася рідна земля. Тракторист, виїжджаючи в поле орати чи сіяти, брав із собою гвинтівку, а на головному господарському будинку весь час чергував кулеметник...

Фотознімки, документи тих часів більше розповідають про здобутки. Знаходимо дані про школу, дитсадок і ясла, їдальню, пекарню, про електрику й радіо. А ще про те, що харчувалися й одягалися комунари безкоштовно — за рахунок комуни. І про рекордний на той час урожай пшениці — по 150 пудів з гектара. Комунари спорудили метеостанцію, вивчали вплив мінеральних добрив на врожай, ефективність різних сортів. Отож поєднували американський досвід з ідеями більшовиків. З життям комунарів знайомилися делегації Італії, Франції, приїздили сюди тогочасні керівники України. Та був і інший бік. Побачивши радянську дійсність і політику більшовиків зблизька, частина комунарів розчарувалася й повернулася назад. Навряд чи жалкували згодом, коли читали про голод в Україні. А влада 1934 року поставила крапку на комунарському експерименті: «Новий світ» став такою артіллю, як і всі інші. 1950 року шість колгоспів, що діяли в Ружині, було об'єднано в один.

Його трудівникам пощастило на керівників. 1961 року колгосп очолив Микола Маркович Гибало. Про таких керівників кажуть: самородок з народу. 31 рік його головування — то постійне зростання господарства. Тепер у Ружині є вулиця Миколи Гибала.

Сьогодні реформоване господарство очолює Олександр Колібаба. Щоб переконатися, як тут ідуть справи, досить завітати у тваринницьке містечко. В цій галузі працює 120 осіб. І роботи всім вистачає. Адже одних лише корів більше шестисот. Відгодівельне поголів'я теж чимале: цього року вже реалізували дві з половиною тисячі центнерів яловичини. А ще тут показують усім приклад, як треба займатися свинарством — на відгодівлі 2300 голів. Саме завдяки цьому нинішнього року вже продали м'яса майже вдвічі більше, ніж торік. Ось так тут працюють. На жаль, у багатстві не купаються.

Добірку підготував власний кореспондент «Голосу України» у Житомирській області Олексій КАВУН (тел.: (0412) 22-08-57). Фото Михайла П'ЄХА.

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ

Справи є. Немає результатів

Якими були європейські справи України цього року? Стовідсотково закономірне запитання для держави, що взяла собі за мету євроінтегруватися. У випадку з Україною слід насамперед зазначити, що європейські справи все ще були, і це тішить. Хоча, схоже, жодних позитивно-революційних звершень (і це не може не засмучувати) знову не сталося.

Зокрема, у відносинах з Радою Європи. Однією з найважливіших подій могло б стати припинення процедури моніторингу (тобто нагляду) за дотриманням обов'язків і зобов'язань члена Ради Європи. Цього вже давно добивається офіційний Київ, і у вересні минулого року була навіть ухвалена начебто сприятлива резолюція ПАРЄ. Однак «віз і нині там». Навіть технічної можливості завершити моніторингову процедуру цього року асамблея не мала — жодного разу (хоч як це нетипово!) ПАРЄ не обговорювала питання виконання Україною взятих на себе зобов'язань. Проте, з другого боку, відомою є точка зору доповідачів моніторингового комітету ПАРЄ по Україні Анне Северинсен та Ренати Вольвенд: обов'язки й зобов'язання члена Ради Європи — це не лише механічне ухвалення відповідних законів, а й свобода преси, вільні й чесні вибори, верховенство права і ще багато чого іншого. Обговорення ситуації з нашими обов'язками й зобов'язаннями заплановано на червень наступного року. А вже у січні асамблея має розглянути окремим питанням становище, що склалося в українських ЗМІ.

Відносини з Європейським союзом — омріяною вершиною євроінтеграції України — були також аж ніяк не ідеальні. Можливо, під час довгих новорічно-різдвяних свят нашим стратегам слід подумати над зміною акцентів у діалозі з ЄС, адже цілком очевидно: нав'язливі намагання України отримати асоційований статус вже когось у Брюсселі допекли, когось поки що лише веселять. Це що стосується політики. Щодо економіки, то цього року не справдилися сподівання Києва отримати від ЄС визнання країни з ринковою економікою. Як заявив журналістам голова делегації Єврокомісії в Україні Норбер Жустен, відповідне рішення буде ухвалено (або ні) в Брюсселі десь наприкінці березня наступного року.

2003-й буде також важливим з огляду на процес формування параметрів майбутніх відносин між Україною та вже розширеним Євросоюзом: до кінця першого півріччя Брюссель планує завершити роботу над відповідними документами. Можливо, наступного року відбудеться, нарешті, підписання двостороннього протоколу про приєднання України до Світової організації торгівлі. Щоб отримати «автограф» ЄС, Україні доведеться дещо зробити із автомобільним законодавством, змінити мито на експорт соняшникового насіння та металолому тощо. А, як доводить практика, всі ці питання надзвичайно болючі.

Загалом українські чиновники полюбляють називати вступ до СОТ першочерговим завданням для євроінтеграції України. Однак нинішній рік не приніс втішних результатів і в цьому. «Процес приєднання до СОТ відверто провалений, — заявив новий Міністр економіки і з питань європейської інтеграції Валерій Хорошковський. — За прогнозами західних урядів, Україна може стати членом СОТ не раніше 2010 року, хоча за указом Президента ми повинні були до 2003 року провести всі технічні переговори». Дивно, адже цілий рік з вуст високопосадовців лунали такі оптимістичні рапорти...

Діалог з ЄС. Дослівно

«Це насамперед залежить від української сторони — наскільки ми здатні зрозуміти складність проблеми і вирішити ці завдання... Поза сумнівом, Європейський союз хоче бачити Україну повноправним членом» (**Президент України Леонід Кучма** про інтеграцію до ЄС на спільній з Хав'єром Соланою прес-конференції, лютий, Київ).

«Порядок денний говорить про те, що ми де-факто асоційований член» (**Анатолій Орел, глава зовнішньополітичного управління адміністрації Президента України**, перед самітом Україна—ЄС, липень).

«Саме бар'єри внутрішньополітичного розвитку України є на сьогодні тими бар'єрами, що заважають Україні динамічно рухатися до Європейського союзу» (**Борис Тарасюк, тоді — голова Комітету Верховної Ради з питань євроінтеграції**, з виступу на парламентських слуханнях, присвячених відносинам України та ЄС, листопад).

«Ми їм про асоціацію, нам у відповідь — партнерство або країна-сусіда. Ми, знову-таки, одностайно про інтеграцію, нам у відповідь — поки що кооперація. Ми питаємо: «Коли все-таки нам буде подано конкретний сигнал?» Вони нам щиро посміхаються і кажуть: «Та двері до Євросоюзу відчинені. Але як у вас з демократією? Як ви боретеся з корупцією? Чи є у вас свобода слова?» (**Віталій Шибко, народний депутат України**, з виступу на згаданих вище парламентських слуханнях).

«Я переконаний, що 2007 року Україна буде асоційованим членом ЄС!» (**Олександр Чалий, державний секретар МЗС України з питань євроінтеграції**, під час «круглого столу» «Україна і Євразійське Економічне Співтовариство», грудень).

«Ми рішуче підтримуємо зобов'язання української влади зміцнювати судову систему, свободу преси, права людини і громадянське суспільство і запевняємо, що співробітництво та допомога з боку ЄС у цих сферах будуть посилені» (**зі Спільної заяви за результатами копенгагенського саміту Україна—ЄС**, липень).

«Якщо Туреччина з усіма своїми протиріччями отримала право бути кандидатом для вступу до Євросоюзу, то Україна також заслуговує місця в архітектурі ЄС після 2004 року» (**Чарльз Таннок, депутат Європейського парламенту**, у статті для «Файненшл таймс», вересень).

«Дорога, якою йде нині Україна, не наближає її до європейських інституцій, а навпаки, віддаляє. Треба міняти курс, ми готові допомагати» (**Хав'єр Солана, верховний представник ЄС з питань зовнішньої і безпекової політики,** на спільній з Леонідом Кучмою прес-конференції, жовтень, Варшава).

«Двері для України в ЄС відчинені, але Київ має переступити через дуже високий поріг, а не зазирати в кімнату і казати, що хоче те й те, насправді навіть не наближаючись» (**посол ФРН в Україні Дітмар Штюдеманн**, у розмові з журналістами, листопад).

«Будь-які кроки, спрямовані на піднесення наших взаємин з Україною, залежатимуть від того, наскільки сама Україна виправдає наші сподівання» (**Емма Едвін, речниця Комісара ЄС з питань зовнішніх відносин**, про перспективи набуття Україною статусу асоційованого члена ЄС, грудень).

КОЛОНКА ВЕДУЧОГО

Чути, та не видно

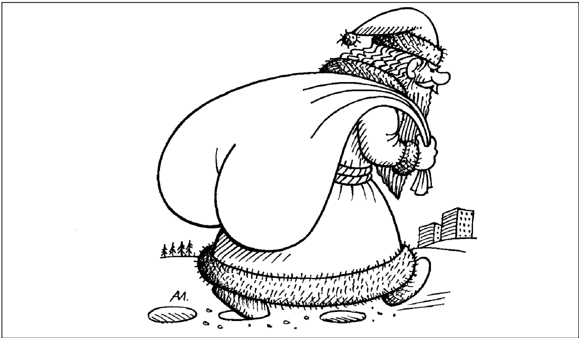
В Україні зима. Мороз. Сутінки. Хащі. «Де ти, євроінтеграціє?!» — наче до Снігуроньки гукає Дід Мороз у жовто-блакитному кожусі, важко долаючи снігові кучугури. «Я тут... тут... тут», — звідусіль відповідає луна. Дід Мороз спантеличений: наче вона десь є, а насправді й близько не видно. Йому важко. Він тягне на собі великого лантуха з численними гаслами, запевненнями вищих посадових осіб у незворотності європейського вибору, указами, постановами, обіцянками щось там виконати... За рік цього добра назбиралося під зав'язку.

Казка? П'єса? Могло б бути. П'єси про українську інтеграцію в Європу ще ніхто не писав. З казками, щоправда, набагато краще. Їх вистачає.

Але, мабуть, не дуже втішним був нинішній рік для тих в Україні, кого більше приваблює не суть європейської інтеграції, а її блискуча обгортка: здобуття якихось статусів, отримання сигналів, складання оптимістичних графіків поступу тощо. Схоже, час «шифрограм» і прозорих натяків минув. Із Брюсселя надійшли дуже відверті сигнали. Такі відверті, що не розуміти їх або робити відповідний вигляд тепер стало набагато важче.

Чи означає відсутність видимих перспектив на членство в Європейському союзі безперспективність європейської інтеграції України, остаточне повернення її до «євразійщини»? Чи вмирається наша євроінтеграція лише у це членство? Принаймні не повинна впиратися — це якщо євроінтеграція щира, недекларативна. Норвегія, Швейцарія, Ісландія є природними мешканцями спільного європейського дому, однорідного політичного й економічного простору, не будучи при цьому членами Євросоюзу. Такими самими були до вступу в ЄС в середині 90-х Швеція, Австрія, Фінляндія, Данія... Річ не в членстві.

І не треба лукавити. Аж ніяк не надання чи ненадання Україні якогось статусу, не запровадження візового режиму із сусідами — новобранцями Євросоюзу, не недолугі заяви Романо Проді є на сьогодні найбільшою загрозою європейському майбутньому нашої держави. Загроза дещо в іншому. Нинішній рік це дуже добре показав.

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

Більшість скаже «так»

Усенародний референдум про приєднання Словаччини до ЄС пройде в цій країні 16—17 травня наступного року. Соцопитування доводять, що 62 відсотки словаків мають намір проголосувати за вступ їхньої країни до ЄС. А прийти на дільниці збирається 68 відсотків тих, хто має право голосувати. Проте соціологи висловили стурбованість, що порівняно з листопадовим опитуванням остання цифра дещо знизилася. Адже за словацьким законодавством референдум матиме юридичну силу, якщо участь у ньому візьмуть понад 50 відсотків виборців.

Чутливе питання

Аборти залишаться забороненими на Мальті і після її приєднання до Європейського союзу. Для цього до договору про вступ цієї країни до ЄС буде додано спеціальний протокол, де гарантуватиметься, що внутрішнє мальтійське законодавство щодо цього питання завжди превалюватиме над відповідним законодавством ЄС, а останнє не матиме прав змінити мальтійське. У протоколі також буде наголошено: заборона абортів стосується й іноземних лікарів, які практикують на Мальті. Такий наголос потрібний у зв'язку з тим, що одним із принципів Євросоюзу є вільний рух послуг.

Компроміс з Євросоюзом продиктований відповідною стурбованістю мальтійського населення (ця держава є виразно католицькою). Спеціальний протокол про заборону абортів уже має з ЄС Ірландія.

Заграли під Європарламентом

Нещодавно цигани з багатьох європейських країн з'їхалися до Страсбурга і грали біля Європейського парламенту. Чому? Вони протестували проти нещодавно схваленого у Франції «закону Ніколя Саркоці», покликаного стати частиною антикримінальної кампанії. Цигани побоюються, що ця кампанія обмежить їм свободу пересування.

Фото АП.

Кинь цигарку

Італійський сенат ухвалив закон, який забороняє куріння у більшості громадських місць.

Згідно з новими правилами власники барів і ресторанів, які навмисне дозволяють палити в стінах своїх закладів, тепер повинні створювати для цього спеціальні зони.

Тих, хто не створить таких зон, штрафуватимуть приблизно на 2 тисячі євро. А людям, що запалили сигарету поза спеціальною зоною, це може стати в 25—250 євро. Штраф подвоюється, якщо затягтися тютюновим димом курець вирішив поруч з вагітною жінкою або дитиною, котра не досягла 12-річного віку.

Сторінку «Євроінтеграція» веде Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Чим «Сільпо» порадує москвичів?

У Москві по вулиці Окській відкрився перший супермаркет роздрібної мережі «Сільпо». Перші відвідувачі увійшли до нового магазину після того, як стрічку урочисто перерізали заступник держсекретаря Міністерства економіки та європейської інтеграції України Володимир Безрученко і генеральний директор української компанії «Фоззі груп» Володимир Костельман.

Увійшли та дещо здивувалися. Українською продукцією в ньому навіть і не пахло. Якщо не зважати на полиці з консервованими ніжинськими огірочками й пивом «Оболонь», що є в будь-якому магазині російської столиці. Здивували й ціни. Як відомо, київські «Сільпо» завдяки низькій вартості продукції з успіхом конкурують з колгоспними ринками міста. Ймовірно, цього не знали чи не врахували представники московського представництва української компанії «Фоззі груп», які закуповували товари для нового магазину. Ціни в них вищі, ніж у відомих московських мережах супермаркетів «Перекресток», «Рамстор», «Паттерсон». Що вже казати про ринки!

Але Володимир Костельман упевнений, що «Сільпо» приживеться в Москві. Уже на січень тут заплановано відкриття ще двох магазинів. «Намагатимемося поступово наповнювати їх українськими продуктами. Потім плануємо освоювати й глибинку Росії. Наприклад, Єкатеринбург і Самару». Але без доброї рекламної кампанії успіх навряд чи супроводжуватиме «Сільпо». У цьому переконані фахівці рекламного відділу видавничого дому «Російська торгівля», які чудово знаються на російському ринку і допомагали багатьом українським фірмам завойовувати його. Лише в одній московській газеті з'явилася інформація про відкриття українського магазину, незважаючи на те, що на цю подію було запрошено чимало журналістів. Поки що москвичі про «Сільпо» нічого не знають, хоча саме тут реалізовуватимуться соціальні програми для пенсіонерів.

Генеральний директор «Фоззі груп» повідомив, що компанія планує інвестувати в Росію майже 50 мільйонів доларів. Скільки коштів надано на рекламу, він не уточнив. Але керівники компанії мають знати, що в Росії більше, ніж у будь-якій іншій країні світу, діє принцип: скупий платить двічі.

Ярослав СЕРГІЄНКО.
Москва.

Фото АП.

Папа закликає до миру

(Початок на 1-й стор.).

З настанням сутінків Папа запалив свічку миру у вікні свого кабінету, що виходить на площу Святого Петра, і благословив прочан, які зібралися на ній. Дитячий хор виконав різдвяні гімни. А на площі перед собором, поруч із 27-метровою ялинкою, яку привезли з Хорватії, було встановлено ясла на людський зріст. Рівно опівночі в них з'явилася лялька немовляти-Христа. До Віфлеєма, де, згідно з Євангелієм, народився Ісус, нинішнього року прибула рекордно мала кількість прочан. На Ясельній площі біля базиліки Різдва вперше немає різдвяної ялинки. Попри те, що ізраїльські солдати тимчасово залишили центр міста, у святкової ході взяли участь лише три тисячі осіб.

Права нацменшин у контексті

ВІСТІ З ДІАСПОРИ

16 грудня рада Спілки українців Латвії схвалила виступи своїх представників на міжнародному семінарі, що розглядав реалізацію держпрограми «Інтеграція суспільства в Латвії».

У звіті «Захист меншин у Латвії», що його в зв'язку з наміром цієї країни вступити до Євросоюзу підготував Інститут відкритого суспільства (Будапешт), зазначається, що в латвійському суспільстві не досягнуто консенсусу про зміст програми інтеграції.

Автори документа критикують Латвію за недостатню підтримку, зокрема й фінансову, національної та культурної ідентичності меншин.

В цій країні немає всеохоплюючого антидискримінаційного законодавства, яке відповідало б Директиві ЄС стосовно расового рівноправ'я. Латвія єдина серед десяти країн — кандидаток на вступ до Євросоюзу не ратифікувала Протокол №12 до Європейської конвенції захисту прав людини і основних свобод.

Є низка спірних заборон на професії для негромадян, серед котрих переважна більшість —представники нацменшин.

У звіті наголошено, що немає діалогу між меншинами й держустановами, а також політичними партіями, котрі представляють переважно латишів. Вважається, що це є однією з серйозних перешкод на шляху до інтеграції суспільства.

Представники Спілки українців Латвії на семінарі підтримали звіт Інституту відкритого суспільства, який рекомендує переглянути законодавство в царині прав меншин.

До речі, українців на семінарі було більше, ніж представників інших нацменшин, — чотири особи. Вони висловили думку, що висновки й рекомендації звіту — то серйозна моральна підтримка рішень спілки, прийнятих упродовж трьох років.

Володимир СТРОЙ.

Свято. Емігрант приїздить додому

А ЯК У НИХ?

Україна дедалі більше перетворюється на країну емігрантів. Дедалі більше її громадян шукають роботу в країнах Західної Європи, не буваючи вдома місяцями, а то й роками. Україна стає такою собі «європейською Мексикою», мешканці якої масово виїжджають на заробітки до США. Ось як описує мексиканську ситуацію кореспондент ІТАР-ТАКС.

Упродовж 11 місяців на рік більшість селищ північного мексиканського штату Монтеррей мають похмурий вигляд: спорожнілі вулиці, замки на дверях багатьох будинків, заклеєні вікна і лише на кілька годин відчинені магазини. Лос-Рамонес, Тревіньйо, Парас і багато інших населених пунктів здаються безлюдними, бо половина їх населення, здебільшого дівчата та юнаки, поїхала на заробітки до сусідніх США. І тільки всередині грудня центральні площі починають оживати, а на вулицях з'являється дедалі більше автомобілів з іноземними номерами. Напередодні новорічних свят до Мексики повертаються емігранти. І найбільше — до прикордонних зі США аграрних районів.

За прогнозами Національного інституту міграції, нинішнього року майже 1 млн. 200 тис. мексиканців прийдуть на батьківщину, щоб разом з родинами відсвяткувати Різдво і Новий рік, а потім у січні знову вирушити на заробітки. А в рідних і близьких залишається не тільки теплі спогади про зустрічі, а й подарунки, зокрема і грошові. Як очікується, тільки в останні три місяці нинішнього року сума грошових переказів від мексиканців, які працюють у США, становитиме 2,5 млрд. доларів. А за перші дев'ять місяців 2002 року сім'ї емігрантів отримали 7,5 млрд. доларів, що становить 1,6% ВВП цієї латиноамериканської країни.

Згідно з аналізом Центру економічних досліджень приватного сектора, перекази мексиканців із США перетворилися на одне з основних джерел валютних надходжень. Торік їх перевершили лише доходи від експорту нафти і продукції складальних підприємств. Подані в аналізі сухі цифри мають реальний зміст. Вони стали розв'язанням проблем для багатьох мексиканських родин, які живуть у бідності через складне економічне становище країни, особливо в північних сільськогосподарських районах, де високий рівень безробіття.

Зазвичай у грудні додається роботи і прикордонникам, і правоохоронним органам, які відповідають за безпеку і дотримання прав мігрантів, котрі перетинають кордон. У деяких штатах задіяно навіть цивільних спостерігачів. Вони стежать за тим, щоб не створювалися штучні перешкоди співвітчизникам і щоб їх не оббирали на кордоні корумповані чиновники.

Щоправда, в передноворічні свята не всі мексиканці, які працюють у США, зможуть побувати в рідних краях. Це стосується передусім тих, хто проник на територію сусідньої країни незаконним шляхом. За даними міністерства закордонних справ, з майже 20 млн. мексиканців, які проживають в Америці, більш як 3 млн. — на нелегальному становищі.

Окрім нас, проблеми розв'язувати нікому

(Початок на 1-й стор.).

«Нами напрацьовано дуже багато досвіду», — заявила Валентина Матвієнко, високо оцінивши результати роботи за цей рік підкомісії з гуманітарних питань Змішаної українсько-російської комісії зі співробітництва. Водночас пані Матвієнко закцентувала увагу на необхідності активізації роботи зі створення договірно-правової бази з гуманітарних питань.

На зустрічі з Валентиною Матвієнко український Президент висловив задоволення результатами Року України в Російській Федерації і підкреслив: «Є розуміння того, що є проблеми і, крім нас, їх розв'язувати нікому».

На жаль, рік, що минає, не може радувати ані Росію, ані Україну. Мети познайомити росіян з Україною не було досягнуто. Інакше як пояснити падіння нашого товарообороту на чверть? Усі заходи Року переважно сконцентрувалися в столиці, а Росія — це не сама лише Москва. Наведу тільки один приклад. На адресу адміністрації Краснодарського краю від Товариства української культури Кубані не раз надходили листи з пропозиціями про проведення заходів у рамках Року України. З'ясувалося, що адміністрація взагалі про нього не чула. Навіть коли українці Кубані надіслали до Краснодара відповідний указ Путіна, це все одно не справило на російських чиновників жодного враження. Як наслідок на Кубані так нічого й не проводили. Втім, це тема для окремої статті. А стосовно проголошення наступного року Роком Росії в Україні, то хотілося б, щоб він був не таким показушним і справа не звелася б до оголошення російської мови офіційною.

Яна СТАДІЛЬНА.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ *Вашингтон*

У республіканців новий лідер

Новим лідером республіканської більшості в Сенаті США обрано Білла Фріста, сенатора від штату Теннессі. Колишній лідер республіканців Трент Лотт був змушений залишити свою посаду після того, як його виступ на святі з нагоди століття найстарішого сенатора Строма Термонда інтерпретували як расистський.

■ *Тель-Авів*

Невже переховали?

Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон вважає, що біологічну і хімічну зброю, яку Саддам Хусейн не хоче показувати інспекторам ООН, було тимчасово переправлено ним до Сирії і заховано там. Про це глава уряду заявив у вівторок ввечері в інтерв'ю ізраїльському телебаченню.

■ *Маніла*

Мер загинув на жалобній церемонії

У християнській провінції Мінданао на півдні Філіппін пролунав сильний вибух. Радіокеровану бомбу було закладено біля будинку мера міста Дату Піанг. Загинуло 13 осіб, серед них і сам мер, поранено понад 15. Вибух стався під час жалобного прийому, влаштованого мером з нагоди смерті близького родича.

■ *Лондон*

На прохання персоналу

Цього року королева Великобританії Єлизавета II з чоловіком герцогом Единбурзьким у зв'язку з Різдвом відправили понад тисячу вітальних листівок. Із них 800 надіслано на ім'я родичів на прохання персоналу палаців, членів уряду країни та офіційних осіб держав Британської Співдружності. Від себе особисто Єлизавета II надіслала лише 40 листівок, а її чоловік, котрий привітав військові частини і громадські організації, почесним патроном яких він є, — 200.

■ *Делі*

Подарунок завдовжки в кілометр

25 грудня, у 78-й день свого народження, прем'єр-міністр Індії Атал Біхарі Ваджпаї отримав вітальну листівку, яка ввійде до Книги рекордів Гіннесса. Листівка, що її підготувала група каліграфів і художників із Лакнау, столиці північного штату Уттар-Прадеш та виборчого округу прем'єра, завдовжки 1 км і важить 170 кг. У ній не лише найкращі побажання прем'єрові від виборців, а й цитати з його виступів. Ще одним подарунком стало відкриття в Делі першої лінії метро.

■ *Гватемала*

Бунт не вдався

Стихійний бунт, який спалахнув в одній із в'язниць Гватемали, закінчився загибеллю 13 осіб. Для його придушення туди було стягнуто майже 300 поліцейських і 50 військовиків. Під час заворушень, що розпочалися 23 грудня з вимогами пом'якшити правила відвідування та звільнити деяких наглядачів, котрі зловживають службовим становищем, нікому із в'язнів не вдалося втекти. Однак спроби переговорів із заколотниками, до яких вдалася адміністрація в'язниці, не дали результатів.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів "ГУ" та зарубіжних інформагентств.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Замість вітальної листівки

Дорогі наші друзі!

Сьогодні ми з вами зустрічаємося останній раз у цьому році. Й налаштовувати вас на святковий лад — саме час. Цей наш випуск буде містком від буденності до торжества. Ми, на жаль, не можемо одразу забути про всі проблеми. І про те, що коли хтось один на землі вибирає кульки для ялинки, хтось інший страждає від болю, голоду, бідності. Тому в нашій останній «Сім'ї» 2002 року є місце і сльозам, і радощам.

Крокуючи нашим містком, не забуваймо подякувати одне одному за те, що ми непогано розумілися. За те, що підтримували: ви — нас, ми — вас. Сподіваємося, що протягом року ви знайшли в наших випусках надію, пораду, порятунок від розпачу. А ми знайшли серед вас нових шанувальників, отримавши багато добрих відгуків про нашу роботу. Дякуємо всім вам! До зустрічі у новому 2003 році!

Ваша «Сім'я».

Аліна, Інна і мама Наталя

Історія з конверта

Із десятирічною Алінкою Розенталь стався нещасний випадок. У кількох метрах від свого будинку Алінка впала з дерева на бордюр міської асфальтівки. В результаті — струс мозку, перелом хребта.

Після двох складних операцій і тривалого перебування у реанімації дівчинку дивом врятували. Закута в гіпс дитина мала змиритися з думкою, що вона більш ніколи не повернеться у спорт. Повідомити це Алінці, яка з п'яти років займалася стрибками на батуті, були неспроможні ані медики, ані мама та старша сестричка Інна (теж спортсменка).

Як розповідає мама Наталя, коли з Алінкою сталося горе, Інна майже два дні навколішки простояла з Біблією над спорожнілим ліжком сестри.

Наталі Юріївні 38 років. За фахом — інженер-кораблебудівник. Ось уже шість років стоїть вона на біржі праці в надії знайти роботу за спеціальністю. Або принаймні будь-яку. Перебивається тимчасовими заробітками: на замовлення виконує креслення, пече торти, перешиває вживаний одяг. Від батька дівчат допомоги немає.

Був тато, нема тата

Колишній глава сімейства був затятим дебоширом. Майже не виходив з витверезника. П'яний, він ламав і трощив усе, що потрапляло під руку. Двері у такі години зазвичай були замкнені на ключ, а перелякані діти рятували маму від синців і побоїв.

На ранок татусь повертався додому. Два-три дні відлежувався на дивані. Потім його знаходили дружки, і все починалося заново.

Згадуючи пекло, Наталя замружує очі: звідки бралися сили жити? Куди лишень вона не зверталася по допомогу, вже коли була розлучена. Співчуваємо, але куди ми його відселимо, якщо він офіційно прописаний на цій житловій площі (у крихітній однокімнатній квартирі), відповідали їй. Доведена до відчаю, Наталя занедужала.

Уже декілька років колишній чоловік Наталі відбуває покарання у місцях позбавлення волі за тяжкий резонансний злочин.

Любов – це шанс

Коли народилася Алінка, Наталя навчалася на останньому курсі кораблебудівного інституту. Малеча народилася із зоровою вадою й отримала інвалідність. З трьох років напівзряча Аліна прийшла у спорт. Нині з великою шанобою Наталя називає імена Олени Бірюк (тренера з спортивної акробатики ДЮСШ №1) і Володимира Горжія (тренера зі стрибків на батуті спорткомплексу «Зоря»). Завдяки їм дівчинка зробила перші кроки у спорті.

— Аліна — учениця перспективна, — каже Володимир Горжій. — Такі, як вона, обов'язково досягають серйозних результатів у спорті.

Я відвідала Аліну в неї вдома, коли дівчинку вже виписали з травматологічного відділення обласної лікарні. Очі Алінки сяяли любов'ю до життя. Вона показала мені свої грамоти, а за хвилину — гортала улюблені книжки. Потім співала пісню, а рукою тягнулася до вази з печивом, щоб самій пригостити гостю.

— Аліна — це якийсь м'ячик, — розповідає Наталя. — Уявіть, уже наступного після лікарні дня у суцільному гіпсовому корсеті вона каже мені: «Мамо, збираймося на тренування!» Але цей «панцир» можна буде зняти лише через півроку. Щоб знову ж на місці одягти новий на наступні півроку.

— Що з нею сталося — не пам'ятає, — продовжує далі мати. —Каже, я просто полізла за абрикосою... А прийшла до свідомості у реанімації.

— Я тоді так розгубилася. Дивлюся, біля мене ще три ліжка, а всі чомусь забинтовані. Хотіла встати, але не змогла. І тоді я заспівала. І одразу прийшли лікар і медсестра. І пояснили, що я тут після операції вже тиждень.

Рятівники

Сергія Чернишова, обласного дитячого нейрохірурга викликали до Аліни з дому.

— Аліна була непритомна, з тяжкою травмою хребта, — розповідає він. Але було виявлено і ще більш важку травму живота. Через дві години дівчинці зробили термінову першу операцію на черевній порожнині. Після консультації з Харківським науково-дослідним інститутом наступного дня було зроблено нейрохірургічну операцію. Ми хотіли обов'язково врятувати функцію спинного мозку й зафіксувати зламаний хребет. На місяць дитину вклали у спецліжко, а потім — у гіпсовий корсет. Та хребет усе одно залишається нестабільним...

Петро Михайлов — на той час начмед лікарні — подарував шанс на нормальне життя не одній дитині. Першим взяв на себе клопіт про подальшу транспедикулярну фіксацію хребта.

Ще кілька десятиліть тому французи при хребтових переломах у спортсменів вживляли їм металокісткову систему «Міст». Уже на 5—7-й день людина могла повернутися до нормального життя. Жодного факту застосування цієї технології у Миколаєві досі не було. Для придбання системи «Міст» потрібно понад шість тисяч гривень. Її виготовляють у Харкові за індивідуальним замовленням. Гроші для дівчинки надав благодійний швейцарський фонд «Шлях до спасіння».

— Нині особливо розумію, як нам щастило на хороших людей: учителів, сусідів, тренерів і лікарів Алінки, — каже Наталя. — Я дуже вдячна всім, хто нам допомагав! Тепер друзі, знайомі, а то й зовсім випадкові люди дають харківські адреси. Нарешті збираємося туди на операцію із вживлення металокісткової системи. Усім велике спасибі!

Олександра МЕНТАЛЬ.

Миколаїв.

Фото Дмитра ЛАСКІНА.

P. S. Можливо, дізнавшись про горе у родині Наталі Розенталь, дехто із наших читачів захоче підтримати їх. Телефонуйте за номером у Миколаєві 8 (0512) 46-41-17.

Домашній адвокат

Гроші за успіх

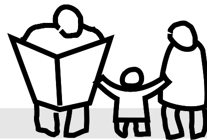
Чи мають право діти-сироти, які навчаються у вищих навчальних закладах, отримувати соціальну стипендію? Як вона призначається і ким висуваються кандидати на отримання такої допомоги?

Юлія МАРЧЕНКО,
студентка педагогічного інституту.
Переяслав-Хмельницький Київської області.

Рубрику веде юрист Наталія ХОМЕНКО.

Спеціальна стипендія Верховної Ради України призначається студентам вищих навчальних закладів з числа дітей-сиріт та дітей з малозабезпечених сімей, які показали успіхи в навчанні. Педагогічний інститут входить до переліку типів вищих навчальних закладів, студентам яких виплачується зазначена стипендія. Кандидатури на отримання соціальних стипендій Верховної Ради України висуваються вченими радами відповідних вищих навчальних закладів. Призначають стипендії Верховної Ради України щорічно з 1 вересня на один навчальний рік розпорядженням Голови Верховної Ради України за поданням Комітету Верховної Ради України з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту і туризму згідно з відповідними пропозиціями обласних державних адміністрацій. Позбавляють або призупиняють виплату стипендії Верховної Ради України за порушення стипендіатом навчальної дисципліни, у разі відрахування його з навчального закладу або від'їзду за кордон на навчання (крім випадків, коли стипендіат від'їжджає за направленням навчального закладу, де він навчається), роботу та з інших причин. Для студентів вищих навчальних закладів з числа дітей-сиріт та дітей з малозабезпечених сімей засновано 150 соціальних стипендій Верховної Ради України, серед яких 50 стипендій — для студентів вищих навчальних закладів І та ІІ рівнів акредитації, 100 — для студентів вищих навчальних закладів ІІІ та IV рівнів акредитації. Розмір такої стипендії з 1 вересня 2003 року розраховуватиметься виходячи з розмірів стипендій, передбачених для студентів вищих навчальних закладів І, ІІ, ІІІ та IV рівнів акредитації, з коефіцієнтом 3,0.

Не відмовляйтеся від Карнавалу!

Імперія розваг

Це — заклик, ідея і мета. І адресований він саме дорослим. Адже дітей закликати зайво. Вони щороку напередодні Новорічних свят охоче і з захопленням перетворюються на лисенят, зайчат та сріблястих сніжинок. До речі, саме дітям ми й повинні подякувати за збереження духу свята. А от поважним і стомленим дорослим, на жаль, дуже важко дозволити собі змінити звичне амплуа. Вдягнемо на свято нову сукню чи костюм і вважаємо, що цього досить. Насправді ж ми позбавляємо себе унікальної можливості створити незабутню подію власними руками.

Хоча, заперечить дехто, певна викривлена карнавальність щодня присутня в нашому житті. Та й ми, на жаль, не несемо в собі щирого дитячого світосприйняття середньовічної європейської людини, яка й лишила нам у спадок карнавальну культуру. А тим часом справжній карнавал із його святковою атрибутикою, іронічністю та всенародною ейфорією може врятувати суспільство, що потопає у стресотворній буденності. Тож чи варто відмовлятися від містерії з обов'язковими для неї складовими «справжньості»: перевдяганнями, сміхом, грою, динамікою та плутаниною реальностей?

Як вважав філософ, ідеолог карнавалу Михайло Бахтін, у карнавалі весь світ сприймається у своїй веселій відносності, зникає відчуженість, зашореність, зацикленість. А люди, вдягаючи маски, на певний час перетворюються на інших, розширюють особисті межі можливого, вихлюпуючи потужну єдинальну енергію, позбуваючись стресів та комплексів. Тож варто зіграти нові, не притаманні нам ролі, щоб згодом стати оновленим, сповненим сил, справжнім.

Нині традиція карнавалу потроху повертається в нашу свідомість і асоціюється передусім із новорічними святами. Як розповідали мої батьки, не так уже й давно — лише кілька десятиліть тому — в сільських та міських клубах відбувалися справжні карнавальні дійства. І події, так колоритно зображені Ельдаром Рязановим у культовій комедії 50-х років «Карнавальна ніч», — не велике перебільшення.

Чому я так агітую за те, щоб і дорослі приєдналися до карнавалу, поринули в нього, його маскарад і настрій? Бо з власного досвіду знаю, наскільки це п'янке й веселе дійство. Три роки тому знайомі зібралися в компанію та влаштували новорічний карнавал. Обов'язковою умовою для всіх учасників була наявність костюма. Кого лишень там не було! Пірат з іграшковим папугою на плечі, Узбечка із сотнею кісок, Метелик з яскравими крилами, Лось із поролоновими рогами, що якимось дивом трималися на його голові, Сніговик, Східна Красуня, Ніч із місяцем на лобі. Одна пара прийшла в народних костюмах, тільки він був одягнутий у жіночий костюм, а вона — в чоловічий. Хлопчина із величезним червоним у білі цятки брилем на голові був Мухомором. Та найбільш оригінальним був «прикид» Нового Українця. Крім обов'язкової «мобіли» він захопив також і власного «Мерседеса» — велику коробку без даху і дна, зате з намальованими колесами, дверцятами, фарами та іншими «запчастинами». Цю незвичайну конструкцію можна було «вдягнути», підвісивши на плечі на двох мотузках. Цікавішого та яскравішого свята я не пам'ятаю.

До речі, про карнавальну моду

Виходячи з того, що карнавал — це антипод усього буденного, звичного й усталеного, ми підсвідомо обираємо той образ-втілення, що абсолютно протилежний нашому «Я», але не чужорідний за суттю. Тобто спробуйте зіграти на асоціаціях.

Якщо подія відбувається на роботі, де вас ніхто не бачив без краватки, приміряте на себе образи «асоціальних елементів»: Пірата чи Отаманші розбійників, Цигана чи Вуличної Танцівниці тощо.

Якщо ви зазвичай працюєте в спецодязі чи фартушку, наважтеся стати шляхетним Кабальєро чи східною казкаркою Шахрезадою.

Якщо в душі вирують «звірячі» інстинкти, станьте крокодилом, павичем — будь-ким, тільки кумедним і несподіваним. І, нарешті, виправдайте новий імідж. Коли вже скромна та сумлінна дівчина з'явиться на свято Бабою Ягою, хай вередує на повну силу! Коли їй ще видасться така можливість?

Юлія ПОТАПЕНКО.
Графіка Анатолія КУДРЯВЦЕВА.

Дружба довговічніша за інші почуття

Психологічний лікнеп

Не всі мої друзі подобалися моїм батькам. Але мама і тато ніколи не казали про це. Завжди покладалися на мою самостійність та інтуїцію. Але часто все буває інакше. Батьки вважають своїм обов'язком втрутитися в особисте життя дитини і висловити думку про її друзів.

— Батьки дуже часто намагаються вплинути на вибір друзів, — коментує психолог **Віктор КЛЮЄВ**. — Інколи їх не влаштовує соціальний стан сім'ї друга, часом — його національність, а ще — «неправильний» світогляд. Однак найбільше поширені ревнощі, побоювання того, що думка товариша важливіша за думки мами чи тата.

— Але ж середовище, в якому перебуває підліток, справді важливе для нього...

— Безперечно. Та ліпше не казати про те, який поганий у нього друг, а спробувати з'ясувати, що подобається дитині в Колі, приміром, чи в Каті. Добре, якщо батьки цікавляться, як їхня дитина провела день, чим займалася і як живуть її друзі. І не треба докоряти, нервово повторюючи: «Я ж тобі казала, що ні до чого хорошого ця дружба не приведе». Якщо дитина посварилася з другом, краще допомогти мудрою порадою.

Гадаю, майже в кожного підлітка була ситуація, коли після конфлікту з батьками він біг до друга. А той, «по доброті душевній», радить йому втекти з дому. Нехай, мовляв, «предки» трохи похвилюються. Така поведінка цілком типова для перехідного віку. Але якщо батьки в добрих стосунках із друзями своєї дитини, то переживати не варто. Адже вони знають, де вона зазвичай буває.

— Однак стурбованість батьків можна зрозуміти, якщо їхня дитина дружить із сином чи донькою алкоголіків або наркоманів.

— Зрозуміти можна. Але не потрібно робити з цього трагедії. Переважно діти, батьки яких пиячать, прагнуть вирватися зі свого середовища. І розуміння з боку сторонніх людей для них буде ще більшою підтримкою. Ми ж бо пам'ятаємо, що діти не відповідають за вчинки батьків.

— А ще ми пам'ятаємо, що друг пізнається в біді. А що, коли він сам у цю біду і втягує?

— Таке теж трапляється. І цілком беззахисна дитина може опинитися в якомусь дворовому угрупованні, де процвітають крадійство, насилля, наркотики і алкоголь. Дитина просто хоче самоствердитися. Але напевне і тут знайдеться крапля батьківської провини. Десь щось не те сказали про його друзів, колись різко щось заборонили чи, ще гірше, принизили в присутності сторонніх. У результаті, як то кажуть, отримуйте те, чого хотіли.

— Чи завжди добре, якщо в дитини є друг, який старший від нього?

— Дивлячись, який друг. Думаю, не варто говорити, чому погано мати такого друга, якщо той раніше був засуджений. Але якщо старший друг — знайомий батьків, то тоді дитина почуватиметься в безпеці. Хоча, можливо, це й не завжди зможе убезпечити від неприємностей. Якщо старший друг, припустімо, курить, то і неповнолітньому підліткові рано чи пізно також захочеться спробувати.

— Може, краще взагалі ні з ким не спілкуватися і триматись осторонь?

— Ні. Все-таки друзі нам у житті потрібні. І дружба — це, мабуть, навіть цінніше і довговічніше почуття, ніж любов.

Ірина ВАСИЛЬЧЕНКО.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

А як у них?

Дітей менше. А часу їм приділяють більше

Не відкрию Америку, якщо скажу, що і в Україні, і за кордоном сім'я переживає нелегкі часи через те, що в ній кардинально змінилася роль жінки. Якщо раніше вона була берегинею сімейного вогнища, то тепер добуває дрова для цього вогнища.

Як пише зарубіжна преса, скажімо, у США у 1948 році тільки 11 відсотків матерів, у яких були діти віком до шести років, працювало. Нині понад 60 відсотків американських мам працюють. До того ж 39 відсотків зайнято цілий день.

Міністерство праці США провело дослідження, в ході якого було з'ясовано, що 79 жінок із 100 люблять свою роботу. При цьому 40 відсотків працюючих жінок дуже турбує, як поєднати роботу й сімейне життя. Цікаво, що американська дослідниця Рассел Хочшилд дійшла висновку: робота для багатьох американців є способом утечі від сім'ї. За її даними, приблизно 35 відсотків американських компаній запроваджують гнучкий графік для сімейних співробітників. Проте до цієї пільги вдається менше трьох відсотків людей, які мають право нею скористатися.

Сучасна сім'я має і низку переваг перед патріархальною, в якій батько працював, а мати виховувала дітей, сидячи вдома. За даними соціолога Стефані Кунц, нині в США батько проводить більше часу зі своїми дітьми, ніж будь-коли в американській історії. Звичайно, кількість часу, що середньостатистична жінка проводить зі своїми дітьми, скоротилася. Водночас, через те, що дітей стало менше, батьки приділяють більше уваги кожному чаду. Як наслідок, американки з кожним своїм дитям проводять удвічі більше часу, ніж сторічної тому.

Зі свого досвіду знаю: чим менше у мене вільного від роботи часу, тим більше я прагну присвятити його своїм дітям. Навіть на шкоду домашній роботі й особистому життю. Доречно сказати, що мої знайомі мами-домогосподарки, знаючи, що часу на спілкування з дитиною у них не бракує, присвячують його будь-чому, крім власних дітей.

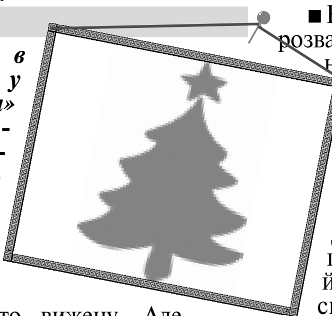
Яна СТАДІЛЬНА.
(За матеріалами зарубіжної преси).
Фото Олександра НІЩУКА.

З ломиком у руках скажу, що господарів немає

Що, не чекали?

За годину до Нового року в квартирі пролунав дзвінок у двері. Такі неждані «нальоти» друзів, напевне, не всім до вподоби. Як на це реагувати? Запрошувати до столу чи «ненавмисно» зачинити двері? З цим запитанням я звернулася до знайомих і колег. І ось які варіанти з'явилися:

■ Якщо це люди, яких я хочу бачити, неодмінно запрошу їх у гостину наступного дня. А якщо це ті, чия увага мені не особливо дорога, просто вижену. Але красиво.

■ Запрошу на «галявину». Що вже тут поробиш...

■ Вберуся Снігурочкою і розважатиму (ці слова лунали з уст чоловіка. — **Авт.**).

■ Такого не може бути, бо я давно вже всіх друзів запросила.

■ Надіну шапочку Діда Мороза і скажу, що ми всією сім'єю йдемо вітати сусідських дітлахів. Певна річ, запропоную приєднатися.

■ Скажу, що ми з чоловіком кудись ідемо.

Ну й що, що доведеться зустрічати свято на вулиці. Зате з коханою людиною!

■ Прийму, як треба: нічна кав'ярня тільки для нас, новорічна ялинка, лазенька...

■ А я сам люблю ходити в гості сюрпризом!

■ Буду дуже злий! Гадаю, «неждані» самі все зрозуміють...

■ З маскою на обличчі і ломиком у руках скажу, що господарів немає вдома.

Записала Ірина ВОЛОШКА.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.10 Клуб Суперкниги.
09.30 Крок до зірок.
10.00 Нова армія.
10.30 Мультфільм «Казка для Наталки».
10.55 Модна лінія.
11.20 Здоров'я.
11.50 Аеросалон.
12.05 Подорож у дитинство.
12.25 Сільський час.
13.15 «Новорічне сяйво». Дитяча святкова вистава в Національному палаці «Україна».
14.30 Мультфільм на замовлення.
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
15.30 Док. серіал «Визначні дні століття».
16.25 Перехрестя.

КДРТРК

17.00 Родом з України.
17.15 Театральний Київ.
17.35 Музичні історії.
18.00 Недільні зустрічі.
18.30 Люди і долі.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.15 Український романс.
19.50 Вечірня казка.
20.00 Телевізійне шоу «Бінго Бум Лото».
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Панорама.
21.20 Прем'єра муз. фільму «Французька пісня від учора до сьогодні».
22.05 Футбольні діалоги.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.20 Прем'єра концертної програми Деде-Сен-Прі (Найцікавіші надбання антильської музики).
02.20 Худ. фільм «Потрібні люди».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.10 Хай щастить.
10.50 Худ.фільм «Острів іржавого генерала».
12.15 Милосердя.
12.45 Родом з України. М. Губенко.
13.20 Мультфільм «Два клени».

КАНАЛ «1+1»

07.00 Худ.фільм «Синдбад. Битва чорних лицарів».
08.25 Серіал «Казки з безкінечної історії».
09.15 Лото-забава.
10.00-14.00 Програми УТ-2.
14.00 Дісней. Мультфільм «Качині історії».
14.30 Дісней. Мультфільм «Чіп і Дейл поспішають на допомогу».
14.55 Розважальне шоу «Деміс Руссос — Вітас».
15.55 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Банзай».
17.45, 18.45 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «О'кей».
19.50 М. Задорнов. Лекція з гумором.
21.00 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Поки ти спав».
22.50 Худ.фільм «Улюблена теща».
00.35 Концерт «З Новим роком та щасливого Різдва!».

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

06.00 Камера сміху.
06.25 Худ.фільм «Ультиматум».
07.40 Містечко.
08.10 Різдвяні легенди.
08.45 Мультфільм «12 місяців».
09.40 Бадьорого ранку!
10.15 Хто крайній?
10.40 Смачно з Борисом Бурдою.
11.15 «Різдвяні казки». «Снігова королева», «Лускунчик».
12.35 Фільм—дітям «Кіт у чоботях».
14.15 Світ магії.
15.50 Всесвітня історія в «Гусаках».
16.20 Худ. фільм «Нетямущий».
17.55 Худ.фільм «Спортлото-82».
19.30 Джентльмен-шоу.
20.00 Худ.фільм «Місія невиконанна».
21.50 Худ.фільм «Мишаче полювання».
23.20 Худ.фільм «Говард Енд».
21.40 Худ.фільм «Ультиматум».
02.50 Шедеври року що минає.
05.25 Мультфільми для дорослих.

ICTV

05.20 Худ. фільм «Розмови з подушкою».
07.00 Дог-шоу «Я і мій собака».
07.30 Перехрестя.
08.10 Серіал «Повне мамаду».
09.05 Мультсеріал «Кліффорд».
09.35 Мультсеріал «Кіберпригоди».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00 Факти. Гарячі новини.
10.01 Худ. фільм «Д'Артаньян і три мушкетери». 1 серія.
11.30 Коронна страва.
12.00 Галопом по європах.
12.45 Факти. День.
13.00 Шоу Олени Степаненко.
14.05 Серіал «Прикрий мене».
15.00 Худ. фільм «Король Ральф».
16.50 Серіал «Людина-невидимка».
17.45 Серіал «Псі-фактор».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.05 Худ. фільм «Проблемне дитя-2».
20.50 Худ. фільм «У ніч».
22.55 Штрафний удар.
23.30 Кентавр.
23.55 ДКТ представляє. Світ комп'ютера.
00.30 Ковток історії.
00.45 Худ. фільм «Розмови з подушкою».
Мовлення на Київ і область
02.30 Худ. фільм «У ніч».
04.35 Серіал «Псі-фактор».

СТБ

07.05 Ран ОК.
08.05 Мультфільм «Велика Книга». Частина 3.
08.40 Моськи-шоу.
09.00 Імпреза.
09.40 Дещо про Новий Рік...
09.45 Кава з молоком.
10.00 Ви практично здорові.
10.25 Док.серіал «Світ дикої природи».
10.55 Худ.фільм «Місячні гори».
13.20 Живе кіно.
13.40 Експансія.
14.00 «Кролик Бразерс» представляє. «Пояс вірності».
14.15 Дещо про Новий Рік...
14.20 Цілком таємно.
15.20 «Екстремальні ситуації» з М. Фоменком.
16.15 Худ.фільм «Шизофренія».
19.00 «Вікна». Новини.
19.15 Худ. фільм «Індокитай».
22.20 Худ. фільм «Французький пиріг».
00.10 Худ.фільм «Небезпека у будинку».

НОВИЙ КАНАЛ

07.45 Церква Христова.
08.00 Серіал «Пригоди Дигимонів».
08.30 Серіал «Нові пригоди сімейки Адамсів».
08.55 Мультсеріал «Кокобіл».
09.20 Серіал «Біттлборгі».
10.00 «3х4». Найкумедніше домашнє відео.
10.35 Мультфільм «Астерикс завойовує Америку».
11.50 Мультфільм «Пригоди Буратіно».
13.10 Худ.фільм «Індіана Джонс. Розповіді цнотливості».
14.55 Новорічний атракціон.
16.40 Худ.фільм «Від долі не втечеш».
18.30 Спецрепортер.
19.00 Худ.фільм «Індіана Джонс у пошуках втраченого ковчега».
20.55 Худ.фільм «Справжня МакКой».
22.40 Худ.фільм «Фантоми».
00.45 Худ.фільм «Змінений стан».
02.25 Худ.фільм «Від долі не втечеш».
03.55 Худ.фільм «Фантоми».
05.25 Худ.фільм «Індіана Джонс. Розповіді цнотливості».
07.00 Мультфільми.

ГРТ

08.00 Новини.
08.05 Телеканал «Доброго ранку».
09.00 Новини.
09.15 Телеканал «Доброго ранку».
10.20 Серіал «Інспектор Деррік».
11.20 Незалежне розслідування.
12.00 Новини (з субтитрами).
12.15 Велике прання.
13.05 Хто стане мільйонером?
13.55 Непутні нотатки з Д.Криловим.
14.10 Чекай мене (з сурдоперекладом).
15.00 Новини (з субтитрами).
15.15 Телеканал «Новий день». Смак змії.
15.45 Телеканал «Новий день». Російський екстрим.
16.15 Худ. фільм «Тартюф».
18.00 Новини.
18.25 Кумири. Анна Шатилова.
18.55 «Єралаш».
19.05 Велике прання.
20.00 Худ. фільм «Залізничний романс». 1 серія.
21.00 Час.
21.40 Худ. фільм «Залізничний романс». 2 серія.
22.40 Таємниці століття. Чужі.
23.20 Серіал «Інспектор Деррік».
00.25 Нічний «Час».
00.40 Телеканал «Новий день». Крила.
01.05 Телеканал «Новий день». Генії і злодії.
01.30 Апологія.
02.30 Реальна музика.

РТР

05.20 Худ. фільм «Маленька принцеса».
06.45 «Дракоша і компанія». Дитячий серіал.
07.10 Російське лото.
08.00 ТБ «Бінго-шоу».
08.35 Вісті — Москва.
09.15 «Джекі Чан». Мультсеріал.
09.55 Ранкова пошта.
10.30 Містечко.
11.00 Худ. фільм «Смішне обличчя».
13.00, 19.00 Вісті.
13.20 Навколо світу.
14.10 Діалоги про тварин.
15.05 «ХА». Маленькі комедії.
15.35 Кімната сміху.
16.30 Худ. фільм «У дзеркала два обличчя».
18.50 У «Містечку».
19.25 Вісті — Москва.
19.40 Худ. фільм «Вхід через вікно».
22.00 Худ.фільм «Зайвий багаж».
23.50 Худ.фільм «Блакитна лагуна».

НТБ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 10.00, 11.00 Сьогодні.
05.05, 05.35, 06.05, 06.35, 07.05, 07.40 Ранок на НТБ.
07.50 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів».
09.00 Сьогодні вранці.
09.15 Цілком таємно.
10.05 Квартирне питання.
11.05 Худ. фільм «Зроблено в Америці» .
13.00, 14.00, 15.00 Сьогодні.
13.05 «Жіночий погляд» О.Пушкіної.
13.40 Серіал «Вона написала убивство».
14.35 Принцип доміно.
16.00, 17.00, 18.00 Сьогодні.
16.05 Худ. фільм «Еркюль і Шерлок проти мафії».
18.30 Серіал «Гангстерські війни». «Особливості національної розбірки». 2 серія.
19.25 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів». «Третій ліворуч».
20.35 Професія-репортер.
21.00 Сьогодні ввечері.
21.35 Худ. фільм «Зазублене лезо» .
23.35 Серіал «Злодії».
00.20 Гордон.

Триває передплата на «Голос України»
Передплатні індекси:
для індивідуальних передплатників — 40224,
для підприємств і організацій — 60955.

У **МОРІ** інформації серед дрібної рибинки і риби великої телебачення — **КАШАЛОТ**

ПРОГРАМА ТЕЛЕБАЧЕННЯ НА ТИЖДЕНЬ 30 ГРУДНЯ – 5 СІЧНЯ

«Титанік» дрейфує на каналі «1+1»

29 грудня канал «1+1» презентує у своєму ефірі володаря одинадцяти «Оскарів», легенду сучасного кінематографа — фільм «Титанік». Це буде прем'єра картини у вітчизняному телеефірі.

Цей кіновитвір вражає своєю грандіозністю і масштабністю. Міркуйте самі. 19 мільйонів літрів відфільтрованої морської води знадобилося режисерові Джеймсу Кемерону, щоб затопити частину корабля-муляжу в 9-метровому басейні. Щоб збудувати цю «акваторію» водотоннажністю чотири мільйони літрів, було використано п'ять тонн динаміту. Бюджет картини — 30 мільйонів доларів. У 550 його сценах застосовано комп'ютерну графіку.

Олег БАЙДА.

Синьйор Робінзон і трохи сексу

У новорічну ніч на телеканалі СТБ — класична комедія італійського режисера Серджіо Корбуччі «Синьйор Робінзон» з Паоло Вілладжо в головній ролі, невмирущі «За двома зайцями», а на світанні — м'яка класична еротика.

На різдвяному тижні канал покаже кращі молодіжні фільми останніх років: стрічку «Сексуальний хлопець, або Французький пиріг» і секс-комедію з феміністським ухилом «100 дівчат і 1 у ліфті». В рубриці «Скандальне кіно» — чорно-білий фільм 2001 року з Леонардо ді Капріо «Кав'ярня Донс Плам» про відверті розмови підлітків на теми сексу.

АНОНСИ

Велика прогулянка

ICTV, понеділок, 13.00

Комедія. Одна з найсмішніших комедій за участю коміка всіх часів і народів Луї де Фюнеса — сміятимуться усі, навіть ті, хто бачив стрічку не раз. Париж, 1943 рік. Збито англійський бомбардувальник, але трьом пілотам вдається катапультуватися. Вони приземляються хто де і перевертають догори ногами життя трьох французів — головного диригента Гранд-Опера, звичайного маляра і чарівної блондинки. Нібито все гаразд — всі цілі та неушкоджені, але англійцям треба ще дістатися швейцарського кордону, а це в умовах німецької окупації — не таке просте завдання...

Реж. Жерар Урі. У ролях: Бурвіль, Луї де Фюнес, Марі Дюбуа, Андреа Паризі, Майк Маршалл, Клаудіо Брук.

Чародії

ICTV, вівторок, 10.00

Комедія. У Науково-дослідному інституті чаклунства і чарівництва під Новий рік героєві потрібно розчаклувати кохану, зачаровану мерзенним кар'єристом. Але любов творить не менші чудеса, ніж чарівна паличка. Тексти пісень Леоніда Дербеньова.

Реж. Костянтин Бромберг. У ролях: Олександра Яковлєва, Олександр Абдулов, Валентин Гафт, Катерина Васильєва, Валерій Золотухін, Еммануїл Віторган, Михайло Свєтін, Роман Філіппов, Семен Фарада, Аня Ашимова.

Олена Проклова

Снігова королева

ICTV, середа, 8.40

Казка. За мотивами казки Ганса Крістіана Андерсена. Відважна дівчинка Герда вирушає у небезпечну подорож на Північний полюс, щоб повернути хлопчика Кая, викраденого підступною Сніговою королевою.

Реж. Геннадій Казанський. У ролях: Олена Проклова, Слава Цюпа, Олена Мельникова, Наталя Климова, Микола Боярський, Євген Леонов, Ірина Губанова, Георгій Корольчук, Ольга Вікланд, Ера Зиганшина, Андрій Костричкін, Віра Титова.

Щось

ICTV, п'ятниця, 21.35

Фантастичний трилер. Американська експедиція знаходить в Антарктиді покинуту стоянку норвезьких колег. Норвежці знайшли уламки космічного корабля і, «розморозивши» знахідку, таємниче загинули. Живою залишилася тільки одна істота — їздовий собака...

Реж. Джон Карпентер. У ролях: Курт Рассел, Вілфорд Брімлі, Девід Кленнон.

Курт Рассел

ПОНЕДІЛОК, 30 грудня

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Ситуація.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Для тих, хто вдома.
09.45 Панорама.
10.05 Циркові усмішки. Люди і тварини.
10.25 Мультсеріал «Казки вулиці Брока».
11.15 Архівна мозаїка. «Новорічний дивертисмент».
11.45 Резонанс.
12.10 Для тих, хто вдома.
12.15 Серіал «Магія кохання».
13.05 Міжнародний фестиваль родинної творчості «Мелодія двох сердець».
14.10 Спортивна звитяга прикордонників.
14.40 Мультфільм «Пригоди домовичка».
15.15 Для тих, хто вдома.
15.35 Концертна програма «Козацька доля». Частина 1.
16.35 Надзвичайна ситуація.

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.15 Крихітка.
17.35 Новорічна усмішка А.Демчука.
17.45 Сім, сім.
18.05 Карусель.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.15 Вікно в Америку.
19.35 Саме той.
19.55 Док. фільм «Травіата» у Парижі: як ми це робили».
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.20 Ситуація.
21.30 Світ спорту.
21.45 Музичний калейдоскоп.
22.00 Наш футбол.
22.50 Служба розшуку дітей.
23.00 ТРК «Ера».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 Сніданок з «1+1».
07.02, 18.30, 19.30, 21.00 ТСН.
07.45 Серіал «Обережно, модерн».
08.15 Худ.фільм «Діамантова рука».
14.00 Дісней. Мультфільм «Русалонька».
14.30 Дісней. Мультфільм «Качині історії».
14.55 Дісней. Мультфільм «Чіп і Дейл поспішають на допомогу».
15.20 «Імперія кіно» представляє» Худ.фільм «Розтяпа».
16.50 Останній герой-2. Фінал.
17.55 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Джентльмени удачі».
19.30 ТСН.
19.55 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Шостий елемент».
21.40 Стати зіркою. Гала-концерт.
23.30 Худ.фільм «Жінок кривдити не рекомендується».

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

07.00 Жарт за жартом.
08.00 Мультсеріал «Домашній улюбленець».
08.45 Серіал «Пані удача».
09.30 Що? Де? Коли? Фінал року.
10.55 Худ. фільм «Червона Шапочка».
12.20 Концерт «Мені 25». М.Басков і друзі.
15.15 Худ. фільм «Золоте дитя».
16.50 Велике прання.
17.40 Л.Якубович у «Слабкій ланці».
18.35 Пісня року. Зима.
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.20 Серіал «Убивча сила-4».
21.25 Худ. фільм «Особливості національного полювання в зимовий період».
22.55 МТВ «Барселона-2002».
00.55 Худ. фільм «Захочу — полюблю».
02.35 Худ. фільм «Гусарська балада».
04.05 Особливості ІНТЕР-національного Нового року.

ICTV

05.35 Худ. фільм «Розсмішіть клоуна».
07.50 Серіал «Повне мамаду».
08.20 Мультфільм «Собака Фландерсів».
10.10 Худ. фільм «Казки старого чарівника».
11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Велика прогулянка».
15.20 Мультсеріал «Воїн Редвола».
15.40 Мультсеріал «Екшенмен».
16.05 Мультсеріал «Повторне завантаження».
16.40 Серіал «Знаменитий Джет Джексон».
17.00 Худ. фільм «Чудернацька наука».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.05 Худ. фільм «Мисливець».
20.55 Серіал «Комедійний квартет».
21.55 Худ. фільм «Чудовисько із озера».
23.55 Худ. фільм «Встигнути до опівночі». Мовлення на Київ і область
02.00 Худ. фільм «Продається ведмежа шкура».
03.25 Худ. фільм «Чудовисько із озера».

СТБ

07.05 Ран ОК.
07.40 Моськи-шоу.
08.00 Бізнес-студія.
08.40 Ви практично здорові.
09.30 Серіал «Секретний агент».
10.30 Живе кіно.
10.50 Наш герой.
11.25 Худ.фільм «Я сама».
13.00 Серіал «Із думкою про Африку». Заключна серія.
14.50 День ОК.
16.20 Худ.фільм «Харлі Девідсон і Ковбой Мальборо».
18.25 Худ.фільм «Голосувати «за».
19.00 «Вікна». Новини.
19.20 Худ. фільм «За двома зайцями».
20.50 Худ.фільм «Годинниковий механізм».
22.40 Ні пуху ні пера.
23.00 Автостиль.
23.20 Серіал «Секретний агент».
00.30 «Вікна» у світ.

НОВИЙ КАНАЛ

07.00 Мультсеріал «Пеппі Довгапанчоха».
08.00 Серіал «Пеппі Довгапанчоха».
08.30 Телепузики.
09.00 Мультсеріал «Кокобіл».
09.25 Серіал «Біттлборгі».
10.00 Мультфільм «Астерикс проти Цезаря».
11.10 Мультфільм «Вінні Пух і день турбот».
11.25 Мультфільм «Вінні Пух йде в гості».
11.45 Худ.фільм «Відчайдушні шахраї».
13.50 Репортер.
14.00 Мультсеріал «Пеппі Довгапанчоха».
14.55 Мультсеріал «Пригоди Дигимонів».
15.25 Худ.фільм «Міміно».
17.05 Коктейль сміху.
18.30 Репортер.
18.50 «Вікна» із Д. Нагієвим.
20.10 Худ.фільм «Побачення наосліп».
22.00 Худ.фільм «Макарена».
23.45 Худ.фільм «Франкенштейн».
01.40 Служба розшуку дітей.
01.45 «3х4». Найкумедніше домашнє відео.
02.10 Спецрепортер.

ТРТ

08.00 Новини.
08.05 Телеканал «Доброго ранку».
09.00 Новини.
09.15 Телеканал «Доброго ранку».
10.15 Серіал «Інспектор Деррік».
11.15 Непутні нотатки з Д.Криловим.
11.30 Док. детектив.
12.00 Новини (з субтитрами).
12.15 Велике прання.
13.05 Худ. фільм «Хочу вашого чоловіка».
14.15 Людина і закон.
15.00 Новини (з субтитрами).
15.15 Худ. фільм «Алхіміки».
17.15 Дог-шоу.
18.00 Новини.
18.25 Велике прання.
19.25 «Єралаш».
19.50 Жарт за жартом.
21.00 Час.
21.35 Серіал «Убивча сила-4. Останній причал».
22.35 Поле чудес.
23.45 Серіал «Спецназ. Витязь у чорній масці».
00.30 Новорічна «Формула влади».
01.00 Нічний «Час».
01.15 Серіал «Інспектор Деррік».
02.15 Апологія.

РТР

04.45-07.45 Доброго ранку, Росіє!
07.45 Худ. фільм «Операція «И» та інші пригоди Шурика».
09.35 У «Містечку».
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Вісті.
10.20 Худ.фільм «Закоханий за власним бажанням».
11.55 «ХА». Маленькі комедії.
12.10 Експертиза.
12.30 Вісті — Москва.
13.20 Що хоче жінка.
14.20 Худ. фільм «Зигзаг удачі».
16.20 Вісті. Чергова частина.
16.50 Дорожній патруль.
17.05 Вісті — спорт.
17.20 Вісті — Москва.
17.50 Серіал «Злодійка. Щастя напрокат».
18.50 На добраніч, малята!
19.35 Вісті — Москва.
19.50 Худ. фільм «Геній».
22.55 «Черговий по країні». М.Жванецький.
23.45 Худ.фільм «Патріот».
01.25 Дорожній патруль.

НТБ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 11.00 Сьогодні.
05.05, 05.35, 06.05, 06.35, 07.05, 07.40 Ранок на НТБ.
08.10 Один за всіх.
09.00 Сьогодні вранці.
09.30 Нещодавно-2002.
10.40 Професія-репортер.
11.05 Худ. фільм «Чародії». 1 серія.
12.35 Ви будете сміятися!
13.00, 14.00, 15.00 Сьогодні.
13.05 «Жіночий погляд» О.Пушкіної.
13.40 Серіал «Вона написала вбивство».
14.35 Принцип доміно.
16.00, 17.00, 18.00 Сьогодні.
16.05 Худ. фільм «Де знаходиться нофелет?».
18.35 Худ. фільм «О'кей».
20.35 Професія-репортер.
21.00 «Сьогодні ввечері».
21.35 Серіал «Громадянин начальник». Заключна серія.
22.45 Гордон.
23.45 Серіал «Безсмертний». Заключна серія.

СУБОТА, 4 січня

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Цілком природно.
09.30 Зірки, на сцену!
10.00 Дитяча лінія.
10.15 Від сузір'я до сузір'я.
10.35 Хто в домі хазяїн?
11.05 Фільм-опера «Травіата» у Парижі». Частина 3.
11.35 Док. фільм «Травіата» у Парижі»: як ми це робили».
12.30 Новація.
12.40 Парламент.
13.25 Мультфільм «Шкіра віслюка».
14.20 «Антракт» з А.Солов'яненком.
14.45 Для тих, хто вдома.
15.00 Новини.
15.20 Не все так погано...
15.50 Реліквії і храми України.
16.00 Милосердя.
16.20 Новини Європи.

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.20 Крихітка.
17.40 Естафета.
18.00 Шлягер представляє.
18.10 Фонд дарує надію.
18.20 Острів скарбів.
18.45 Пані, панночка, панянка.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.15 Худ. фільм «Чорне дзеркало».
21.50 Лотерея «Суперлото», «Кено».
21.00 Новини.
21.20 Прем'єра муз. фільму «Зірки футболу грають за «Лав Юнайтед».
22.25 Мультфільм для дорослих.
22.50 Служба розшуку дітей.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Асоціація професійних видів єдиноборств представляє.
02.55 Цирк Мондругадо.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.10 Прописи.
10.30 «Таврійські ігри» представляють. 5-й Всеукраїнський благодійний дитячий фестиваль «Чорноморські ігри 2002». Частина 1.
11.00 Всеукраїнський фестиваль «Золоте курча».
11.15 Усміхніться. В. Краснюк. Частина 1, 2.
12.15 Чітко і ясно.
12.50 Надзвичайна ситуація.
13.15 Мультфільм «За щучим бажанням».
13.35 Резонанс.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Новорічний концерт.
07.25 Худ.фільм «Містер Маджестик».
09.10 Серіал «Казки з безкінечної історії».
10.00-14.00 Програми УТ-2.
14.00 Дісней. Мультфільм «Качині історії».
14.30 Дісней. Мультфільм «Чіп і Дейл поспішають на допомогу».
14.55 Серіал «Казки з безкінечної історії».
15.45 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Ми це зробили».
17.00 Дороге задоволення. Розважальна програма.
17.55 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Містер Магу».
19.30 ТСН.
19.55 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Круті віражі».
21.40 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Гола в капелюсі».
23.00 Худ.фільм «За прекрасних дам».
00.15 Світ співає про Різдво.

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

06.00 В. Данилець, В.Мойсеєнко у програмі «Криша приїхала».
07.35 Худ.фільм «12 стільців».
10.15 Мультфільм.
10.30 Інтелект шоу «LG-Еврика».
11.35 Все для тебе.
12.10 Фільм-казка «Попелюшка».
13.35 Велике прання.
15.55 Новорічний вечір з М. Галкіним.
17.45 Містечко. Містечко під наркозом.
18.15 Худ.фільм «Кудряшка Сью».
20.00 Подробиці.
22.50 Худ.фільм «Кохання і гроші».
00.20 Худ.фільм «Американські дракони».
01.55 Концерт «Поп-діви на фестивалі в Сан-Ремо».
03.30 Худ.фільм «Еліза».
05.20 Мультфільми для дорослих.

ICTV

05.25 Худ. фільм «Миргород і його мешканці».
07.45 Каламбур.
08.20 Мультсеріал «Воїн Редвола».
08.45 Мультсеріал «Екшенмен».
09.10 Худ. фільм «Витівки Бівера».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.45 Худ. фільм «Гамбіт».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Удар із космосу».
14.45 Мультфільми.
15.10 Мультсеріал «Воїн Редвола».
15.35 Мультсеріал «Екшенмен».
15.55 Мультсеріал «Повторне завантаження».
16.20 Серіал «Знаменитий Джет Джексон».
16.50 Галопом по Європах.
17.45 Серіал «Пляж. Рятувальники Малібу».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.05 Худ. фільм «Король Ральф».
20.55 Серіал «Повне мамаду».
21.30 Худ. фільм «Таємниці Лос-Анджелеса».
23.55 Сторінками тележурналу «Плейбой».
00.30 Худ. фільм «Скандальні зв'язки».

Мовлення на Київ і область

02.05 Худ. фільм «Миргород і його мешканці».
04.35 Серіал «Псі-фактор».

СТБ

07.05 Ран ОК.
08.00 Мультфільм «Велика Книга». Частина 2.
08.40 Моськи-шоу.
09.30 Імпреза.
10.00 На перший погляд. Єгипет.
10.25 Худ.фільм «Срібний кінь».
12.15 Худ.фільм «Симпатичний».
14.10 Експансія.
15.00 День ОК.
17.15 Серіал «Багаті і знамениті».
18.25 «Кролик Бразерс» представляє. «Ньютон».
19.00 «Вікна». Новини.
19.25 «Екстремальні ситуації» з М. Фоменком.
20.30 Худ.фільм «Шизофренія».
23.30 Худ.фільм «Кафе «Донс Плам».

НОВИЙ КАНАЛ

07.35 Телепузики.
08.00 Серіал «Пеппі Довгапанчоха».
08.30 Серіал «Пригоди Дигимонів».
09.00 Мультсеріал «Кокобіл».
09.25 Серіал «Біттлборгі».
10.00 Посміхніться. Вас знімають.
10.50 Мультфільм «Горбоконик».
12.10 Худ.фільм «Могутні морфі — рейнджери сили».
13.50 Худ.фільм «Рубін Каїра».
15.45 Худ.фільм «За сімейними обставинами».
18.30 Репортер.
18.50 Новорічний атракціон.
20.20 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.25 Кунсткамера.
22.25 Серіал «Латинський коханець».
23.35 Худ.фільм «Секрет покоївки».
01.00 Худ.фільм «Проклін Вавлева».
02.30 Посміхніться. Вас знімають.
02.55 Худ.фільм «За сімейними обставинами».
05.05 Кунсткамера.
05.55 Худ.фільм «Могутні морфі — рейнджери сили».
07.20 Мультфільми.

ТРТ

08.00 Новини.
08.05 Телеканал «Доброго ранку».
09.00 Новини.
09.15 Телеканал «Доброго ранку».
10.10 Серіал «Інспектор Деррік».
11.10 Слідство веде Колобков.
11.30 Смак.
12.00 Новини (з субтитрами).
12.15 Поле чудес.
13.20 Дог-шоу.
14.05 Мультсеанс «Пригоди у Смарагдовому місті».1 і 2 серії.
15.00 Новини (з субтитрами).
15.15 Срібна куля. Світлана Крючкова.
15.55 «Єралаш».
16.10 М.Задорнов, К.Новикова, М.Галкін та Л.Ізмайлов в гумористичній програмі.
18.00 Новини.
18.25 Зірки танцю на Першому каналі.
19.15 Велике прання.
20.10 Чекай мене.
21.00 Час.
21.40 Хто хоче стати мільйонером?
22.35 Незалежне розслідування.
23.20 Серіал «Інспектор Деррік».
00.20 Нічний «Час».
00.35 Знай наших!
01.25 Худ. фільм «Солом'яний капелюшок».

РТР

05.20 Худ.фільм-казка «Легенда».
06.40 «Дракоша і компанія». Дитячий серіал.
07.05 Студія «Здоров'я».
08.00 Військова програма.
08.20 Два роялі.
09.15 «Джекі Чан». Мультсеріал.
09.55 «ХА». Маленькі комедії.
10.15 Сам собі режисер.
11.10 Сто до одного. Телегра.
12.00 У пошуках пригод.
13.00, 19.00 Вісті.
13.20 Худ. фільм «Вечірній лабіринт».
14.45 «ХА». Маленькі комедії.
15.00 Худ. фільм «Робін Гуд. Чоловіки в тріко».
17.00 Моя родина.
18.00 Аншлаг.
19.25 Вісті — Москва.
19.40 Худ.фільм «Сонна лощина».
21.40 Худ.фільм «Турбулентність».
23.25 Прем'єра. Концерт «Паваротті і друзі».
00.20 «Сінеманія». Новорічний випуск.
01.05 Гаряча десятка.

НТБ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 10.00, 11.00 Сьогодні.
05.05, 05.35, 06.05, 06.35, 07.05, 07.40 Ранок на НТБ.
07.50 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів».
09.00 Сьогодні вранці.
09.15 Цілком таємно.
10.05 Кулінарний поєдинок.
11.05 Худ. фільм «Астерікс і Обелікс проти Цезаря».
13.00, 14.00, 15.00 Сьогодні.
13.05 «Жіночий погляд» О.Пушкіної.
13.40 Серіал «Вона написала убивство».
14.35 Принцип доміно.
16.00, 17.00, 18.00 Сьогодні.
16.05 Худ. фільм «Протокол».
18.30 Серіал «Гангстерські війни». «Банда невдах». 1 серія.
19.25 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів». «Відсутність доказів».
20.35 Професія-репортер.
21.00 Сьогодні ввечері.
21.35 Худ. фільм «Брудний Гаррі».
23.30 Серіал «Злодії».
00.15 Гордон.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ
06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
09.05 Муз. кліпи.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Для тих, хто вдома.
09.45 Служба розшуку дітей.
09.50 Фільм-опера «Травіата» у Парижі».
11.05 «Вертеп». Лялькова вистава.
11.40 Серіал «Маленькі ейнштейни».
12.10 Для тих, хто вдома.
12.25 Серіал «Магія кохання».
13.25 Служба розшуку дітей. УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
13.35 Док. фільм «Анатолій Хостікоєв: я — артист».
14.20 Прем'єра. Док. фільм «Сурб-Хач».
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
15.35 «Світ для молодих». Міжнародний фестиваль дитячої творчості. Частина 2.
16.05 Привіт із Києва.
16.25 Надвечір'я.
16.45 Новація.
16.55 Закон є закон.

КДРТРК
17.00 За київським часом.
17.15 Домашній лікар.
17.40 Приймальня столичної влади.
18.10 Шлях до успіху.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
19.00 Новини.
19.15 Прем'єра на Першому Національному. Худ. фільм «Дівчина на мосту».
20.45 Вечірня казка.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.20 Фільм-опера «Травіата» у Парижі».
21.55 Калейдоскоп.
22.25 Бути жінкою.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)
01.25 Еготера.
01.45 Серіал «Магія кохання».
02.35 Зоряний концерт MCM.

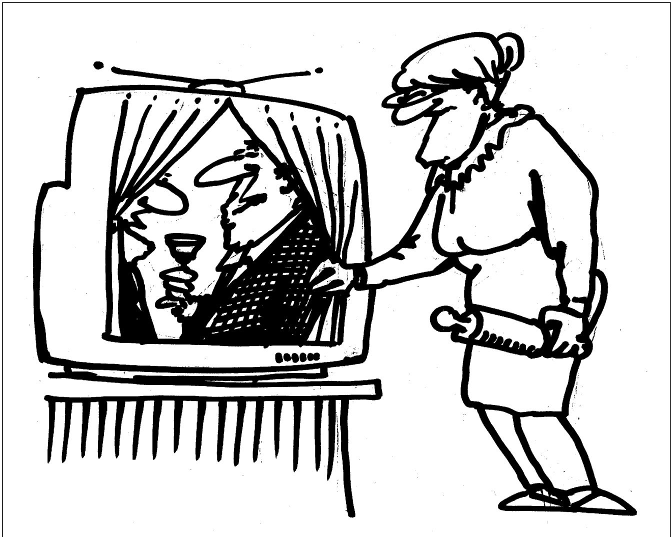
ДРУГИЙ КАНАЛ УТ
УТ-2
10.10 Бенефіс А. Демиденка. Частина 4.
11.25 Абетка безпеки.
11.35 Тетральна афіша.
12.00 Док.фільм «Приймаю рішення».
12.25 З любов'ю до України.
13.55 Служба розшуку дітей.

КАНАЛ «1+1»
07.00 Худ.фільм «Банда».
08.30, 09.15 Серіал «Казки з безкінечної історії».
10.00-14.00 Програми УТ-2.
14.00 Дісней. Мультфільм «Гуфі та його команда».
14.25 Серіал «Казки з безкінечної історії».
15.15 Прихована камера.
15.55 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Джуманджі».
17.45 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Шпигуни, як ми».
19.30 ТСН.
19.55 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Джордж із джунглів».
21.30 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Герой її роману».
23.10 Худ.фільм «Містер Маджестик».

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ
«ІНТЕР»
06.00 Бадьорого ранку!
06.30 Караоке на майдані.
07.10 Програма «Дах приїхав».
08.45 Новорічний мультфеєрверк.
09.35 Худ. фільм «Сибірський цирульник».
12.25 Чемпіонат Європи зі спортивних танців.
13.20 У дні шкільних канікул. Худ. фільм «Мері Поппінс, до побачення!».
14.40 Худ. фільм «12 стільців».
17.20 Пісня року 2002. Частина 3.
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.20 Худ. фільм «Кримінальний відділ».
21.40 Новорічний каток «Великого прання».
00.05 Худ. фільм «Тиша, що кричить». 1 і 2 серії.
03.40 Худ. фільм «Генерал».
05.40 Мультфільми для дорослих.

ICTV
05.55 Худ. фільм «Скарбничка».
08.15 Каламбур.
08.45 Мультсеріал «Воїн Редвола».
09.10 Мультсеріал «Екшенмен».
09.35 Мультфільм «Чарівний пудинг».
10.50 Серіал «У полоні пристрастей».
11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
11.45 Серіал «Тропіканка».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Крик душі».
14.40 Мультфільми.
15.10 Мультсеріал «Воїн Редвола».
15.35 Мультсеріал «Екшенмен».
15.55 Мультсеріал «Повторне завантаження».
16.20 Серіал «Знаменитий Джет Джексон».
16.45 Серіал «Під сонцем Сен-Тропе-2».
17.45 Серіал «Пляж. Рятувальники Малібу».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.05 Худ. фільм «Удар із космосу».
20.55 Каламбур.
21.35 Худ. фільм «Щось».
23.35 Сторінками тележурналу «Плейбой».
00.10 Худ. фільм «Гамбіт».
Мовлення на Київ і область
02.00 Худ. фільм «Скандальні зв'язки».
03.45 Худ. фільм «Щось».

СТБ
07.05 Ран ОК.
08.00 Мультфільм «Велика Книга». Частина 1.
08.40 Моськи-шоу.
09.30 Серіал «Секретний агент».
10.25 Худ.фільм «Викрадення чемпіона».
12.10 Худ.фільм «Парфум».
14.10 Експансія.
15.00 День ОК.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

17.15 Серіал «Багаті і знамениті».
18.25 «Кролик Бразерс» представляє. «Розстріл».
19.00 «Вікна». Новини.
19.20 Худ.фільм «Симпатичний».
21.20 Худ.фільм «Щоб ти здох».
23.05 Худ.фільм «Гонитва».

НОВИЙ КАНАЛ
07.30 Телепузики.
08.25 Серіал «Пригоди Дигимонів».
08.55 Мультсеріал «Кокобіл».
09.20 Серіал «Біттлборгі».
10.00 Худ.фільм «Поцілуй мене, жабо».
11.30 Мультфільм «Сніжна королева».
12.30 Худ.фільм «Швидкість-2».
14.40 Худ.фільм «Деніс-мучитель».
16.30 Худ.фільм «Казка про Корову».
18.30 Репортер.
18.50 Худ.фільм «Мій шофер».
20.20 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.15 Худ.фільм «Рубін Каїра».
23.15 Серіал «Латинський коханець».
00.10 Худ.фільм «Казка про Корову».
01.50 Худ.фільм «Деніс-мучитель».
03.20 Худ.фільм «Мій шофер».
04.55 Худ.фільм «Поцілуй мене, жабо».
06.10 Худ.фільм «Попелюшка».

ГРТ
08.00 Новини.
08.15 Худ. фільм «Особливості національної риболовлі».
10.00 Новини (з субтитрами).
10.10 Здоров'я.
10.55 Непутні нотатки з Д.Криловим.
11.10 Доки всі вдома.
11.40 Жарт за жартом.
12.10 Клуб мандрівників.
12.45 Останній герой-2. «Замки на піску». Заключна передача.
13.45 КВН-2002. Фінал року.
15.00 Новини.
15.05 КВН-2002. Продовження.
15.55 «Єралаш».
16.20 Худ. фільм «Вечори на хуторі поблизу Диканьки».
18.00 Новини.
18.15 Пісня-2002. Частина 3.
21.00 Час.
21.25 Худ. фільм «Білий король. Червона королева».
22.55 Легендарний мюзикл «Нотр-Дам де Парі».
23.35 Худ. фільм «Китайський сервіз».
01.15 Худ. фільм «Небезпеки кохання».

РТР
06.00 Худ. фільм «Одинадцять друзів Оушена».
08.10 Мультсеріал «Ну, постривай?».
08.55 «Традиційний збір». «Блакитний вогник».
10.25 Худ. фільм «Покровські ворота».
13.00, 19.00 Вісті.
13.20 Худ. фільм «Небезпечний Денніс нападає знову».
14.45 Святковий концерт.
15.45 Клуб «Театр+ТВ».
17.25 Худ.фільм «Сестри».
19.25 Худ.фільм «Термінатор. Судний день».
21.50 «Золота колекція «Блакитних вогників».
23.35 Худ. фільм «Вечірка триває».

НТБ
06.30 День Масяні.
06.35 Худ. фільм «Той самий Мюнхгаузен».
09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00 Сьогодні.
09.05, 10.05, 11.05, 12.05, 13.55, 14.55, 15.20, 17.25, 17.55 Мультфільм «Масяня».
09.05 Кулінарний поєдинок.
10.10 Квартирне питання.
11.05 Фактор страху.
12.05 Фігурне катання. Чемпіонат Росії. Показові виступи.
13.20 «Жіночий погляд» О.Пушкіної.
14.05 Своя гра.
15.25 Худ. фільм «Зроблено в Америці» .
17.30 Ви будете сміятися!
18.00 «Сьогодні ввечері».
18.30 Худ. фільм «Зоряні врата».
20.35 Худ. фільм «Скажений пес і Глорія».
22.20 Святковий концерт до дня Масяні.
22.35 Худ. фільм «Сто дівчисьок і одна — у ліфті».
00.05 Серіал «Злодії». 1 серія.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ
06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
09.05 Мультконцерт.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Для тих, хто вдома.
09.45 Док. фільм «Школа перемог Серебрянських».
10.20 Всеукраїнський фестиваль «Золоте курча». «Наші діти».
11.20 Циркова програма.
12.20 Мультсеріал «Казки вулиці Брока».
12.50 Міжнародний фестиваль родинної творчості «Мелодія двох сердець».
14.00 Худ. фільм «Чіполліно».
15.30 Концертна програма «Козацька доля». Частина 2.
16.30 Казна держави.

КДРТРК
17.00 За київським часом.
17.10 Театральний Київ.
17.35 Сім, сім.
17.55 «Автографи» Ю.Вересоцького.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
19.00 Новини.
19.10 Прем'єра на Першому Національному. Худ. фільм «Таємниця трояндового саду».
20.40 Вечірня казка.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.20 Худ. фільм «Безіменна зірка». 1 серія.
22.30 Кіноконцерт «Романс і сміється, і плаче».
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
23.45 НОВОРІЧНЕ ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Л.КУЧМИ.
00.05 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)
01.18 Худ. фільм «Безіменна зірка».
02.35 Прем'єра концертної програми «Ліанаж».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ
УТ-2
10.00 Дитяча лінія.
10.15 Бенефіс А. Демиденка. Частина 1.
11.15 Від сузір'я до сузір'я.
11.35 Зірки, на сцену!
12.00 Перехрестя.
12.25 Духовний вісник.
12.45 Мультфільм «Пісня Янгола».
13.15 Концертна програма «Лебеді кохання». Частина 1.

КАНАЛ «1+1»
07.00, 08.30 Сніданок з «1+1».
07.02, 18.30, 19.30 ТСН.
08.20 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Джентльмени удачі».
10.00-14.00 Програми УТ-2.
14.00 Дісней. Мультфільм «Русалонька».
14.30 Мультфільм «Бременські музиканти».
15.30 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Карнавальна ніч».
16.50 Прихована камера.
17.45 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Приборкання норовливого».
19.30 ТСН.
19.55 М. Задорнов. Фантазії.
21.40 КВН. Російська ліга. Фінал.
23.50 НОВОРІЧНЕ ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Л. КУЧМИ.
00.00 «Новорічний вогник» на 1+1 та ОРТ.
02.05 Стати зіркою. Гала-концерт.

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ
«ІНТЕР»
06.00 Жарт за жартом.
07.00 Худ. фільм «З точки зору янгола».
08.25 Худ. фільм «Особливості національного полювання в зимовий період».
09.40 Пісня року. Зима.
11.00 Фільм-казка «Спляча красуня».
12.30 Фінальний розіграш 10000 гривень від «Корони».
12.35 Худ. фільм «Гусарська балада».
14.10 Л.Якубович у «Слабкій ланці».
15.00 Худ. фільм «Зигзаг удачі».
16.40 Сміхопанорама.
17.15 Серіал «Убивча сила-4».
18.10 Худ. фільм «Пес Барбос і незвичайний крос», «Самогонники».
18.45 Поле чудес.
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.10 Новий рік: у чому, з ким і де» у «Великому пранні».
21.05 Новорічний вечір з М.Галкіним.
22.55 Новорічний мюзикл «Попелюшка».
23.50 Поздоровлення Президента України Л.Кучми.
00.00 Новорічний мюзикл «Попелюшка».
01.10 Новорічний «Голубий вогник».
04.15 Концерт Брітні Спірс з Лас-Вегаса.
05.45 Мультфільми для дорослих.

ICTV
05.00 Худ. фільм «Продається ведмежа шкура».
06.05 Худ. фільм «Снігуроньку викликали?».
07.20 Серіал «Комедійний квартет».
08.15 Мультфільм «Дід Мороз і чарівник».
08.45 Мультфільм «Оленя Рудольф-2. Острів загублених іграшок».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.01 Худ. фільм «Чародії».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Мисливець».
14.45 Мультфільми.
14.55 Мультсеріал «Невгамовні».
15.25 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
15.50 Мультсеріал «Іван із Юкона».
16.15 Худ. фільм «Говардкачур».
18.20, 00.10 Святкова програма «Новорічне телебачення».
23.50 ПРИВІТАННЯ З НОВИМ РОКОМ ВІД ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ.
03.20 Худ.фільм «Перехрестя».

СТБ
07.00 Ран ОК.
07.45 Мультфільм «Тріщина».
08.05 Моськи-шоу.
08.30 Худ.фільм «Голосувати «за».
09.00 Серіал «Секретний агент».
10.00 Худ.фільм «За двома зайцями».
11.30 Худ.фільм «Годинниковий механізм».
13.20, 15.55, 16.40, 17.30, 18.15 Кролики прилетіли.
13.45 День ОК.
16.20, 17.10, 17.55, 18.40 Наш герой.
19.00 «Вікна». Новини.
19.20 Худ.фільм «Сеньйор Робінзон».
21.25 Дещо про Новий Рік...
23.50 НОВОРІЧНЕ ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Л.КУЧМИ.
00.00 З Новим Роком!
00.05 Найкращі хіти 2002 року.
01.20 Худ.фільм «Сто дівчат... і одна в ліфті».
03.10 Худ.фільм «Креола».

НОВИЙ КАНАЛ
07.30 Телепузики.
08.30 Мультсеріал «Кокобіл».
08.55 Серіал «Біттлборгі».
09.25 «Єралаш».
09.40 Мультфільм «12 подвигів Астерикса».
11.05 Худ.фільм «Королева бензоколонки».
12.35 Худ.фільм «Побачення наосліп».
14.10 Репортер.
14.25 Мультсеріал «Пеппі Довгапанчоха».
14.45 Мультсеріал «Пригоди Дигимонів».
15.15 Худ.фільм «Різдвяний вовк».
17.00 Худ.фільм «Карнавальна ніч».
18.30 Репортер.
18.50 Новорічні «Вікна» із Д. Нагієвим.
19.30 Худ.фільм «Іграшка».
21.10 Худ.фільм «Джентльмени удачі».
23.00 Новий рік на Майдані.
23.50 НОВОРІЧНЕ ПОЗДОРОВЛЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ.
00.00 Новий рік на Майдані.
01.05 Анекдот у «Блакитному вогнику».
03.45 Худ.фільм «Звуки музики».
06.45 Мультфільми.

ГРТ
08.00 Новини.
08.05 Телеканал «Доброго ранку».
09.00 Новини.
09.15 Телеканал «Доброго ранку».
10.15 Серіал «Інспектор Деррік».
11.15 Смак.
11.30 Рятувальники. Екстрений виклик.
12.00 Новини (з субтитрами).
12.15 Велике прання.
13.05 Серіал «Вогнем і мечем». Заключна серія.
13.55 Кубок Президента. Гірські лижі.
14.20 Срібна куля. Жерар Філіп.
15.00 Новини (з субтитрами).
15.15 Худ. фільм «Подорож мсьє Перрішона».
16.35 «Єралаш».
17.00 Серіал «Убивча сила-4. Останній причал».
18.00 Новини.
18.25 Велике прання.
19.15 Худ. фільм «Здрастуйте, я ваша тьотя!».
21.00 Час. Підсумки року.
21.50 Новорічний вечір з Максимом Галкіним.
23.50 Новорічне звернення Президента Російської Федерації В.Путіна.
00.05 Новорічна ніч-2003 на Першому.

РТР
04.45 — 07.45 Доброго ранку, Росіє!
07.45 Худ. фільм «Чарівник країни Оз».
09.15 Мультсеріал «Ну, постривай».
10.00, 13.00, 19.00 Вісті.
10.20 Худ. фільм «Карнавальна ніч».
11.45 С. Альтів. "Про все!".
12.30 Вісті — Москва.
13.20 Що хоче жінка. Новорічний випуск.
14.20 Худ. фільм «Дівчата».
16.10 Кімната сміху.
17.05 Худ. фільм «Діамантова рука».
19.15 Вісті — Москва.
19.25 З наступаючим! Концерт М. Задорнова.
20.15 Прем'єра. «Аншлагу» — 15 років.
22.50 Новорічне звернення Президента Російської Федерації В.Путіна.
23.00 Новорічний «Блакитний вогник» на Шаболовці.
05.40 «Новий рік у ДЦКЗ «Росія».

НТБ
05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 10.00, 11.00 Сьогодні.
05.05, 05.35, 06.05, 06.35, 07.05, 07.40, 08.05 Новорічний ранок на НТБ.
09.00 Сьогодні вранці.
09.20 Квартирне питання.
10.05 Кулінарний поєдинок.
11.05 Худ. фільм «Чародії». 2 серія.
12.35 Ви будете сміятися!
13.00, 14.00, 15.00, 18.00 Сьогодні.
13.05 Новорічні клопоти «Жіночого погляду».
13.40 Серіал «Вона написала убивство».
15.05 Принцип доміно.
16.55, 18.15 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів». «Справа «Новий рік».
19.15 Худ. фільм «Тутсі» .
21.30, 23.00 НТБ — Новорічне телебачення.
22.50 Новорічне звернення Президента Росії В. Путіна.
01.00 Інша ніч. Новорічний подарунок.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Новорічна пісенька Діда Мороза.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Для тих, хто вдома.
09.45 Мультконцерт.
10.40 Муз. програма «З Новим роком!».
11.10 «Таємниця Снігової королеви».
14.25 Міжнародний фестиваль родинної творчості «Мелодія двох сердець».
15.35 Прем'єра на Першому Національному. Худ. фільм «Пригоди доньки Попелюшки».

КДРТРК

17.00 Музичні історії.
17.15 Острів скарбів.
17.35 Сім, сім.
17.55 Історія однієї картини.
18.05 Оплески, оплески.
18.30 Люди і долі.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.10 Худ. фільм «Магія трояндового саду».
20.40 Вечірня казка.
20.50 Лотерея «Суперлото», «Кено».
21.00 Новини.
21.20 Прем'єра на Першому Національному. Фільм-опера «Травіата» у Парижі».
22.00 «Іронія долі Ельдара Рязанова».
22.40 Музичний калейдоскоп.
23.40 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Творчий вечір-бенефіс поета-пісняра Михайла Ткача.
02.25 Худ. фільм «Попереднє затримання».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.00 Бенефіс А. Демиденка. Частина 2.
11.00 Модна лінія.
11.30 Всеукраїнський фестиваль «Золоте курча». «Клякса».
11.50 Худ.фільм «Історія одного потиличника».
12.25 Сільський час.
13.15 Концертна програма «Лебеді кохання». Частина 2.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Худ.фільм «Карнавальна ніч».
08.20 Худ.фільм «Приборкання норовливого».
10.00-14.00 Програми УТ-2.
14.00 Дісней. Мультфільм «Гуфі та його команда».
14.30 Дісней. Мультфільм «Русалонька».
14.55, 15.50 А. Пугачова. Згадуючи Різдво.
16.50 KBH. Російська ліга. Фінал.
18.55 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Діти шпигунів».
20.30 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Маска».
22.15 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Вісім з половиною доларів».
00.00 Концерт «Зірки 70—80 рр.».

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

06.00 Худ. фільм «Зигзаг удачі».
07.25 Фільми «Пес Барбос і незвичайний крос», «Самогонники».
07.55 Сміхопанорама.
08.30 Дружня сімейка. Діда Мороза викликали?
09.20 Новорічний мультфеєрверк.
09.55 Худ. фільм «Звичайне диво».
12.20 Камера сміху.
12.45 Інтелект-шоу LG-Еврика.
13.50 Як знімався фільм «Вечори на хуторі поблизу Диканьки».
14.05 Муз. фільм «Вечори на хуторі поблизу Диканьки».
15.40 Худ. фільм «101 далматинець».
17.20 Пісня-2002». частина 1.
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.20 Новорічна «Убивча сила». Фільм О.Рогожкіна «Ранок для дорослих».
21.30 Прем'єра. Комедійна мелодрама «Снігове кохання, або Сон зимової ночі».
23.20 Худ. фільм «Ціна краси».
00.50 Концерт «Роббі Вільямса в Альберт-Холлі».
01.50 Худ. фільм «Звичайне диво».
04.15 Фільм «Танець — спалах».
05.45 Мультфільми для дорослих.

ICTV

05.00 Концерт Брітні Спірс.
06.00 Худ. фільм «Дванадцята ніч».
07.45 Мультфільм «Гидке каченя».
08.40 Худ. фільм «Снігова королева».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.25 Концерт ансамблю «Lord of the Dance».
12.10 Коронна страва.
12.45 Факти. День.
13.00 Каламбур.
13.35 Худ. фільм «Арабські ночі».
15.10 Худ. фільм «Космічні пригоди капітана Зума».
16.55 Худ.фільмі «Перехрестя».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.05 Худ. фільм «Проблемне дитя».
20.45 Худ. фільм «Патріот».
22.25 Худ. фільм «Сутичка».
01.20 Худ. фільм «Люди під сходами».

Мовлення на Київ і область

03.05 Серіал «Під сонцем Сен-Тропе-2».
04.00 Худ. фільм «Дванадцята ніч».

СТБ

08.05 Ран ОК.
09.05 Мультфільм «Пісня янгола».
09.40 Моськи-шоу.
10.00 Ран ОК.
11.20 Худ.фільм «Капітан Гак».
13.50 Худ.фільм «Сеньйор Робінзон».
15.50 Експансія.
16.05, 18.25 Дещо про Новий Рік.
17.15 Найкращі хіти 2002 року.
19.35 Худ. фільм «П'ятий елемент».
22.00 Худ.фільм «100 дівчат... і одна в ліфті».
23.50 Худ.фільм «Креола».

НОВИЙ КАНАЛ

07.30 Телепузики.
08.25 Серіал «Пригоди Дигимонів».
08.55 Мультсеріал «Кокобіл».
09.20 Серіал «Біттлборгі».
09.55 Мультфільм «Великий бій Астерикса».
11.20 Худ.фільм «Дочка принцеси з млина».
13.20 Худ.фільм «Три горішки для Попелюшки».
14.55 Мультфільм «Зима в Простоквашиному».
15.25 Худ.фільм «Джентльмени удачі».
17.00 Худ.фільм «Баффі—переможниця вампірів».
18.45 Худ.фільм «Один вдома-3».
20.30 Аншлагівці у «Блакитному вогнику».
22.30 Худ.фільм «Об'єкт мого захоплення».
00.25 Худ.фільм «Казки, казки старого Арбату...».
02.10 Худ.фільм «Дочка принцеси з млина».
04.00 Худ.фільм «Об'єкт мого захоплення».
05.45 Худ.фільм «Три горішки для Попелюшки».
07.10 Мультфільми.

ГРТ

08.00 «Доброго ранку» Нового року.
10.00 Новини (з субтитрами).
10.10 Худ. фільм «Мері Поппінс, до побачення!».
12.05 Слідство веде Колобков.
12.55 Що? Де? Коли? Фінал 2002 року.
14.05 Смак.
14.35 Худ. фільм «Іронія долі, або З легкою парою!».
15.00 Новини.
15.05 Худ. фільм «Іронія долі, або З легкою парою!».
18.00 Новини.
18.15 Пісня-2002. Частина 1.
21.00 Новорічна «Убивча сила». Фільм О.Рогожкіна «Ранок для дорослих».
22.15 Новорічний каток «Великого прання».
00.45 Худ. фільм «Красуні».
02.15 Худ. фільм «Вечори на хуторі біля Диканьки».

РТР

05.40 «Новий рік у ДЦКЗ «Росія».
07.40 Худ.фільм-казка «Вогонь, вода і... мідні труби».
09.00 Мультсеріал «Ну, постривай!».
09.45 Худ. фільм «Стережись автомобіля».
11.25 Шоу «Арлекін».
13.00, 16.00 Вісті.
13.10 Концерт М. Задорнова.
14.00 Худ. фільм «Любов і голуби».
16.10 Худ. фільм «Щурячі перегони».
18.05 Кубок гумору-2003.
20.20 Худ.фільм «Матриця».
22.40 Худ.фільм «Розповідь про Федота-стрільця».
00.35 Концерт, присвячений 50-річчю Ендрю Ллойда Уэббера.

НТБ

07.35 Мультфільм «Падав торішній сніг».
07.55 Худ. фільм «Кізка».
09.25 Алла Пугачова і Філіп Кіркоров. Тільки хіти.
10.20, 11.05 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів».
11.00, 15.00 Сьогодні.
12.20 Худ. фільм «Кучерявка С'ю» .
14.10 Своя гра.
15.25 Худ. фільм «Астерикс і Обелікс проти Цезаря».
17.25 «І сміх, і сльози, і любов». Великий концерт О. Степаненко.
19.40 Худ. фільм «Щелепи» .
21.55 Худ. фільм «Чорна Еммануель».
23.35 Худ. фільм «Звичайне диво».

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Новорічний мультконцерт.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Для тих, хто вдома.
09.45 Фільм-опера «Травіата» у Парижі».
10.25 Серіал «Академія танцю».
10.55 Серіал «Маленькі ейнштейни».
11.30 Родом з України.
12.00 Для тих, хто вдома.
12.20 Серіал «Магія кохання».
13.10 Всеукраїнський фестиваль «Золоте курча». «Скоморохи», «Вмійко-5».
13.45 Міжнародний фестиваль родинної творчості «Мелодія двох сердець».
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
15.35 «Світ для молодих». Міжнародний фестиваль дитячої творчості. Частина 1.
16.05 Мультфільм «Дім для Кузьки».
16.30 Авторська програма Ю.Покальчука «Підліткизлочинці».

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.10 Київ діловий.
17.30 У національному художньому.
17.40 Програма із циклу «Світ авіації і туризму».
18.10 Ліки майбутнього.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.15 Прем'єра на Першому Національному. Худ. фільм «Залишимося разом».
20.45 Вечірня казка.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.20 Прем'єра на Першому Національному. Фільм-опера «Травіата» у Парижі». Частина 2.
22.35 У світі єдиноборств.
23.40 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Творчий вечір-бенефіс поета-пісняра Михайла Ткача. Частина 2.
02.25 Серіал «Магія кохання».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.00 Бенефіс А. Демиденка. Частина 3.
11.00 Подорож у дитинство.
11.20 Мультфільм на замовлення.
11.50 Крок до зірок.
12.20 Хто в домі хазяїн?
12.45 Степан Гіга та його друзі.
13.20 Казна держави.
13.40 Всеукраїнський фестиваль «Золоте курча». Скакалочка».
13.55 Служба розшуку дітей.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Худ.фільм «Вісім з половиною доларів».
08.40 М. Задорнов. Фантазії.
10.00-14.00 Програми УТ-2.
14.00 Дісней. Мультфільм «Гуфі та його команда».
14.25 Дісней. Мультфільм «Русалонька».
14.50, 15.40 Серіал «Казки з безкінечної історії».
16.30 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Діти шпигунів».
18.00 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Подарунок на Різдво».
19.30 ТСН.
19.55 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Джуманджі».
21.45 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Пристрасті за Анжелікою».
23.05 Худ.фільм «Банда».

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

06.00 Худ. фільм «Ціна краси».
07.25 Новорічний феєрверк.
07.45 Дружня сімейка. Новорічні «елки-палки».
08.35 Комедійна мелодрама «Снігове кохання, або Сон зимової ночі».
10.25 Новорічний вогник у «Великому пранні».
12.30 Перехрестя кохання.
13.20 У дні шкельних канікул. Худ. фільм «Мері Поппінс, до побачення!».
14.30 Худ. фільм «Каспер».
16.10 Новорічна «Убивча сила». Фільм О.Рогожкіна «Ранок для дорослих».
17.20 Пісня-2002. Частина 2.
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.20 Худ. фільм «Сибірський цирульник».
23.20 Золотий гусак-шоу.
23.55 Концерт К.Міноуг.
01.00 Худ. фільм «Джо проти вулкана».
02.40 Новорічний вогник у «Великому пранні».
03.40 Чемпіонат Європи зі спортивних танців.
05.30 Мультфільми для дорослих.

ICTV

05.35 Худ. фільм «Звичайне диво».
07.55 Каламбур.
08.30 Мультсеріал «Воїн Редвола».
08.55 Мультсеріал «Екшенмен».
09.20 Худ. фільм «Проблемне дитя».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.50 Серіал «У полоні пристрастей».
11.45 Серіал «Тропіканка».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Патріот».
14.45 Мультфільми.
15.10 Мультсеріал «Воїн Редвола».
15.35 Мультсеріал «Екшенмен».
15.55 Мультсеріал «Повторне завантаження».
16.20 Серіал «Знаменитий Джет Джексон».
16.45 Серіал «Під сонцем Сен-Тропе-2».
17.45 Серіал «Пляж. Рятувальники Малібу».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.05 Худ. фільм «Крик душі».
20.50 Каламбур.
21.25 Худ. фільм «Офіцерський етикет».
23.15 Худ. фільм «Люди під сходами».
01.05 Худ. фільм «Амазонки на Місяці».

Мовлення на Київ і область

02.30 Серіал «Під сонцем Сен-Тропе-2».
04.25 Худ. фільм «Офіцерський етикет».

СТБ

07.05 Ран ОК.
08.00 Мультфільм «Хлопчик Миколай, котрий став святим».
08.35 Моськи-шоу.
09.30 Серіал «Секретний агент».
10.30 Худ.фільм «20000 льє під водою».
12.20 Худ.фільм «П'ятий елемент».
14.40 Експансія.
15.30 День ОК.
17.15 Серіал «Багаті і знамениті».
18.15, 18.55 Дещо про Новий Рік...
18.20 «Кролик Бразерс» представляє. «Іоанн Грозний».
19.00 «Вікна». Новини.
19.20 Худ.фільм «Викрадення чемпіона».
21.15 Худ.фільм «Похмурий захід».
23.15 Худ. фільм «Біла ворона».

НОВИЙ КАНАЛ

07.30 Телепузики.
08.25 Серіал «Пригоди Дигимонів».
08.55 Мультсеріал «Кокобіл».
09.20 Серіал «Біттлборгі».
10.00 Худ.фільм «Третій принц».
11.35 Худ.фільм «Дитинка».
13.25 Худ.фільм «Ласкаво просимо, або Стороннім вхід заборонений».
14.45 Худ.фільм «Один вдома-3».
16.35 Худ.фільм «Прибульці-2. Коридори часу».
18.30 Репортер.
18.50 Худ.фільм «Швидкість-2».
20.30 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.40 Худ.фільм «Вийти заміж за мільярдера».
23.30 Худ.фільм «Дід Мороз відморозок».
01.05 Худ.фільм «Прибульці-2. Коридори часу».
02.40 Худ.фільм «Дитинка».
04.20 Худ.фільм «Вийти заміж за мільярдера».
05.50 Худ.фільм «Третій принц».
07.15 Мультфільми.

ГРТ

08.00 Новини.
08.15 Худ. фільм «Особливості національного полювання».
10.00 Новини (з субтитрами).
10.10 Худ. фільм «Про Червону Шапочку».
12.15 «Сімейні радощі». Вистава.
15.00 Новини (з субтитрами).
15.05 «Сімейні радощі». Продовження вистави.
16.00 «Єралаш».
16.25 Худ. фільм «Стрілець неприкаяний».
18.00 Новини.
18.15 Пісня-2002. Частина 2.
21.00 Час.
21.25 Худ. фільм «Американська дочка».
23.05 Худ. фільм «Тартюф».
00.45 Худ. фільм «Шалений Сесіл».
02.10 Реальна музика.

РТР

05.55 «Троє з Простоквашиного». «Канікули в Простоквашиному». «Зима в Простоквашиному». Мультфільми.
06.45 Худ.фільм-казка «Уіллоу».
08.45 Мультсеріал «Ну, постривай!».
09.25 Худ. фільм «Джуманджі».
11.15 «Новорічний атракціон-2003».
13.00, 19.00 Вісті.
13.20 У «Містечку».
13.50 Худ. фільм «Бінго Бонго».
15.45 Бенефіс Клари Новикової.
19.25 Худ. фільм «Дикий, дикий Захід».
21.15 Худ. фільм «Світ Уэйна».
22.55 Золота колекція «Блакитних вогників».

НТБ

07.25, 09.05 Худ. фільм «Звичайне диво».
09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00 Сьогодні.
10.05 «Мелодії на біс». Гала-концерт.
12.05 Ви будете сміятися!
12.20 Худ. фільм «Бейб» .
14.05 Своя гра.
15.25 Худ. фільм «Невдачливі».
17.10 «Очманілі свята». Гумористичний концерт.
18.10 Худ. фільм «Чокнутий професор».
19.55 Худ. фільм «Стриптиз».
21.55 Худ. фільм «Довгий поцілунок на ніч» .
23.55 Худ. фільм «Той самий Мюнхгаузен».

Розшаровані школи

ТЕНДЕНЦІЇ

Прийде Новий рік, і під бій курантів чи настінного годинника кожен загадуватиме бажання на рік наступний. Наші діти передзвону курантів не чекають — здебільшого вони діляться мріями вже зараз, заздалегідь вихваляючись одне перед одним перспективами майбутніх подарунків. Перспективи ці різні, як різні наші діти і ми, їхні батьки.

У нашому суспільстві дедалі менше відчувається розшарування на бідних і багатих. Тому що кожен уже займає своє місце в певній ніші. Для одних — магазини секонд-хенд, для інших — бутики, для когось — тролейбус і «Газелька», хтось обирає салон «Лади» чи «Мерседеса». Там, де немає елітних клінік, у місцевих лікарнях є окремі палати для поважних персон районного масштабу. І тільки приватні школи для багатих у нас поки що рідкість, усі дітлахи ходять до одних класів. Як живеться їм у будні і свята, таким різним під одним дахом?

Зовні картина внутрішніх стосунків у класах вельми мирна — діти як діти, один вихваляється, з іншого кепкують, третій задоволений з того, що в нього все є, і не переймається нестатками інших. Але досвідчені педагоги підмічають, що чиясь майнова неспроможність час від часу стає приводом для образ.

— Я помічаю, що в моєму 3-А розмови часто точаться навколо вбрання, — розповідає Олена Миколаївна, класний керівник з так званої школи нового типу в одному з міст Кіровоградщини, — мовляв, у тебе дорогі черевики, в Олега — дешеві, а в Петрика — немодні. Було дивно, що жодного разу не чула нічого подібного від дівчат, аж поки не з'ясувала: це питання ініціюють двоє хлопців. У них самих речі дорогі, от і намагаються привернути до цього загальну увагу. А нещодавно на батьківських зборах встає батько і просить слова:

— Не буває шкарпеток за 16 доларів, я навіть в Інтернеті шукав. Шістнадцять євро за пачку — є, а за пару — ні. Ви поясніть дітям, а то в класі хтось нахваляється такими і мого сина заздрощі беруть!

Подібні розмови кількох лідерів класу справді часто падають на вдячний грунт, адже над вихованням нової генерації нині працює не так школа, як телевізор. Іноді менш забезпечені дітлахи самі відзначають, що відрізняються від інших. Добре виховане чадо нічого не просить, але сумно розповідає вдома, що в Андрійка он і ранець за шістдесят гривень, і бейсболка за тридцять... Тоді батькам доводиться напружувати ресурси, щоб погасити в дитини комплекс неповноцінності, що зароджується.

— У початкових класах діти ще замалі, щоб усвідомлювати такі речі, — пояснює дитячий психолог Аліна Борисівна. — Я працювала в молодших класах у сільській школі і спостерігала, як досвідчені педагоги вдало використовували це і не давали розвинутися в дітях почуттям зверхньості, зневаги. Але в дітях підсвідомо сидить критерій оцінки ближнього «по одежині». Село в нас було небагате, і одні заможні батьки, щоб не виділятися, вдягали своїх дітей-школярів простенько. Я помітила, що на цьому грунті з них почали кепкувати, тож довелося порадити батькам вдягати сина й доньку привабливіше. Вони були скромні і не принижували інших своїм кращим матеріальним становищем.

Хвальковатість властива багатьом дітлахам, а якщо в когось є ще й чимало предметів для гордощів... На щастя, малеча цілеспрямовано хизується добробутом рідко. Можливо, тому, що «нових українців» в абсолютному розумінні на Кіровоградщині мало. На сніданок у шкільній їдальні всім вистачає їхніх тридцяти—сорока копійок, але ж спостережливі дитячі оченята уважно стежать за тим, як Артурчик щоперерви смокче «Фанту» з дволітрової пляшки, заїдаючи напій чіпсами. «Тату, йому на день дають п'ять гривень, і він їх усі проїдає!» — шепоче третьокласник батькові, який випадково зайшов до школи. Але чи кожен зможе переконливо пояснити своєму чадові, що щастя не в тому? І що завжди знайдеться, хто їсть більше за тебе?

Леонід Олександрович, директор невеликої школи в робітничому селищі, пригадує:

— Не так давно в мене був учень, який узимку приходив на заняття в кедах. Іншого взуття в нього не було, а він, щоб у сльоту ноги не мокли, обгортав їх поверх шкарпеток целофановими пакетиками. Так і ходив, а в школі пакетики знімав. Я не бачив, щоб інші діти з цього сміялись. Як педагоги, ми були раді, що дитина з такої неблагополучної родини відвідує заняття, підтримували, як могли — і безкоштовними підручниками, і такі ж обіди «пробивали», а батьки однокласників допомагали одягом.

Не всі спроби створити платні навчальні заклади у великих містах Кіровоградщини мають успіх, але деякі школи самі створюють навколо себе наліт елітарності. Зібрані в один клас діти місцевих капіталістів швидко втомлюються наввипередки демонструвати одне одному новітні «мобілки» і модельний одяг. Щоправда, деякі намагаються виділятися нахабством, зухвалістю. Однак такі заклади обов'язково приймають до себе «звичайних» дітей, здібних до навчання, і нерідко саме вони допомагають зберегти в класах ділову, робочу атмосферу. Лариса Іванівна, викладач гуманітарних дисциплін в одному з таких ліцеїв у сусідньому з Кіровоградом місті, дуже обережно розповідала про своїх вихованців:

— Так, ці класи з особливим контингентом — доволі цікава річ. «Елітні» діти зверхньо ставляться до решти, хизуються своїм вбранням, батьками, шляхетними захопленнями. У деяких є власні автомобілі, мотоцикл та Інтернет для них — дрібниці. Колись вони всі разом узимку відмовилися перевзуватись у змінне взуття — певно, щоб не втратити можливість демонструвати черевики і чоботи за кількасот доларів під час дефіле шкільними коридорами. Тоді директор дозволив не перевзуватися, за умови написання заяви, що іншого взуття в малозабезпеченій родині немає. Питання знялося. Але випадків дискримінації незаможних однокласників не пригадую. І ще відрадно, що в таких класах попри все дуже поважають одне одного за знання. Так, комусь доводиться тягнути на гарну оцінку «за вуха», але добра половина «еліти» вчиться на повну силу. І шанують одне одного передовсім за тямовитість, а не за заслуги батьків. А дружать таки згідно із майновим статусом.

Після таких розмов склалася думка, що в дитячих колективах блиск одних і злидні інших контрастують не так різко, як у нашому дорослому світі. Головне, з чим погодились усі опитані педагоги: знання також залишаються мірилом поваги і предметом гордощів у шкільному товаристві. Це добре, і коли вже в найскрутніші часи шкала цінностей не стала з ніг на голову, в подальшому слід очікувати тільки поліпшення. Невже і цього разу своєю мудрістю діти врятують наш світ?

Олександр САМЧЕНКО.

Кіровоградська область.

Фото Олекси ВАЩЕНКА.

На знімку: учні початкових класів ще не зважають на вартість шкарпеток, черевиків тощо.

■ ■ ■

У світі мудрих думок

Поганий учитель подає істину, хороший учитель вчить її знаходити.

Фридріх ДІСТЕРВЕГ, німецький педагог.

■

АКТУАЛЬНО

■ *Урок мови*

Рідна, але далека

Громада села Малокаховки Каховського району звернулася з клопотанням до райвідділу освіти. Стосовно зміни в місцевій загальноосвітній школі мови викладання — з російської на українську. Оскільки у випускників виникають певні труднощі під час вступу до середніх спеціальних та вищих навчальних закладів, де іспити треба складати державною мовою. Завбачливі батьки влаштовують своїх дітей до українських класів, які є в школах, розташованих аж за кілька кілометрів, — у Каховці чи Таврійську.

У освітянському відомстві рекомендували малокаховській громаді інший шлях: вимагати в сільської ради скасування рішення про надання школі «російського» статусу.

Незважаючи на реформи та закони, мова «старшого» брата залишається панівною і в шкільному, і в студентському середовищі не лише Херсона, а й традиційно російськомовної глибинки.

Алла БРУСИЛОВА.

Херсонська область.

■ *Рупор*

Буде що послухати

Мал. Дмитра ОПАНАСЕНКА.

Повернутися до проведення шкільних радіолінійок прийняли рішення депутати Сватівської райради. На їхню думку, учні мають знати про те, що відбувається в їхньому районі, рідній школі. Вчителі, у свою чергу, коментуватимуть ситуацію, законопроект або останню постанову уряду в системі освіти. Але передусім треба розв'язати технічну проблему: понад сто радіоточок у школах давно потребують оновлення. З цього й почали. А тим часом готують юних дикторів.

Алла АНТИПОВА.

▼ Луганська область.

Хочеш малювати? Грай у футбол!

ДОЗВІЛЛЯ

Часто причиною зневіри і невпевненості дитини у власних силах є амбітність батьків. Дві третини тат і мам прагнуть через нащадків реалізувати мрії свого дитинства. Саме тому хлопчики й дівчатка опиняються водночас у кількох гуртках чи секціях.

Батьки таку організацію «дозвілля» аргументують так: «Хвилини, втрачені в дитинстві, — змарновані в дорослому житті роки й десятиріччя...» Подеколи така гонитва за часом обертається життєвою трагедією і для дітей, і для дорослих. Перші заздрять своїм одноліткам, яким не треба після школи бігти на додаткові заняття, а батьки з жахом спостерігають за перетворенням їхнього вундеркінда на сіру посередність.

Як розвинути таланти маленького генія, не позбавивши його дитинства, **розповідає психолог Ганна ДОВБАХ:**

— Найактивніше дитина виявляє свої таланти до семи років. Це саме той час, коли за нею треба уважно спостерігати і не перевантажувати! Якщо ви читаєте малюкові казку, а він раптом піднімається і біжить до інших справ, ви вже припустилися помилки! Ваше завдання — припинити читання за хвилину до того, як це набридне малюкові! Наступного разу дитина може відмовитися слухати продовження, бо в її свідомості казка, втома, сум стали тотожними поняттями!

У жодному разі не слід обмежуватися лише малюванням, співами чи танцями — це те саме, що годувати дитину тільки морквою, бо вона корисна. Від такого раціону пожовтієш! Краще дозвольте своєму «генію» самому вибрати, що йому цікавіше: хочеш малювати — малюй, плавати — будь ласка, ліпити — на здоров'я.

— А якщо дитина нічого не хоче?

— Тоді варто на деякий час залишити її у спокої: вона сама собі знайде заняття. Розумні батьки навіть захоплення мультиками можуть спрямувати в потрібне русло — запропонувати намалювати улюблених героїв, придумати власний комікс про них, інсценізувати мультфільм, скласти віршик чи пісеньку.

Є батьки, яких не цікавлять уподобання дітей. Зазвичай то прагматики, котрі дивляться на світ крізь призму майбутнього — яка користь буде з цього захоплення. Хибність такого погляду очевидна: не всі учні музичної школи зростають композиторами, але для багатьох музика стає справжньою розрадою в житті.

Неталановитих дітей не буває, є лише неталановиті батьки, котрі не хочуть подивитися на світ очима дитини. Спробуйте, можливо, ваш син — природжений архітектор чи дизайнер, а ви забираєте в нього олівець і тягнете на стадіон. Бо колись понад усе хотілося бути футболістом, а ваш батько свого часу наполіг на відвідуванні образотворчої студії. Історія повторюється, але можна не повторювати помилок....

Ангеліна СЛОБОДЯНЮК.

Фото з архіву «ГУ».

А дух Богдана тут витає...

АНТОЛОГІЯ МАЛИХ МІСТ

Старовинне місто Жовква наступного року відзначатиме 400-ліття надання йому Магдебурзького права

Невеликий райцентр (13 тисяч мешканців) не втратив унікальне і самобутнє «обличчя». Це єдиний в Україні збережений зразок «ідеального» ренесансного міста-фортеці, де кожен камінь дихає пам'яттю про видатних історичних осіб.

За радянських часів місто називалося Нестеров — на честь російського льотчика, який загинув неподалік у роки першої світової війни. Виконану пілотом «мертву петлю» краяни-сучасники вважали недостатньою підставою для найменування королівсько-гетьманського міста, а тому 1991 року йому повернули прадавню назву.

Жовква була збудована наприкінці XVI — на початку XVII століття як укріплене місто—резиденція воєводи Станіслава Жолкевського, і назва його походить від родинного села Жовківка. Місто будували архітектори-італійці, яких наші предки називали по-своєму, і в історію ті увійшли зі знаковими іменами: Павло Щасливий, Павло Римлянин, Амброзій Прихильний. Відтак доля була милосердна до їхніх творінь — місто збереглося. І якщо трішки примружити око, аби не бачити тріщин на стінах, «вічного» риштування на ратуші, кіз і кур на центральній площі, а ще — затулити носа і не нюхати випари стічних вод попід стінами старовинного замку (каналізація міста — у хронічно аварійному стані. — **Авт.**), можна подарувати собі захоплюючу мандрівку крізь століття, зустрітися з духами великих людей... А надто, коли вас супроводжуватиме безмежно закоханий в рідне місто, вірний лицар-охоронець старовини, депутат міської ради, директор Жовківського центру міського розвитку «Світло культури» Михайло Кубай.

Разом із ним та міським головою Жовкви Петром Вихопнем ми вклонилися місцині, де народився... Богдан Хмельницький. Саме так! І хоча документально цей факт не засвідчений, однак, є в тому певна логіка, на яку спираються жовківчани, зважаючи на історичний перебіг подій. А тому без найменшого сумніву вони встановили 1995 року меморіальну дошку гетьманові України Богданові Хмельницькому — від земляків. А логіка така: Богдан Хмельницький народився 1595 року. Достеменно відомо, що саме тоді його батько Михайло Хміль служив у воєводи Жолкевського. Певна річ, можна припустити, що мама Богдана подалася народжувати сина в інші родинні маєтки. Але який чоловік відпустив би дружину в далеку дорогу без чоловічого захисту? — гаряче переконували мене (як жінку) жовківчани. І я не могла не погодитися з такою переконливою чоловічою логікою. Чого б це я справді залишала такого потужного чоловіка — Михайла Хмеля, — який був настільки довіреною особою, що йому доручили виховувати сина воєводи. Хіба ж не надійно почувалися жінки і вся громада міста під крилом могутнього Станіслава Жолкевського? До слова, свого часу він навіть Москву завоював і впродовж кількох місяців був там старостою. (У Жовкві жартують, що це завдяки йому в Москві постали пам'ятники Мініну і Пожарському, які відбили поляків. — **Авт.**)

Зовсім недавно дослідникам став відомий факт, що батько Станіслава Жолкевського був православним, а отже, маємо підстави вважати українським коріння старовинної польської шляхти. Зрештою, про це свідчать і надгробні пам'ятники в парафіяльному костелі св. Лаврентія, збудованому на початку XVII століття. Тут спочивають тіла і душі родини Жолкевських, а також родини короля Яна III Собеського. Збереглися чотири надгробні статуї з рожевого мармуру, і можна принагідно поцікавитися в них, чому в Яна Жолкевського — козацький оселедець, чому вбрання Софії й Регіни Жолкевських — східного стилю...

У період найбільшого розквіту (друга половина XVII — початок XVIII століття) Жовкву вважали одним із найкрасивіших в Європі міст-резиденцій. Тут було п'ять великих монастирських комплексів, єврейський релігійний центр з двома синагогами. Жовківська школа живопису і різьби відіграла провідну роль у становленні бароко на західноукраїнських землях. У місті донині живуть зворушливі перекази про кохання Яна III Собеського до дружини Марисеньки, для котрої він будував чудові паркові ансамблі... Пієтет поляків до цієї святині, яку вони називають малим Вавелем, обернувся добрими справами. Силами студентів Варшавської академії мистецтв, які проходили тут практику і виконували дипломні роботи, в костелі виконано багато унікальних реставраційних робіт, на які місцева громада нині коштів не має. А жовківчани відреставрували унікальну трьохсотлітню дерев'яну церкву. Нині в невеликому місті — сім діючих храмів. Влада і релігійні громади докладають чималих зусиль для відновлення пам'яток сакрального мистецтва.

Бути міським головою Жовкви сьогодні — це щось більше, аніж героїзм. Бо те, що залишили нам предки, — живе, але «ледь дихає» і потребує колосальних капіталовкладень. Тим часом місто не може довести до ладу навіть ратушу, де востаннє робили ремонт ще 1932 року. У приміщенні старовинного замку нині розміщені школа, квартири, суд. Подвір'я замку присипане землею, і ці зайві 80 сантиметрів ґрунту спотворюють архітектурні пропорції. Чи можна зробити щось силами громади без тих осоружних і нереальних мільйонів? Дещо можна. І це зробив, зокрема, той-таки Михайло Кубай, запропонувавши концепцію регенерації історичного ядра міста. Кабінет Міністрів України 2001 року затвердив державну Комплексну програму збереження і відтворення історичного архітектурного середовища міста Жовкви на 2001—2020 роки. Це було одне з останніх рішень уряду Ющенка, а уряд Кінаха «під фінал» розглянув питання про відзначення 400-ліття надання місту Магдебурзького права. Не дуже добрі це прикмети, кажуть жовківчани. Під комплексну програму Жовква цього року не отримала ані копійки, а що буде далі — важко сказати. Однак духи предків підказують рішення. Оскільки місто будувалося як «ідеальне» — в архітектурі і соціальній організації, — можна і варто віддавати його мешканцям в приватне користування не клаптики під магазини, а цілі майнові комплекси, де є умови для житла, праці (майстерні, магазину й т. ін.), транспорту, дитячого майданчика тощо. А отже, чому б не розвивати тут малий і середній бізнес? Натомість власники чи товариства співвласників мали б зберігати історичне обличчя архітектурних комплексів із належним пошанівком до пращурів. Жовківчани відкидають ідею поверхових косметичних ремонтів: королівське місто має залишатися королівським у всьому.

Жовква — «столиця» отців-Василіан, які мають тут потужну друкарню і відіграють неабияку роль у духовному житті міста. Василіани за підтримки владних структур відновили комплекс Крехівського монастиря, що за 12 кілометрів від Жовкви, і нині це — місце паломництва. Туристи їдуть через Жовкву, а тут — ані готелю, ані безпечної для здоров'я точки громадського харчування. У міській казні — вітер свище, бо промисловість міста ледь животіє. Однак старі мури розправляють припорошені пилом століть плечі і, якщо трішки примружити око, можна «побачити» і свиту короля, і юного Богдана поряд із батьком...

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львівська область

На знімку: на старовинному гербі міста — святий Іван із переможеним змієм-злом у руці; цією площею колись ходили королі.

ТЕНДЕНЦІЇ

Які часи — така й культура

«Бий чорномазого! Так йому!» Щільно обступивши нещасного, кілька чоловік, штовхаючись, руками і ногами били одного. Гамселили довго, та ще певно, десь завезли чи затягли непритомне тіло, адже піднята по тривозі рідня знайшла «свого» аж по обіді наступного дня у зовсім іншому місці. Дорогою до лікарні потерпілий ще хрипів, а біля реанімації затих назавжди. На смерть забита молода людина — підсумок «культурного» відпочинку в місцевому будинку культури мешканців олександрійських мікрорайонів Жовтневий і Перемога.

Наймолодшому з «відпочивальників» — тринадцять років, найстаршому — тридцять, він має дружину і дев'ятирічну дитину. Інші — учні ПТУ, студент технікуму, студент педагогічного коледжу. Загиблому було 26 років, у коледжі не навчався, на цьому світі залишив двох малолітніх дітлахів і дружину. Таку різновікову і загалом різнобарвну компанію об'єднала дискотека — найцивілізованіший спосіб відпочинку з усіх, що є в типових робітничих селищах на околиці промислового міста. Про інше, неорганізоване, дозвілля мешканців віддалених житлових масивів, можна тільки здогадуватись. Інформація про нього зустрічається хіба що в міліцейських зведеннях.

Професійні культпрацівники сьогодні з ностальгією згадують сумнозвісні радянські «2 копійки на культуру», тому що нині за «культурною» статтею міський бюджет дає в рік на душу населення 3,06 гривні. Цього ледь вистачає на утримання тих будинків культури та кількох бібліотек. Періодику їм передплачують здебільшого спонсори, а на масові урочисті заходи добровільно-примусово скидаються місцеві бізнесмени. Так і складається культмасова робота з окремо взятих заходів: народні гуляння в день державних свят, футбол вищої ліги на місцевому стадіоні, та на вибори хтось із кандидатів привезе, бува, групу підтримки у складі кількох «народних» і «заслужених». Тим часом повсякденна робота поступово згасає. Творчі колективи казенних і відомчих БК змушені самі заробляти гроші на своє утримання, мистецькі гуртки Палацу школярів і молоді зазнали скорочення і незабаром стануть платними, у школах ліквідовано музичні факультативи. У мікрорайоні Перемога, про клубне життя якого йшлося на початку, в обох школах скорочено посади завучів з виховної роботи...

На жаль Олександрія, як і інші невеликі міста із згасаючою промисловістю, не має коштів на комплексні програми культурного виховання підлітків. Уже підростає покоління, яке не знає, що не можна плювати на тротуар і лаятися у присутності дівчини, не відрізняє пейзаж від натюрморту і щиро вірить, що реп — справжня класика. Але провінція з останніх сил ще тягнеться до мистецтва. Численні кафе і ресторанчики змагаються в якості живого звуку, переманюючи одне в одного дипломованих співаків з музичними комп'ютерами «Ямаха» (деким з них справді можна заслухатись). Але і цей вид мистецтва доступний лише за гроші, яких ніде заробити — і молодь слухає радіо — російськомовний блатний «Шансон», яке безкоштовно транслюють біля популярних пивних ларьків...

Насамкінець хотілося про приємне. Тиждень тому дочекалися події: з постановкою приїхав Кіровоградський обласний драмтеатр. У відреставрованому приміщенні старого Олександрійського театру актори зіграли виставу із сучасного життя. Ненормативна лексика, брудна білизна людських стосунків у драматургічному втіленні з незвички дещо шокували публіку, що скучила за прекрасним. Чи потрібно було для цього чекати приїзду нащадків Театру корифеїв? Чи, може, справді провінціалам треба звикати до свого місця і ставати простішими?

Ігор ШИРОКУН.

Кіровоградська область.1

ЮВІЛЕЇ

Берегиня Холмської Богоматері

Мистецький бомонд Волині урочисто відзначив вісімдесятиліття з дня народження талановитої вишивальниці, славетної землячки Надії Горлицької. Нині вона мешкає в обласному центрі.

Надія Гаврилівна народилася в сім'ї священика в Польщі. Після війни її родина переїхала з Холма до Луцька. Мистецтвом вишивки майстриня займається вже 35 років. Її неповторні роботи експонуються в музеях України, приватних колекціях і громадських збірках у Бразилії, США, Канаді, Австралії, Чехії і Польщі.

Упродовж десятиліть Надія Горлицька таємно зберігала унікальну чудотворну ікону Холмської Богоматері XII століття, яку вважали втраченою назавжди. Два роки тому майстриня подарувала образ Волинському краєзнавчому музею. Нині святиня експонується в Музеї волинської ікони в Луцьку.

Роман ЖИЖАРА.

Волинська область.

Війна курінню

У світі майже 1,1 мільярда курців

Із 30 мільйонів дорослого населення від захворювань, пов'язаних із тютюнокурінням, помирає близько трьох мільйонів щорічно. За прогнозами, до 2005 року ця цифра збільшиться до десяти мільйонів осіб, із яких сім мільйонів — з країн, що розвиваються.

Важливим показником суспільного розвитку, благополуччя і національної безпеки держави є стан здоров'я людей. Не може почувати себе в безпеці нація, якщо довкілля забруднене, якщо цілодобово могутня індустрія з продажу алкоголю й тютюнових виробів активно пропагує ці товари серед населення, роблячи його біднішим та хворобливішим.

Добре відомо, що всі форми вживання тютюну, а також дія на некурців продуктів його згоряння (пасивне, або вимушене, куріння) значно впливають на захворюваність і передчасну смерть, спричинену більш ніж 20 хворобами.

Смертність курців

Доведено, що поєднання куріння з підвищеними артеріальним тиском, рівнем холестерину в крові, низькою фізичною активністю збільшують ризик розвитку серцево-судинних захворювань.

Тютюновий дим містить декілька тисяч небезпечних для всього живого речовин, які осідають на предметах, одязі, продуктах харчування і становлять загрозу для навколишнього середовища.

Більшість досліджень свідчить: ризик виникнення захворювань пов'язаний як із кількістю викурених сигарет, так і з тривалістю куріння. Тому зниження вмісту нікотину і смол у сигаретах дає змогу знизити ризик розвитку захворювань у людини.

Крім того, шкідлива звичка впливає на тривалість життя: 35-річна жінка, яка палить, живе на п'ять років менше за ту, яка не палить; а такого ж віку чоловік — на сім.

Життя українців значно коротше, ніж більшості народів світу. Смертність наших людей працездатного віку значно вища, ніж у Китаї, Індії, інших країнах Азії, Північної Африки і Латинської Америки.

За розрахунками вчених, серед півмільйона померлих чоловіків середнього віку (35-65 років) у 42 відсотках причиною смерті було куріння.

В останні три роки через куріння щорічно помирало 120 тис. чоловік. Іншими словами, кожні 4,5 хвилини гине людина. Кількість смертей, пов'язаних з курінням, серед чоловіків середнього віку, померлих від злоякісних пухлин, становить близько 60 відсотків, від серцево-судинних захворювань — 44, від хронічних неспецифічних легеневих захворювань — 70. Курінням спричинено 90 відсотків усіх смертних випадків захворювань на рак легенів.

У нашій країні курять близько 50 відсотків чоловіків працездатного віку і 25 — жінок. Викликає тривогу збільшення кількості дітей та жінок дітородного віку, які курять. Так, починаючи з 11 років майже 17 відсотків українських дітей шкільного віку палять.

Щорічне споживання в Україні сигарет становить близько 70 мільярдів штук, або 1700 сигарет на кожну дорослу людину. Загальні витрати українських курців на придбання тютюнових виробів оцінено в 4,1 млрд. гривень. До речі, бюджет України на охорону здоров'я — близько 7 млрд. гривень.

Тютюнові капітали

Треба зазначити, що вітчизняна тютюнова промисловість давно і далеко вже не українська, бо як мінімум три чверті її підприємств належить іноземним компаніям, зокрема американській «Філіп Морріс». Частка іноземного капіталу на спільних підприємствах, що виробляють тютюнову продукцію, сягає 70—95 відсотків.

Іноземні компанії, втрачаючи ринки збуту тютюнової продукції у себе вдома, ведуть боротьбу за право володіння величезним простором України.

Експансію закордонних тютюнових компаній наша країна відчуває протягом останніх років, одним із проявів цього є поширення реклами цигарок. Саме тому в Україні існують лише часткові законодавчі обмеження реклами тютюнових виробів, і змінити ситуацію на краще законодавцям поки що не вдалося.

За розрахунками Всесвітнього банку, втрати від тютюнокуріння для України становлять 2 млрд. дол. США щорічно.

Тим часом, коли в більшості розвинених країн світу встановлюється ефективний контроль над тютюновою промисловістю та вживанням тютюнових виробів з метою зміцнення і поліпшення здоров'я, а число осіб, які курять, різко знижується і, відповідно, знижується смертність від злоякісних та серцево-судинних захворювань, в Україні тютюнова галузь активно продовжує свою діяльність, спрямовану на підрив державної політики в сфері охорони здоров'я.

Регламент на дим

Треба відзначити, що покращенню ситуації в цій сфері значною мірою сприяли прийняті в більшості країн світу законодавства, спрямовані на посилення контролю за обігом тютюнових виробів, регламентацію їх виробництва і торгівлі. Так, закони, що обмежують виробництво, реалізацію і споживання тютюнових виробів, існують у більш ніж 100 країнах світу, і зокрема в Росії, Молдові, Польщі.

■ ■ ■

35-річна жінка, яка палить, живе на п'ять років менше за ту, яка не палить; а такого ж віку чоловік — на сім

■

Крім цього, в 1999 році Європарламентом затверджено директиву, в яку включено перевірені міжнародним досвідом заходи, спрямовані на зменшення поширеності тютюнокуріння. Передбачається заборонити всі форми прямої і непрямої реклами тютюнових виробів, в тому числі і благодійну діяльність, упроваджуються законодавчі обмеження, пов'язані з продажем тютюнових виробів дітям віком до 18 років, курінням у громадських і робочих місцях, обмеження вмісту шкідливих речовин в тютюновій продукції, підвищення податків на ці вироби тощо.

У травні 1999 року Всесвітня асамблея охорони здоров'я — член ВООЗ затвердила резолюцію стосовно розробки до 2003 року рамкової конвенції з контролю над тютюном, перший міжнародний політичний документ, покликаний узгодити дії держав у цій важливій сфері. Пропонується встановити стандарти, які країни можуть прийняти для контролю над рекламою тютюну, попередження контрабанди тютюнової продукції, заохочення програм боротьби з курінням та інші заходи.

Мал. Геннадія ЄВТУХОВА.

Отже, основним інструментом боротьби з поширеністю куріння нині, як свідчить міжнародний досвід, є законодавство.

Світовим лідером у сфері розробки антитютюнової стратегії і регламентування діяльності тютюнової галузі вважається Канада.

Вона продемонструвала, що це можливо зробити. Рівень куріння можна знизити, змусивши виробників друкувати на упаковці чіткі попередження про шкоду куріння, підвищивши акцизи на тютюнові вироби, обмеживши куріння не лише в громадських місцях, а й на борту літаків та в приміщеннях. У Канаді дозволено куріння цигарок за 12 м від приміщення. Курці повинні ганьбитися, що не можуть подолати поганої звички, що не дбають за своє здоров'я.

■ ■ ■

Курці повинні ганьбитися, що не можуть подолати поганої звички, що не дбають за своє здоров'я

■

Країна входить до 20 найбільших світових виробників тютюнового листу. Для цієї країни тютюн — не лише важлива товарна культура, а й велика стаття експорту (40 відсотків тютюну, вирощеного в Канаді, експортується). Тому не дивно, що канадський уряд і громадськість подолали чимало перешкод для досягнення успіхів у сфері контролю над тютюном. І, насамперед, протидію з боку фермерів, які вирощують тютюн, виробників тютюнової продукції, що завжди активно виступають проти будь-яких заходів, спрямованих на скорочення обсягів виробництва тютюну та споживання цигарок. Оскільки ці заходи впливають на їхні доходи.

Підсумковий прибуток транснаціональних тютюнових компаній, які діють у Канаді, становить 168 млрд. канадських доларів (123 млрд. дол. США). Водночас загальна сума прибутку цих компаній перевищує розмір доходів державного бюджету будь-якого канадського уряду, як провінційного, так і федерального.

Попередження, зниження, захист

Національна стратегія зниження споживання тютюну вперше була сформульована в 1985 році. Вона мала три головні мети: попередження куріння, зниження його рівня, захист від тютюнового диму довкілля. В межах національної стратегії встановлювалися контрольні (планові) цифри зниження куріння, визначалися пріоритетні напрямки роботи. Так, завдяки значній увазі до молоді поставлено мету зменшити кількість споживання тютюнових виробів на 50 відсотків протягом п'яти років, а протягом наступного п'ятиріччя іще на 50.

Основу стратегії з упровадження контролю над тютюном становили такі заходи: законодавча заборона рекламі тютюну і просування тютюнової продукції на ринок; законодавчі заходи, спрямовані на захист молоді від збуту тютюнової продукції, та попередження залучення до вживання тютюну (активна просвітницька робота, допомога тим, хто вирішив кинути курити); економічні заходи, спрямовані на зниження виробництва і споживання тютюнової продукції; регулювання вмісту шкідливих речовин у тютюнових виробах, нанесення медичних попереджень на упаковку тютюнових виробів про шкоду куріння; політика заборони куріння в громадських і робочих місцях для захисту прав і здоров'я громадян, які не курять, тощо.

Досвід Канади

За даними міністерства охорони здоров'я Канади, максимальний показник поширеності куріння серед чоловіків був у 1960 р. — 62 відсотки, серед жінок — у 1974 р.: 40%. Середньодушове споживання тютюну (для осіб старших 15 років) досягло свого максимуму в 1966 році: 2000—3000 сигарет, в тому числі самокрутки.

Нині в Канаді курить близько 6,6 млн. чол. У цілому по країні курців-чоловіків майже 32 відсотки, курців-жінок — 29. Високий рівень курців серед етнічних меншин (56% індіанців, 72% ескімосів палять).

Зусилля канадців не пропали марно і вони добилися значного успіху в сфері скорочення тютюнокуріння. Так, частка канадців, які курять, у віці 15 років і старших скоротилася з 47% в 1971 р. до 29% в 1993 р., а в 1999 р. їх було 25%. Серед чоловіків курять 27%, серед жінок — 23%. Нині канадські чоловіки викурюють у середньому 21 сигарету, а жінки — 17. Серед молоді у віці 15-19 років курців 28%, у тому числі 28% серед юнаків, 29% серед дівчат.

Усього кинули палити 5,9 млн. канадців (27% населення у віці від 15 років і старших). Причому 4,9 млн. (74%) зробили серйозні спроби кинути (не курили протягом тижня, а то й місяця). В цілому по країні загальна кількість курців продовжує зменшуватися.

У Канаді законодавчі ініціативи, в тому числі з боротьби з курінням, можуть вноситися федеральним, провінційним та муніципальними органами управління. Якщо на одному з рівнів управління не здійснюються необхідні заходи, то ситуацію можливо поправити на іншому рівні. Відомі випадки, коли місцеві органи влади приймали і впроваджували низку нормативних актів стосовно обмеження куріння, хоча урядом цієї провінції відповідної роботи не було зроблено. При цьому, якщо уряд провінції запроваджує обмеження на споживання тютюну, а в муніципалітетах уже діють місцеві норми в даній сфері, то зазвичай застосовується жорсткіша норма. Так, наприклад, після того, як федеральний уряд Канади заборонив розміщувати автомати з продажу тютюнових виробів, у провінції Онтаріо взагалі заборонили сигаретні автомати.

Крім цього, щоб ужиті законодавчі і профілактичні заходи були ефективними, потрібна поетапна, довгострокова і комплексна стратегія, яка включала б:

заборону прямої і будь-якої іншої реклами та просування тютюнових виробів, а також заборону виробникам тютюнових виробів спонсорувати молодіжні, спортивні та інші заходи;

ефективну інформацію про шкідливість тютюну;

захист прав некурців та створення вільного від паління середовища;

податкову та цінову політику, інші економічні заходи, що не підтримують виробництво і продаж тютюну.

Канадський досвід успішних дій переконливо довів, що важливе значення в захисті здоров'я громадян від шкідливого впливу тютюнового диму, окрім згаданих вище законодавчих заходів, мають ще й тверда політична воля та конкретні дії з боку уряду для контролю над тютюнокурінням, а також ефективна діяльність громадських організацій.

У цілому застосовані канадцями стратегії в сфері контролю над тютюном підходять і для інших країн, у тому числі і для нашої. Такий підхід до розв'язання зазначених проблем, на нашу думку, дасть змогу змінити шкідливі для здоров'я традиційні звички українців та сприяти здоровому способу життя.

Микола ПОЛІЩУК,
народний депутат України;
Раїса КРУТІКОВА,
головний консультант Комітету з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства.

Агробізнес: без права на збитки

ПІДСУМКИ СЕЗОНУ

Агропромислова асоціація «Група компаній «Укррос» (далі —Асоціація) на загальних зборах підбила підсумки першого року своєї діяльності і визначила стратегію виробництва та менеджменту на рік наступний. Представництво більш як 25 підприємств цукрової, зернової, м'ясної та інших галузей сільського господарства і річний торговельний оборот приблизно у 180 мільйонів євро свідчать, що Асоціація не втрачає лідируючих позицій на аграрному ринку.

З виступу директора Пальмірського цукрозаводу Віктора Павліченка:

— Сезон переробки був дуже складний. У власній зоні зібрали і вивезли всі цукрові буряки з площі 17 тисяч гектарів. Переробили 317 тисяч тонн сировини, виготовили 35,749 тонни цукру. Ефект від того, що вкладаємо щороку майже 10 мільйонів гривень у землю і господарства, неабиякий. Але ефективність ділового партнерства, як на мене, ще дуже низька. Так, попри те, що ми вкладали чималий капітал, деякі господарства вивезли цукрові буряки на Семенівський та Глобинський цукрозаводи, що на Полтавщині. І щонайменше — 30 тисяч тонн, підрахуйте збитки...

Криза з виробництвом прийшла на зміну ціновому обвалу на ринку цукру, отже, перед компаніями Асоціації природно постали фінансові проблеми, пов'язані з інвестуванням у зони бурякосіяння, погашенням дебіторської заборгованості. Але кредитна репутація Асоціації в банкірів не викликає жодних запитань. Мало того, за минулий рік, каже Олександр Федоренко, від банків залучено середньострокові кредити на 2—3 роки. Про кредитні ресурси на такий період мріє чимало фінансово-промислових груп. Тим часом Асоціація вже веде переговори про кредити на п'ять років. Навіщо? Олександр Федоренко інформує керівників компаній про нові напрями бізнесу: торгівлю засобами захисту рослин, ремонт і закупівлю сільськогосподарської техніки. До речі, в розпорядженні Асоціації нині перебуває 12 високопродуктивних бурякозбиральних комбайнів «Хольмер», 5 зернозбиральних комбайнів «Дон» і 5 комбайнів «Нью-Холланд», угоди про постачання та ремонт запасних частин укладено з машинобудівними заводами України та Росії. З виступів заступника виконавчого директора Асоціації Юрія Швидкого, директора ТОВ «Укррос-зерно» Андрія Давидова та інших стає зрозуміло, що сільськогосподарську техніку тут прагнуть використовувати як інструмент для надання платних послуг, що істотно зменшує кількість проблем, пов'язаних з мобілізацією доходів на покриття кредитів, інвестиціями та ін. Виходячи з цього, пролунала пропозиція передавати її навіть елеваторам.

Хто прагне заробляти, шукає засоби. Наприклад, наступного року Асоціація збирається збільшити за кредитні гроші кількість цистерн з 56 до 100. Хто сумнівається, що в того, хто надає повний комплекс послуг з транспортування вантажів залізницею, вони стрімко окупляться і будуть приносити доход?! Ніхто, бо щорічні вантажні перевезення Асоціації зашкалюють за 100 тисяч тонн, адже вона авансує агропідприємства пально-мастильними матеріалами, хімічною продукцією, постачає свою продукцію на внутрішній і зовнішній ринки.

Шукати шляхи виходу з фінансової скрути, а не чекати манни небесної, закликав усіх і виконавчий директор Асоціації Олексій Крутибіч. Він звертався до директора Чортківського цукрозаводу Степана Атаманчука, котрому на сьогодні найважче за всіх. Бо з його підприємством співпрацюють 12 тисяч одноосібних заготівельників, і кожного треба заохотити — або грішми, або продукцією заводу, щоб не повезли буряки до конкурентів. А тут ще низький вихід цукру з кожної тонни сировини (8,85 відсотка) унеможливив і появу очікуваного цукру. «Але підприємство — не збиткове, — каже Степан Захарович. — Треба шукати шляхи розв'язання проблеми співпраці з одноосібниками, яка вигідна, бо господарства просять за буряки набагато більше!»

«От і шукатимемо разом, — запевняє Олексій Крутибіч. — Додаткового фінансування не чекайте, а от наступного року маєте переробити щонайменше 350 тисяч тонн сировини».

І Атаманчук, і Крутибіч знають, де саме і чому померзли під снігом не викопані буряки, розуміють, як перерозподілити фінансові ресурси в господарствах, щоб вони давали найбільший прибуток. Зрештою, чортківці переробляли сировини і більше — тому цю цифру всі беруть на віру, ніби прогноз погоди.

З виступу директора ТОВ «Укррос-зерно» Андрія Давидова:

— Нам удалося втілити в життя низку інвестиційних програм на більш як 20 тисячах гектарів орних земель, що перебувають в оренді. Завдяки тісній співпраці з відомими фірмами, які є лідерами на світовому агроринку, та партнерським відносинам із десятками елеваторів у всіх регіонах країни ми опанували механізм серйозних капіталовкладень у виробництво, переробку і збереження зерна. Зібрали більш як 60 тисяч тонн зернових: пшеницю, ячмінь, ріпак, соняшник...

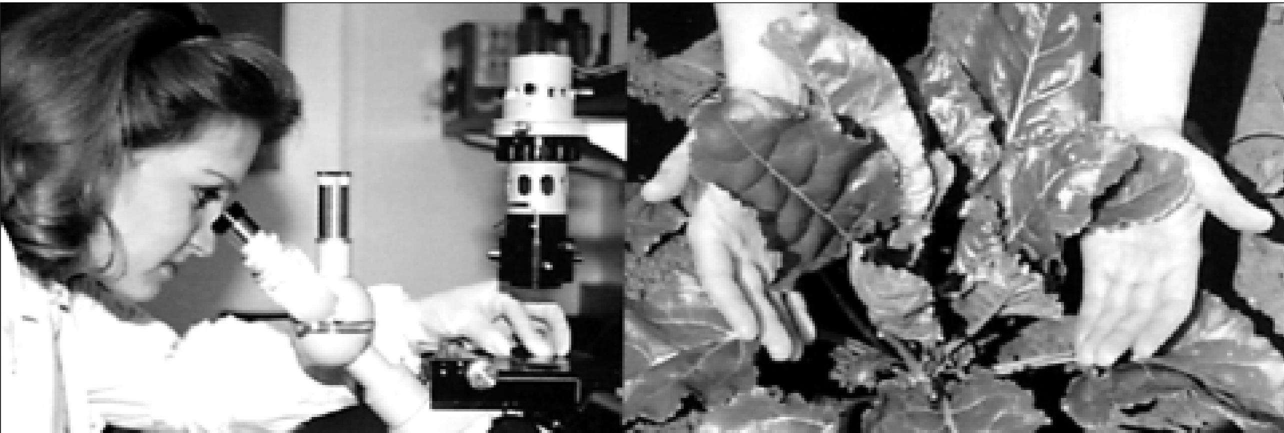
Я не перший рік знаю цих підприємливих людей, згуртованих ідеєю рухати капітал через виробництво і торгівлю. В одному з рекламних проспектів вони цитують Генрі Томаса Бокля: «У старовину найбагатшими вважалися країни, що мали найкращу природу, а тепер найбагатші ті країни, де людина найбільш діяльна». Мабуть, Україна до таких ще не належить, але в ній вже народився бізнес, який відкидає бездіяльних.

З виступів керівника продовольчого напряму Олега Харчевного і директора компанії «Укрроспрод» Олега Купрієнка з'ясувалося, що цього року перероблено 4027 тонн м'яса (майже на 600 тонн більше, ніж торік), 933 тонни субпродуктів (на 133 тонни більше, ніж торік), 485 тонн шкір великої рогатої худоби. На Бахмацькому м'ясокомбінаті, кажуть, встановлено нове холодильне устаткування, і його колектив за чотири місяці цього року виготовив продукції удвічі більше, ніж за вісім (!) попередніх. Однак загальні збори констатували, що саме на цьому напрямі найбільше проблем, пов'язаних з перевиробництвом м'ясопродукції, пошуками нових ринків збуту і відшкодуванням експортного ПДВ...

Президент Агропромислової асоціації «Група компаній «Укррос», заслужений працівник сільського господарства Сергій Федоренко:

— Роботу Асоціації визнано задовільною, але почуття внутрішнього невдоволення не зникає. Хтось наголошував, що ми повсякчас чогось не враховуємо: фінансової кризи в Росії, погодних умов, адміністративного тиску... А маємо встигати, оскільки рахувати в Асоціації вже навчилися добре і кожна компанія свідома того, що недоотриманий сьогодні прибуток завтра обернеться неповерненим кредитом, далі — банкрутством і майновою відповідальністю перед кредитодавцем, а там і згортанням виробництва цукру з бурякової сировини, масовим безробіттям та іншими соціальними негараздами. Але добре, що ми всі звірили годинники: визнали, що управління коштами і підприємствами в режимі реального часу можна і треба поліпшувати, що бізнес, врешті-решт, не може бути збитковий.

Сергій ВЛАД.

Я — ПІДПРИЄМЕЦЬ

Настав час реєструватися

Залежно від того, де створюється суб'єкт підприємницької діяльності, державну реєстрацію проводять: у містах — виконавчі комітети міських рад; у районах у містах — виконавчі комітети районних рад; у районах — районні державні адміністрації; у районах міст Києва та Севастополя — районні державні адміністрації (надалі всі ці органи іменуємо виконком).

Законодавством визначено також органи, які здійснюють державну реєстрацію окремих видів суб'єктів господарського права. Так, господарські товариства, що займаються банківською діяльністю, реєструє Національний банк України в порядку, визначеному Законом України «Про банки і банківську діяльність». Фондова біржа підлягає державній реєстрації Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Відповідно до Законів України «Про підприємство», «Про підприємництво», постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності» вироблено систему дій для реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.

Для цього потрібні такі документи:

Фізичним особам:

— ксерокопія довідки про присвоєння ідентифікаційного номера з Державного реєстру фізичних осіб — платників податків та інших обов'язкових платежів (ДРФО);

— 2 фото 3 х 4;

— документ, що засвідчує внесення плати за державну реєстрацію;

— реєстраційна картка встановленого зразка, яка водночас є заявою про державну реєстрацію (її ви отримаєте у виконкомі);

— документ, що засвідчує особу.

Юридичним особам — власнику (власникам), уповноваженим ним (ними) органу чи особам:

— рішення власника або уповноваженого ним органу про створення юридичної особи (крім приватного підприємства). Таким рішенням за наявності двох і більше власників (або уповноважених ними органів) є засновницький договір, а також протокол установчих зборів у випадках, передбачених законом;

— статут (якщо це передбачено законодавством щодо створюваної організаційно-правової форми господарювання). Установчі документи подають до органу державної реєстрації у трьох примірниках (2 оригінали, 1 копія). Підписи фізичних осіб в установчих документах для всіх видів підприємств посвідчуються нотаріально;

— реєстраційна картка, заповнена у трьох примірниках (крім ідентифікаційного коду) і підписана заявником, яка водночас слугує заявою про державну реєстрацію;

— документ, який підтверджує внесення плати за реєстрацію (копію платіжного доручення або оригінал квитанції);

— довідка банківської установи, що засвідчує сплату кожним власником (власниками) внеску до статутного фонду суб'єкта підприємницької діяльності у розмірі, передбаченому законодавством;

— якщо місцезнаходженням суб'єкта підприємницької діяльності обрано не місце проживання одного із засновників, а інша адреса, додатково додається договір, що передбачає передавання засновникові у власність або користування приміщення, частини приміщення (договір купівлі-продажу, обміну, дарування, оренди, лізингу, безоплатного користування майном, про спільну діяльність, установчий договір тощо);

— якщо засновником (або одним із засновників) є юридична особа, додатково додають нотаріально засвідчену копію свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи. Якщо ця юридична особа — не резидент, то подається документ, що свідчить про реєстрацію її в державі місцезнаходження. Цей документ повинен бути засвідчений у країні видачі, перекладений українською мовою та легалізований у консульській установі. Також цей документ може бути засвідчений в посольстві держави в Україні та легалізований у МЗС.

Плата за реєстрацію

За державну реєстрацію встановлено такі розміри плати:

— за державну реєстрацію (перереєстрацію) суб'єктів підприємницької діяльності (реєстраційний збір): для громадян-підприємців — 1,5, для юридичних осіб — 7 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (відповідно 25,5 грн і 119 грн);

— за прискорену (протягом одного дня) державну реєстрацію (перереєстрацію) суб'єктів підприємницької діяльності — у потрійному розмірі реєстраційного збору.

Видача свідоцтва про державну реєстрацію

За наявності всіх документів орган державної реєстрації зобов'язаний протягом не більш як п'ять робочих днів з дня їх надходження (а за бажанням заявника за сплати потрійного реєстраційного збору — протягом одного дня) внести дані реєстраційної картки до Реєстру суб'єктів підприємницької діяльності та видати Свідоцтво про державну реєстрацію встановленого зразка з проставленням ідентифікаційним кодом юридичної особи або з ідентифікаційним номером фізичної особи — платника податків та інших обов'язкових платежів.

За кожний прострочений день орган державної реєстрації повинен сплатити заявникові 20 відсотків реєстраційного збору, але не більше розміру внесеної заявником плати за державну реєстрацію.

Заявникові видається оригінал свідоцтва про державну реєстрацію з трьома його копіями, а також оригінал та копія поданих ним установчих документів з відміткою органу державної реєстрації.

Марина КОВАЛЬЧУК.

Заручники трагічного фарсу

ПОДРОБИЦІ

Тверський суд російської столиці прийняв до розгляду позов колишніх заручників, узятих у полон чеченськими терористами під час вистави мюзиклу «Норд-Ост».

Серед вимог, що їх висувають колишні заручники і родичі загиблих, — фінансова компенсація моральних і фізичних страждань, завданих їм унаслідок теракту.

На думку адвоката позивача, який цілком припускає можливість збільшення кількості позовів, уряд Москви вже тепер намагається підміняти поняття «матеріальна компенсація» і «моральна компенсація». Як моральну компенсацію колишні заручники вимагають від 50 тисяч доларів до одного мільйона.

На думку ж спікера Мосдерждуми Володимира Платонова, місто виконало федеральний закон, сплативши потерпілим по 50 тисяч рублів, а родичам загиблих — по 100 й надавши допомогу в похованні.

Трагедія відсувається на задній план. Значною мірою цьому сприяє бажання декого в Росії залишити в пам'яті співвітчизників, та й світової спільноти, той, створений від самого початку, образ нелюдської жорстокості терористів і блискучих дій влади для порятунку заручників.

Проте за кількістю жертв серед заручників (майже 17%) вона перевищила всі великі як російські, так і зарубіжні антитерористичні операції. У Будьонновську 1995 року загинуло 8% заручників, у Кизлярі 1996-го — 1,4%, під час захоплення резиденції посла Японії у Лімі 17 грудня 1996 року — 0,3%.

Політичне керівництво Росії і силовиків,

Фото АП.

котрі безпосередньо керували операцією, схоже, «збереження обличчя» і можливість списати все на «міжнародний тероризм» хвилювали набагато більше, ніж долі конкретних людей, полонених у приміщенні на Дубровці. За неофіційними даними, звільнення іноземних громадян, на яке чеченські бойовики від самого початку погодилися, було саботовано росіянами, що намагалися надати конфліктові міжнародного рівня.

Епізод із іноземцями цікавий ще й суто людськими нюансами, що виникли під час його розвитку. Деякі наші співвітчизники, а їх серед заручників виявилося понад три десятки, почувалися навіть трохи незручно, з огляду на те, що, приміром, росіяни не мали навіть такого незначного шансу на благополучне звільнення. Другі дуже сподівалися на те, що українське громадянство допоможе їм залишити жахливе місце. Треті просто не вірили в таку можливість. В одному випадку москвичка назвалася іменем своєї київської знайомої. Її родичі зв'язалися з київськими друзями і попросили заявити, що в залі перебуває їхня донька. Зрозуміло, ті зробили все можливе для порятунку дівчини. Різні люди, різні моделі поведінки, але докоряти їм у цьому мають право лише ті, хто сам пройшов через цей жах. А, за словами однієї із заручниць, бажання такого в них не виникає.

Доля жорстоко обійшлася з ними, привівши на ту виставу. Дороги в усіх були різні. Дехто чув про нову постановку і заздалегідь придбав квитки, комусь друзі допомогли дістати контрамарку. Знайомий українцям завдяки шоу «Гарем» актор Сергій Сенченко привів на виставу, яку сам бачив тричі, своїх приятелів. Молодій парі українців Сергію і Марині квитки дісталися від знайомої, у якої змінилися плани на вечір...

Початок захоплення кожний сприйняв посвоєму. Декому поява в залі озброєних людей у камуфляжі і масках здалася частиною вистави. Навіть коли ті відкрили вогонь, не всі ще зрозуміли, що сталося. Але жорсткі дії терористів (кількох глядачів було жорстоко побито) не залишили сумнівів стосовно їхніх намірів. Наступні півтори—дві години всі згадують як найтяжчі з моральної точки зору. Процес адаптації до ролі заручника давався важко. Когось вразила атмосфера загального прощання, коли дозволили зателефонувати родичам і знайомим. Для інших усе це здавалося жахливим фарсом... Були і впевнені в тому, що це незабаром закінчиться і всі розійдуться по домівках. Кожний із них такі сцени бачив не раз, у гарних голлівудських бойовиках вони навіть переконливі. Але одне — співпереживати подіям на екрані і геть інше — пережити їх реально. В житті все не таке ефектне, не таке видовищне і набагато страшніше. Коли в залі розмістили вибухові пристрої, ніхто не хотів сидіти з ними поруч.

Поведінку чеченців більшість колишніх заручників змальовує майже однаково. І справа тут, мабуть, не лише у «стокгольмському синдромі», про який тоді так багато говорили. Певне єднання і навіть симпатія, яка виникає в заручників до людей, котрі їх захопили, — річ об'єктивна, але тимчасова. Особливої симпатії до цих людей я в розповідях не помітив. Мало того, в мене склалося враження, що більшість цих, переважно молодих, чеченців і самі почувалися трохи незручно перед утримуваними ними людьми. Звідси і багато особистих контактів, розповіді про причини захоплення, про власні долі, про страждання чеченського народу. Адже за великим рахунком і вони стали якщо не заручниками, то пішаками у великій і не дуже благородній грі, що її розкручують з однаковим ентузіазмом представники обох ворогуючих еліт.

Звісно, вони не були янголами, та й назвати просто гарними хлопцями людей, які пройшли дві війни і скоїли те, що вони, навряд чи в когось язик повернеться. З другого боку, чисто формально їх і злочинцями назвати не можна. Це право суду, якого вони не побачать. Колишні бранці частіше називають бойовиків просто: «вони». Той-таки Сергій розповідав, що коли періодично поза залом счинялася стрілянина, «вони» змушували заручників збиратися в центрі, щоб ніхто не постраждав. При цьому зовсім некеровану дівчину, котра бозна-як потрапила до залу і поводилася неадекватно, було холоднокровно «ними» розстріляно. Коли її вивели і пролунали постріли, багатьом здалося, що це блеф, однак згодом люди побачили її тіло і зрозуміли, що «вони» не блефують.

Невідомість, хисткість становища до особливих розмов заручників не спонукали. Навіть одружені пари і знайомі здебільшого сиділи мовчки. Саме сиділи. Якщо на балконі люди ще мали змогу хоч ненадовго побути в горизонтальному положенні, то ті, хто перебував у партері, провели всі п'ятдесят вісім годин, сидячи в театральних кріслах. З'являлась і знову зникала надія. Третього дня в одного чоловіка не витримали нерви. Він, вигукуючи щось, побіг рядами до сцени, кинув пляшку в терористів. Вони відкрили вогонь. Крім нього, було поранено (за іншими даними, вбито) ще двох... За день до штурму, в п'ятницю, з'явилися чутки, що чеченці в суботу всіх відпустять. Паралельно тривали розмови, що зранку почнуть розстрілювати...

До початку штурму багато людей не спало. Газ, який подавали в приміщення, вони не лише відчували, а й бачили. В залі один із бойовиків сказав: «Вашому урядові на вас начхати. Вони готові вас отруїти разом із нами». Счинилася хаотична стрілянина. Хтось знепритомнів, хтось намагався закритися від газу хусткою, шарфом, коміром. Потім усі замовкли...

Для заручників переживання закінчилися, для ста двадцяти восьми із них — назавжди. Але для їхніх родичів і близьких штурм і повідомлення про загиблих, які почали надходити, стали випробуванням, мабуть, чи не найважчим, з усіх, що їм довелося пережити за три дні.

Про захоплення театрального центру Віра Миколаївна дізналася з новин. Спочатку до звістки поставилася, як і всі. Людей, що потрапили в таку ситуацію, було полюдському жалко. Але коли в четвер увечері в дім прийшов співробітник міліції і почав розпитувати про сина, який перебував у Москві, мати одразу ж зіставила ці події. Зателефонувала до Москви. У квартирі сина і невістки телефон не відповідав. Страж порядку, втім, її побоюючись не підтвердив, проте й не спростував. Після того, як він пішов, зателефонувала дочці, яка постійно мешкає в Москві, і дізналася, що син і невістка — серед заручників. Квитки до Москви Віра Миколаївна придбала ще до трагічного інциденту — збиралася провідати дітей і онуку. Добу родина провела біля телевізора, спостерігаючи за перебігом подій. Молилася, телефонувала до всіх і вся і дивилася новини. У п'ятницю, напередодні штурму, виїхала до Москви. Зранку в поїзді намагалася дізнатися про обстановку. Ніхто нічого не знав. О восьмій годині під час зупинки в Запоріжжі вискочила на перон: як там у Москві? Жінки, що торгували біля потягів, досить емоційно розповіли про штурм і велику кількість жертв серед заручників (тоді ще ніхто не знав нічого достеменно, перші переможні реляції повідомляли про три десятки загиблих. Для влади це був успіх, для людей необізнаних — горе. Згодом з'ясувалися його справжні масштаби). А тоді, на станції Запоріжжя, земля похитнулася під ногами Віри Миколаївни. У потягу зв'язку з Москвою чи Києвом не було. Кинулася поїздом у пошуках мобільного телефону. Знайшла. Власник його розповів, що жертв серед іноземців немає. (Це не відповідало дійсності, але тоді допомогло трохи заспокоїтися). Намагалася зв'язатися з дочкою. Відправили повідомлення. За годину прийшла відповідь. Із сином і його дружиною все гаразд, принаймні вони живі...

У неділю після прибуття стали відомі подробиці: Сергій, якщо не враховувати обідраної спини, — в нормі. Хлопця із залу витягували волоком — «церемонитися» часу не було. Втім, він не в претензії. З невісткою справи значно гірші: було зупинення серця і дихання, але, на щастя, все минулося. Лікарі потім розповіли, що основна кількість жертв — серед тих, хто протримався довше. А уві сні дихання уповільнюється й людина отримує набагато меншу дозу отрути.

У лікарні до потерпілих нікого не пускали. Щоправда, дізнатися про їхній стан можна було телефоном, а згодом син і сам вийшов на зв'язок. Для цих юнаків і їх близьких кошмар закінчився більш-менш благополучно: залишилися живі, компенсації отримали і в Росії, і в Україні, речі, хоча й зіпсовані, їм повернули, включаючи сумку й гаманець із незначною сумою. А решту — стрес, переживання, страх, біль і невідомість — до справи, як то кажуть, не пришиєш. Зі спогадами про це кожний намагатиметься впоратися самотужки. В усякому разі, влада вочевидь вважає, що своє зобов'язання вона виконала: терористів знищила, більшу частину заручників звільнила, «незручності» їм компенсувала і на вимоги терористів не пішла. Тільки чомусь деяких колишніх заручників просили не розголошувати подробиці інциденту на Дубровці.

Олег ДЕНИСОВ.

У НОМЕР

«Врізали хвоста»... довгобуду

Нинішній рік у новітній історії Хмельницького, мабуть, перший, коли місто почало забувати про непривабливі, наче післявоєнні розвалини, довгобуди. Там, де ще недавно стирчали до неба незавершені стіни, нарешті засяяли вікнами нові житлові будинки, офісні та торговельні центри. Вирішення наболілої роками і вже, здається, безнадійно хронічної проблеми міських довгобудів стало ознакою позитивних тенденцій в економіці обласного центру. Головна з них — збільшення фінансових вкладів населення у розбудову міста. Тож не дивно, що за підсумками 2001 року хмельничани досягли найвищих в Україні темпів житлового будівництва.

Відрадно, що нарешті вийшло на завершальний етап і будівництво єдиної споруди, яка фінансується з місцевого та державного бюджетів, — комплексу обвідного водогону. Фахівці колективного підприємства «Спецбудмеханізація» розпочали роботи ще десять років тому. За цей час уже й самі хмельничани забули, навіщо витрачати на них 5,7 мільйона гривень, хоча проект справді цікавий і економічно вигідний.

Нині воду для трьох районів міста перекачують примусово — за допомогою насосів, а обвідний трубопровід дозволить переганяти її самопливом — з пагорба на пагорб. Це дасть змогу щороку економити до двох мільйонів кіловат-годин електроенергії, покращити водопостачання районів Центральний, Гречани, Південно-Західний і здешевити послуги міського комунального підприємства «Хмельницькводоканал».

Додамо, що трубопровід подолав уже річку Південний Буг та його притоку Плоску — досить складні ділянки проекту, і впритул підійшов до обласного центру. Цьому значною мірою став у пригоді й досвід директора КП «Спецбудмеханізація» Івана Беца, який ще два десятиліття тому керував спорудженням 40-кілометрового водогону для Кам'янець-Подільського цементного заводу.

— У 2002 році, — розповідає Іван Давидович, — ми завершили прокладку передостанньої черги водогону, освоївши 400 тисяч гривень капітальних вкладень з місцевого і понад 300 тисяч — із державного бюджетів. Це дало нам змогу за підсумками року збільшити обсяги будівельно-монтажних робіт майже на п'ятдесят відсотків, закупити нову спеціальну техніку.

У ці дні колектив підприємства готується до здачі в експлуатацію чи не найдовготривалішого будівництва у Хмельницькому. Залишилося прокласти останні 800 метрів водогону. Щоправда, вони будуть нелегкі, бо проходять через основні транспортні магістралі міста. Однак і колектив «Спецбудмеханізації», і хмельничани сподіваються найближчим часом з полегшенням зітхнути — ще одну проблему міста здолано.

Олександр ХМИЗ.

Розлучення по–українському

Ми спільно із «Законодавцем» продовжуємо готувати вас до новинок Сімейного кодексу, який набере чинності з 1 січня наступного року. Вже залишилися позаду розповіді про шлюб, права та обов'язки подружжя та дітей. Сьогодні ми звертаємося до теми розлучення, з якою краще ознайомитися лише теоретично.

Підстав для припинення шлюбу у нас, як і раніше, лише дві — розірвання та смерть одного з подружжя. Варіанти розлучення нам залишилися ті самі —звернення до органів реєстрації актів цивільного стану та до суду. Однак у порядку розлучення з'являються цікаві зміни. Якщо раніше розлучення подружжя, яке не має дітей, органами РАГСу допускалося лише за повної згоди подружжя з усіх питань та відсутності суперечок, то з нового року шлюб буде розриватися незалежно від наявності майнового спору. Тобто розлучення у РАГСі, а всі інші суперечки вирішуйте потім у суді.

Подружжя, яке має дітей, розлучатимуть у судовому порядку. До того ж за новим кодексом воно матиме право подати разом із заявою про розірвання шлюбу письмовий договір про те, з ким із них проживатимуть діти, яку участь у забезпеченні умов їхнього життя братиме той з батьків, хто буде проживати окремо, а також про умови здійснення ним права на особисте виховання дітей. Договір між подружжям про розмір аліментів на дитину має бути нотаріально посвідчений. У разі невиконання цього договору аліменти можуть стягуватися на підставі виконавчого напису нотаріуса.

Рішення про розірвання шлюбу суд виноситиме через місяць від дня подання заяви, якщо подальше спільне життя подружжя і збереження шлюбу суперечить інтересам одного з них, інтересам їхніх дітей, що мають істотне значення, і що після розірвання шлюбу не будуть порушені їхні особисті та майнові права, а також права їхніх дітей.

Залишається чинною заборона подання позову про розірвання шлюбу протягом вагітності дружини та одного року після народження дитини. Але тепер установлюються декілька істотних винятків — якщо один із подружжя вчинив протиправну поведінку, яка містить ознаки злочину стосовно другого з подружжя або дитини; якщо батьківство зачатої дитини визнане іншою особою; якщо батьківство стосовно дитини визнане іншою особою або за рішенням суду відомості про чоловіка як батька дитини вилучено із актового запису про народження дитини.

Якщо після розлучення жінка та чоловік продовжують проживати однією сім'єю і не мають наміру припиняти шлюбні стосунки, за заявою зацікавленої сторони рішення про розірвання шлюбу може бути визнане фіктивним. Звичайно, спочатку має знайтися такий «благодійник». Особливу увагу слід звернути на момент припинення шлюбу під час його розірвання. Раніше шлюб вважався припиненим з моменту реєстрації розлучення в органах реєстрації актів громадянського стану, тепер шлюб припиняється в день набрання чинності рішенням суду. Однак завітати до РАГСу все-таки доведеться ще раз по свідоцтво про розірвання шлюбу, без якого не зможете укласти новий шлюб. Якщо після розлучення ні ви, ні ваша дружина або чоловік не брали нового шлюбу і лише тепер зрозуміли, що не можете жити один без одного, стати знову подружжям просто. Варто лише подати до суду заяву про поновлення шлюбу. На підставі рішення суду про поновлення шлюбу та анулювання запису акта про його розірвання державний орган реєстрації актів цивільного стану видасть нове свідоцтво про шлюб, в якому день реєстрації шлюбу, за вибором подружжя, може бути визначений днем першої його реєстрації або днем набрання чинності рішенням суду про поновлення шлюбу.

Фото з архіву «ГУ».

Найцікавішим у новому Сімейному кодексі є право подружжя визначити режим окремого проживання. «Режимне» рішення приймається судом у разі неможливості чи небажання дружини і (або) чоловіка проживати спільно. Встановлення режиму окремого проживання не припиняє прав та обов'язків подружжя, які визначено кодексом і які дружина та чоловік мали до встановлення цього режиму, а також прав та обов'язків, визначених шлюбним договором. У разі встановлення режиму окремого проживання:

* майно, набуте в майбутньому дружиною та чоловіком, не вважатиметься набутим у шлюбі;
* дитина, народжена дружиною після спливу десяти місяців, не вважатиметься такою, що походить від її чоловіка;
* дружина, чоловік можуть усиновлювати дитину без згоди другого з подружжя.

Як бачите, новий кодекс значно розширює можливості подружжя для визначення оптимальної форми співжиття, дещо спрощує процедуру розлучення або повернення до шлюбу вже після його розірвання. Отже, після нового року перш ніж розпочинати процедуру розлучення, можете спробувати пожити в «режимі».

На цьому ми закінчуємо наш екскурс по Сімейному кодексу. Сподіваємося, що наші публікації та випуски рубрики «Законодавець», присвячені новому кодексу, допоможуть вам зорієнтуватися у змінах сімейних відносин або підштовхнуть когось до шлюбу ще у цьому році, якщо зміни під час укладення шлюбу не дуже сподобалися. Закінчення коментарю Сімейного кодексу не означає, що в новому році ми не повернемося до консультацій із сімейного права. Отож стежте за рубриками «Домашній адвокат» та «Залишайтесь з «Голосом».

Наталя ГЕЛЕТКО.

Платний догляд

ЗАЛИШАЙТЕСЯ З «ГОЛОСОМ»

Хто має право на отримання допомоги з догляду за дитиною-інвалідом і як її можна отримати?

Юлія ЧУБАР.

Вишневе
Київської області.

Згідно з Положенням Міністерства праці та соціальної політики про порядок призначення та виплати державної допомоги сім'ям з дітьми допомога з догляду за дитиною-інвалідом призначається одному з непрацюючих працездатних батьків або непрацюючій працездатній особі, яка їх замінює, усиновителю, опікуну та піклувальнику, що постійно доглядають дитину-інваліда до досягнення нею 16-річного віку. Допомога з догляду за дитиною-інвалідом надається у розмірі 100 відсотків мінімальної заробітної плати і виплачується органами соціального захисту населення за місцем проживання дитини. Щоб отримати допомогу, в органи соціального захисту населення треба подати заяву, копію свідоцтва про народження дитини, довідку з місця проживання про те, що мати (батько) або особа, яка їх замінює, не працює і постійно доглядає дитину-інваліда, виписку з медичного висновку на дитину-інваліда, яка видається медичним закладом відповідно до переліку медичних показань, що дають право на одержання соціальної пенсії дітям-інвалідам віком до 16 років. Непрацюючі працездатні усиновителі, опікуни чи піклувальники подають також копію рішення про усиновлення або встановлення опіки чи піклування. Допомога з догляду за дитиною-інвалідом призначається з дня звернення за її призначенням в органи соціального захисту населення, а для усиновителів, опікунів (піклувальників) не раніше, ніж з дня рішення про усиновлення, опіку, піклування. Вона виплачується щомісяця за період, зазначений у медичному висновку, але не більш як по місяць досягнення дитиною 16-річного віку.

Також законодавством передбачено надбавку на догляд за інвалідом з дитинства I групи, дитиною-інвалідом віком до 6 років, дитиною-інвалідом віком від 6 до 16 років, яку встановлено в розмірі 50, 30, 50% прожиткового мінімуму. Проте надбавка на догляд за дитиною-інвалідом може призначатися за умови, що середньомісячний сукупний доход сім'ї, в якій виховується дитина-інвалід, за шість місяців, що передують зверненню за призначенням надбавки, не перевищує прожиткового мінімуму на сім'ю. Надбавка на догляд за дитиною-інвалідом призначається на шість місяців, але не більш як на термін інвалідності, зазначений у медичному висновку, та не більш як по місяць досягнення дитиною-інвалідом 16-річного віку включно. Для призначення надбавки за наступні шість місяців одержувачам потрібно подати відповідні документи. Надбавка на догляд за дитиною-інвалідом одиноким матерям, які фактично доглядають за дитиною-інвалідом, призначається на термін інвалідності, зазначений у медичному висновку, але не більш як по місяць досягнення дитиною-інвалідом 16-річного віку включно. Виплату надбавки на догляд призупиняють у випадку, коли інвалід з дитинства I групи пропустив термін перегляду органами медико-соціальної експертизи або дитина-інвалід — лікарсько-консультативними комісіями дитячих лікувально-профілактичних закладів. У поточному році згідно зі ст.42 Закону України «Про Державний бюджет України на 2002 рік» під час призначення державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам застосовується рівень забезпечення прожиткового мінімуму, що становить 80 грн. Виходячи з цього показника, допомога для інвалідів з дитинства I, II груп та непрацюючих інвалідів з дитинства III групи становить відповідно 80, 56, 40 грн., на дітей-інвалідів віком до 16 років — 56 грн. Надбавка на догляд за інвалідом з дитинства I групи, за дитиною-інвалідом віком до 6 років, за дитиною-інвалідом віком від 6 до 16 років становить відповідно 40, 24, 40 грн. Фінансування допомоги з догляду за дитиною-інвалідом провадиться за рахунок коштів місцевого бюджету. Оскільки право на одержання надбавки на догляд за інвалідом з дитинства I групи не залежить від середньомісячного сукупного доходу його сім'ї, державна соціальна допомога і надбавка на догляд мають призначатися одночасно на підставі документів, які подаються для призначення допомоги.

Наталія ХОМЕНКО,
спеціаліст
«Юридичної клініки».

ЗАКОНОДАВЕЦЬ

Від чого мають упріти фінансові «банщики»

НОВА НОРМА: Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».

ЦЕ ОЗНАЧАЄ, що відтепер законом окреслено, які саме доходи вважатимуться злочинними і легалізації не підлягатимуть. Такими визнано будь-яку економічну вигоду (матеріальну власність; власність, виражену в правах; рухоме або нерухоме майно; документи, що підтверджують право на таку власність), одержану внаслідок вчинення певного суспільно небезпечного протиправного діяння (злочину).

Злочинним (у міжнародно-правових актах воно ще іменується предикатним злочином) може бути будь-яке діяння: 1) за яке Кримінальним кодексом України передбачено покарання у вигляді позбавлення волі терміном три і більше років; 2) яке визнається злочином за кримінальним законом іншої держави і за таке саме діяння передбачена відповідальність КК України. Водночас не визнаються предикатними злочинами діяння, передбачені ст. 207 КК України (ухилення від повернення виручки в іноземній валюті) та ст. 212 КК України (ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів).

Законом визначено і поняття легалізації (відмивання) зазначених доходів. **Відмиванням вважаються дії, спрямовані на приховування чи маскування незаконного походження коштів або іншого майна чи володіння ними, прав на такі кошти або майно, джерела їх походження, місцезнаходження, переміщення, а так само набуття, володіння або використання коштів або іншого майна, за умови усвідомлення особою, що вони були такими доходами**. Іншими словами, фінансові «банщики» намагаються надати «ангельського» (правомірного) вигляду своїм злочинним доходам.

Велика суспільна небезпека фінансових «банщиків» полягає не лише в їхньому незаконному збагаченні за чужий рахунок, а й у підриві офіційної (легальної) економіки; моральному і правовому розтлінні ділових партнерів; порушенні принципу соціальної справедливості тощо.

З метою виявлення фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з відмиванням злочинних доходів, новий закон передбачає систему фінансового контролю — обов'язковий фінансовий моніторинг та внутрішній фінансовий моніторинг. Встановлено також два рівні фінмоніторингу — первинний та державний. Первинний мусять проводити всі підприємства, установи та організації, які відповідно до законодавства здійснюють фінансові операції (перелік таких суб'єктів встановлено ст. 4 закону). Суб'єктами державного моніторингу є центральні органи виконавчої влади, Нацбанк України та спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань фінансового моніторингу (Уповноважений орган), який діє у складі Міністерства фінансів України.

Щоб не прогавити фінансові операції «банщиків», суб'єкти первинного моніторингу, зокрема, зобов'язані: ідентифікувати особу, яка здійснює фінансову операцію; виявити та зареєструвати фінансову операцію, що підлягає моніторінгу; надати інформацію (у т. ч. і з банківською чи комерційною таємницею) про таку операцію уповноваженому органу; вжити заходів із запобігання розголошенню такої інформації іншим особам. За невиконання або неналежне виконання цих обов'язків закон встановив адміністративну відповідальність. З другого боку, **закон дозволяє суб'єктові первинного моніторингу обійтися без «зайвих клопотів на голову» — коли стає очевидним, що операція підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, можна відмовитися від її подальшого забезпечення**.

Уповноважений орган: здійснює збір, аналіз та обробку інформації про відповідні фінансові операції; забезпечує функціонування єдиної державної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії відмиванню доходів; направляє до правоохоронних органів матеріали щодо певних фінансових операцій; сприяє виявленню в фінансових операціях ознак використання доходів тощо. З цією метою він наділяється досить широкими правами в отриманні відповідної інформації.

ЗВЕРТАЄМО УВАГУ: законом визначено види фінансових операцій, що підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовим моніторингам. **Обов'язковий має пройти кожна фінансова операція, якщо оперована сума в безготівкових розрахунках дорівнює або перевищує 300 000 гривень, а в готівкових — 100 000 гривень, і має одну або більше ознак, передбачених ст. 11 закону** (переказ коштів на анонімний рахунок за кордон, відкриття рахунку з внесенням на нього коштів на користь третьої особи, придбання особою цінних паперів за готівку, виплата виграшу в казино, переказ коштів за кордон з вимогою видати одержувачу кошти готівкою тощо). Внутрішньому моніторингу підлягає, зокрема, фінансова операція, яка: 1) має заплутаний або незвичний характер фінансової операції і не має очевидного економічного сенсу або очевидної законної мети; 2) не відповідає статутним документам юридичної особи; 3) за своїм характером дає підстави вважати, що метою її здійснення є уникнення процедур обов'язкового фінансового моніторингу.

ДЛЯ ДОВІДКИ: Закон ухвалено парламентом 28 листопада 2002 р. Він набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування (у «Голосі України» опубліковано 10 грудня 2002 р.). 24 грудня парламентом внесено зміни до цього закону, що уточнюють деякі його положення.

Ведучі рубрики нагадують норму ст. 68 Конституції України: **«Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності»**

Микола МЕЛЬНИК,
кандидат юридичних наук.

Анатолій БЕНЬ,
оглядач «Голосу України».

Про це не розповість статистика

РАБСИЛА

Раз по раз, особливо у так звані сезонні періоди, багато закарпатських сіл одягаються в чорну одіж жалоби. За тими їх мешканцями, котрі повертаються до них із країв далеких і не дуже, але з країв чужих, аби лягти в землю рідну. На вічний спочинок. Скільки їх, цих домовин? Навіть статистика, яка знає все, достовірної цифри не назве. Як і не розкаже про долю тих, хто знаходить у труні останній свій притулок. І про поховані надії їхніх родин вибратися з триклятої нужди, що допікає дедалі більше.

Такої всеохоплюючої графи жодна статистика вести не в змозі, та й не її це функції. Статистика в цій ситуації фіксує лише кількість тих, хто загинув за межами України внаслідок нещасних випадків. Протягом дев'яти місяців нинішнього року ця сумна цифра досягла 40 і повзе вгору. Інколи скупі, інколи детальніші повідомлення про трагічну загибель краян-заробітчан мають відгук хіба що в місцевій пресі. Як журний відголосок скорботи сільських цвинтарів.

Остання дорога додому

Ця жахлива й фатальна за своєю суттю аварія сталася на одній із зупинок Будапешта.

Жахлива — бо водій таксі на великій швидкості врізався у гурт людей, що очікували транспорту. Серед них було й шість закарпатців. П'ять із них загинули. Це Василь Олешко, Янош Бенич, Юрій Мадяр, Андрій Рівіс та Юрій Данканич із Берегівського, Виноградівського й Тячівського районів. Аттіла Нодь, батько двох дітей, односелець Яноша Бенича із села Бене Берегівського району, й досі перебуває в тяжкому стані в Будапештському інституті травматології і швидкої допомоги.

Фатальна — бо сталася саме тоді, коли закарпатці вже мали бути в рідних оселях. Працювали вони в Будапешті цілком легально і мали намір ще за два дні до того трагічного випадку повернутися додому. Але їх просили виконати ще одну незначну роботу, й вони погодилися...

А перед тим, наприкінці серпня, одразу дві труни було доставлено з далекої Пермської області в гірську Колочаву Міжгірського району. Так долали свою неблизьку останню дорогу додому зовсім молоді мешканці села. Одному з них було ледь за двадцять, другому — тридцять сім літ. Як повідомляла тоді обласна газета «Срібна Земля ФЕСТ», учителька Колочавської школи навела сумну статистику: в її класі вже у шістьох учнів батьки передчасно пішли із життя на заробітках.

Нещодавно свого односельця оплакувало таке саме гірське село Лисичеве Іршавського району. Труну доставили сюди аж із Португалії, де чоловік заробляв собі й сім'ї на хліб насущний. Згодом звідти прибула ще одна домовина з тілом його сусіда...

Коли й труна — розкіш...

І досі пам'ятаю, як побивався-поневірявся закарпатський журналіст Василь Гаджега, отримавши страшну й наглу звістку з Польщі. Там працював тридцятисемилітній брат його дружини із села Кам'янського Іршавського району. На відміну від тих берегівчан, котрі разом із статусом про закордонного угорця як представники діаспори отримують на території Угорщини різні пільги, у тому числі й на працевлаштування, а отже, й на певний соціальний захист, Василів швагер працював у Польщі нелегально.

— Він, як і його друзі по заробітчанському нещастю, — розповідав Василь, — жив у приміщенні, яке нагадувало сарай. Спав на підлозі, намагався десятою дорогою оминути поліціянта, перебивався з хліба на воду, бо економив на всьому, зокрема й на продуктах. Хотів привезти додому якусь копійку. Роботу їм забезпечував посередник. Та сталася біда. Працюючи в одного господаря, брат дружини зазнав смертельної травми. Треба було доставити тіло додому й поховати як належить...

Скільки тривог і поневірянь чекало на Василя, а також родину, знає лише він.

— Було б тих клопотів ще більше, а особливо в посольстві та на кордонах, — каже Василь, — якби не сприяння тодішнього народного депутата України від Іршавського виборчого округу Віктора Медведчука. Допоміг він чим міг.

Того зарібку, на який спромігся брат дружини, не вистачило навіть на труну, бо коштує вона 250—300 доларів.

— Додаймо сюди ще 40—50 доларів лікареві, котрий оформляє висновки про смерть, — загинає палець за пальцем Василь. — Така ж приблизно сума за те, що запаяють домовину з тілом. Мало не 800 доларів треба заплатити поліції за оформлення всіх паперів. Загалом процедура перевезення покійника обходиться щонайменше у півтори тисячі доларів. Плюс 800 гривень — за транспорт, якщо береш його не в Польщі, а в Україні. Там він, звісно, ще дорожчий... А мій знайомий, поїхавши за двоюрідним братом, що трагічно загинув у Празі, змушений був поховати його на території Чехії. Бо за оформлення всіх документів на «нелегального» покійника та доставку домовини в Закарпаття треба було сплатити три тисячі доларів. Звісно, таку суму навіть велика родина нашкребти не змогла. Із уведенням Чехією візового режиму фінансовою проблемою стало навіть відвідання могили...

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

«Українці? Розбирайтеся поміж себе самі»

Наші заробітчани не чекають, поки їх рідну державу приймуть до Євросоюзу. Вони успішно освоюють і збагачують Європу своїми умілими мозолистими руками, що не гребують найважчою й найчорнішою працею — від риття траншей для міських комунікацій аж до наведення манікюру, себто обрізування ратичок високопродуктивним козам голландської породи на процвітаючих фермах благополучних європейських аграріїв. Бо чомусь, живучи у справді географічному центрі Європи, закарпатці з діда-прадіда приречені обробляти її хоч і шикарні, але з погляду географічного, все-таки «задвірки». Адже руки їхні вдома були і тепер є зайвими. Як на заводах і фабриках, так і в аграрному секторі. Й справді: в руїни колишніх ферм кізок голландської породи не поселиш — вимруть ці вередливі створіння, як колись динозаври. Та й кому вони тут потрібні, ці аристократки, якщо горянин не знає, де збути м'ясо та руно доморощеної, а тому невибагливої карпатської вівці-аскета. Як і м'ясо та шкіру вихованих на карпатському різнотрав'ї бичка чи телички. Базари ж ущерть забиті м'ясними сурогатами, і люд їх купує з огляду на дешевизну. Праця селянина губить свій сенс, бо, й справді, не варто від Різдва до Покрови крутитися навколо домашньої худобини, а потім прохати перекупника, щоб заплатив хоча б дві гривні за кіло живої ваги.

Статистика тим часом фіксує ледь не тотальне зростання в Україні фермерських господарств. Щоправда, випускаючи при цьому з поля зору їхні розміри, виробничу спроможність та енергоозброєність. Бо граблі, мотика й лопата — то не зброя!

Краще вже , якщо поталанить, обрізати ратиці зманіженим кізкам чи бути на побігеньках у чеського майстра-будівельника, навіть володіючи при цьому фахом не згірш від нього. Навіть попри ризик, що вдасться благополучно повернутися додому і привезти все зароблене.

А ризик цей суцільний. Разом із заробітчанами успішно освоюють нові європейські території й ті, хто паразитує на їхній тяжкій праці. Там вони почуваються господарями становища, бо добре знають: нелегальний робітник по допомогу до поліції не звернеться, бо буде оштрафований і депортований. Не дуже охоче піде за прихистком і той, хто працює легально, бо його здебільшого чекає відповідь: не завдавайте нам зайвого клопоту, розбирайтеся між собою самі...

Безпрецедентну операцію із затримання та знешкодження групи рекетирів, що тримала під контролем і страхом українських заробітчан у Чехії, Угорщині, Іспанії та інших країнах Європи, провели нещодавно співробітники закарпатського УБОЗ у Мукачевому. Після трудів своїх неправедних група навідувалася додому, щоб відпочити, а на дозвіллі «бомбанути» того чи іншого мукачівського підприємця. Під час одного з таких «наїздів» кількох членів угруповання затримали. Слідчі розмотують клубок злочинів, у тому числі й тих, які бандити скоїли стосовно своїх співгромадян за межами України.

Але ж це угруповання — лише одне з багатьох...

Іван ГУДЗОВАТИЙ.
Ужгород.

Обірвали всі кінці...

Доля жорстоко обійшлася з мешканкою Костополя Лідією К.: не встигла вона закінчити школу, як померла мама. Коли Ліда, яка була старшою у сім'ї, зі свого села подалася на роботу в Костопіль, батько привів у хату нову господиню. Ось тоді молодші братик і сестричка Ліди на власному досвіді відчули, як несолодко без мами. Досі вони знали про це лише з казок...

Ліда, котра на вихідні приїжджала в село, бачила, як важко складаються стосунки дітей з мачухою. Спочатку дівчина тішила себе надією, що так довго не буде — просто діти ревнують батька, і що, дасть Бог, все уладнається. Потайки просила брата й сестру виявляти більше терпіння, бо їй поки що нема куди забрати їх: сама наймає куток у місті.

Час спливав, діти підростали, але в батьківській хаті так і не запанував мир. Мало того — батько став частіше заглядати у чарку, так само як і Федір — чоловік Ліди, яка вже встигла вийти заміж і народити гарненького хлопчика Альошу. Федір, коли був напідпитку, бив дружину. Вже несила Ліді було вигадувати для колег по роботі причини, за якими вона наживала собі ті синці. Соромно було перед людьми, котрі все розуміли і вдавали, що вірять жінці у її нещасних пригодах. А одного вечора в її однокімнатну квартиру, яку одержала від склозаводу, де працювала, постукали братик і сестричка.

— Здай нас в інтернат, бо в хаті більше жити не можна, — попросили вони у старшої сестри.

Серце розривалось у Ліди від жалю. Та хіба поясниш малечі, що й у її сімейному житті намітилась тріщина? Згодом воно так і сталося. І залишилася Ліда з трьома дітьми в малосімейці. Було важко і фізично, і матеріально. Але з часом брат і сестра пішли вже у самостійне життя. Ліда, якій ніколи життя не здавалося медяником, не падала духом: узяла земельну ділянку у шість соток під город, на якому гнула спину після нічних змін на заводі; вечорами в'язала на спицях людям різні вироби на замовлення; знаходила час і на участь у художній самодіяльності, бо мала гарний голос, який дістався у спадок від матері. Без відриву від виробництва закінчила Рівненський інститут культури, стала працювати за фахом.

Нова спеціальність і робота приносили їй моральне задоволення. Але культпрацівникам у райцентрах і селах ніколи багатство не загрожувало: вони першими підпадали під скорочення, коли не вкладалися в рамки виділених бюджетних асигнувань на культуру, їх першими переводили на неповну ставку або відправляли у відпустку без збереження зарплати. Отож Лідія із сином Олексієм, який теж пішов маминою стежкою — закінчив Дубнівське культосвітнє училище, ледве зводили кінці з кінцями. Останньою краплею, яка переповнила чашу терпіння жінки, стало скорочення її з роботи — відтоді злидні, здавалося, назавжди поселились у її сім'ї.

Тим часом багато мешканців Костополя (місто потерпає від безробіття) почали виїжджати на заробітки за кордон. У цьому побачила вихід із скрути і Лідія. Але потрібний був початковий капітал — і на оформлення документів, і на квиток. Подалася позичати до валютників, які «несуть вахту» на невеличкому п'ятачку в центрі міста. Позичила потрібну суму, заставивши свою малосімейку.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

— Я дуже ризикую, — казала Лідія К., — бо може статися так, що не знайду роботу в Італії і повернусь ні з чим додому. Тоді я і син залишимося без квартири. Що робитиму в такому разі, не знаю. Але і так далі жити не можу...

Про подальшу долю заробітчанки Лідії з України я дізналася від її сина Олексія, якого побачила у Рівному:

— Мама знайшла в Італії роботу і ось уже більше року доглядає за старенькою жінкою. Мені написала, щоб я продав нашу малосімейку, віддав борг валютникам, а на решту суми оформив документи і купив квиток до Італії, що я й зробив. Оце їду до мами. Гадаю, що вдвох заробимо грошей на нову квартиру і на заможніше життя. У будь-якому разі я на це дуже сподіваюся і дуже старатимуся. Іншого виходу в нас просто немає — інакше залишимося на вулиці...

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

Само собою, всі тут герої

Культурний центр села Геройське Сакського району святкує чверть віку

Якби уявити Україну великим селом, без жодного міста, то Геройське могло б стати культурною столицею держави! Тут п`ять колективів мають звання «народний» —ансамбль «Геройські козаки», дитячий ансамбль танцю «Берегиня», пісенний — «Геройські вечорниці», дитячий зразковий театр, дитячий зразковий духовий оркестр.

А ще тут є дитячий театральний комплекс «Дюймовочка», сільський театр драми та музкомедії, театральна Мала сцена, театр ляльок «Петрушка», театр маріонеток, театр вулиць та майданів, музей «Дев`ять Героїв війни» з діорамою про бойовий подвиг дев`яти десантників, котрі саме тут вели нерівний бій з двома батальйонами фашистів, музей Другої гвардійської армії.

І всі вони святкують своє 25-річчя.

А ще — 65-річчя незмінного натхненника і організатора духовного життя цього села — справді геройського борця за духовність провінції, заслуженого працівника культури України, поета, художника, драматурга, заступника голови сільради і депутата райради Івана Васильовича Кривенка.

Він родом із Сумщини. Закінчив режисерське відділення Кримського училища культури, згодом — Харківський інститут культури. Блискуче грав у професіональних спектаклях, писав пісні, співав у відомій капелі «Октава». Член Спілки письменників України, автор віршів і п`єс. А головне, чому Іван Васильович присвятив життя, — культура села, вивчення фольклору кримських українців.

Починав у селі, де за короткий час помінялося більше десяти завклубів. На першу репетицію фольклорного ансамблю прийшла одна-однісінька вчителька! А найвідоміший в Криму геройський хор народився після того, як завзятому (і молодшому тоді на 35 років) Івану Васильовичу довелося видоїти цілу череду корів! Завдяки цьому заприязнився з геройськими молодицями, котрі мали найдзвінкіші в районі голоси. Загітував їх співати в аматорському колективі, який невдовзі отримав звання народного.

А згодом невтомне щоденне завзяття Кривенка створило в селі справжню ауру творчості, самоповаги і толерантності, оптимізму і любові до краси.

У приміщенні дитячого театрального комплексу «Дюймовочка» (куди щомісяця на прем`єру з`їжджаються вихованці дитсадків і першокласники не лише з навколишніх сіл, а й всього Криму) працює клуб ветеранів «Геройська світлиця», студії поезії, вишивальниць, власна картинна галерея, де поруч з полотнами професіональних художників є й картини односельців. За проектами Кривенка вдалося розташувати тут ще й музичну школу, а колишню занедбану теплицю перебудувати в сільський театр драми і комедії з солідним репертуаром.

І не його провина, що музшколу через брак коштів для викладачів таки довелося розформувати, «Дюймовочку» —зачиняти в найбільші морози, бо вже вісім зим не опалюється, а в театрі — відмовитися від фонтану і зимового саду, бо злодії обрізали електродроти. А на нові у керівництва села і цього року не знайшлося 2,5 тисячі гривень. Не в змозі зігріти артистів і Будинок культури, де нині рятується від холоду хвацьким гопаком лише сотня геройських дітлахів з дитячого танцювального ансамблю «Берегиня». А останній ремонт провели аж 25 років тому (теж ювілей, та невеселий).

Фото В. ВАХІДОВА.

Останню зарплату своїм працівникам Іван Васильович видав з позиченим ним у добрих людей тисячі гривень. Але неординарний, не лише для Криму, центр української культури, осередок духовності, щирості й людського ентузіазму — живе!

Хоч умови, в яких воно живе, достойними не назвеш. Чи можна назвати заробітком ті 140 гривень, які отримують сільські працівники культури, серед яких є й професіональні музики й артисти балету, заслужені працівники культури України, що їх «заманив» у Геройське Іван Васильович? І йому соромно, що зарплату вони не бачать уже три місяці.

Тож активні гастрольні поїздки у дні ювілею довелося зробити платними, щоб якусь копійку заробити. Хоча всі попередні 25 літ виступали геройські аматори принципово безкоштовно, з єдиною метою — принести людям радість.

Їх у Криму знають і люблять давно, тож зали порожніми не бувають. Дехто аж ніяк не може повірити, що отаким талановитим і відкритим до творчості може бути усе село! Справді, з двох тисяч мешканців Геройського в культурному центрі майже 200 дітей і 700 дорослих —інтелігенція, виноградарі, механізатори, тваринники.

У дні ювілею геройські таланти особливо активно виступають по всьому півострову. Дитяча театральна трупа показує чотири п`єси Кривенка і ще більше класичних. Дорослий театр — «Назара Стодолю», «Наталку Полтавку», «Сватання на Гончарівці», лялькарі підготували прем`єру «Принцеси на горошині». А всіх разом їх можна бачити на сільських святах удома й по сусідству, на різних акціях в Алушті, Саках, Сімферополі, Ялті, на Всеукраїнському фестивалі вуличних театрів в Євпаторії...

Заступник міністра культури Криму Леонід Білий вважає, що саме геройські ентузіасти є взірцем відродження національних традицій, свят і обрядів, яке починається практично по всьому Криму. Це засвідчив і щойно завершений Всеукраїнський конкурс-огляд сільських клубних закладів, в якому взяло участь 425 сільських осередків культури з 17 районів півострова.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Помнож на три і поділись

Кажуть, культура розумніша за політику. Придністров'я — дуже цікава етнокультурна територія, народ якої складають три національності. Тутешні українці, молдавани і росіяни не тільки нічого не втратили від такого симбіозу, а, навпаки, здобули. В цій триєдності кожен дбає про свою культуру й ділиться духовними здобутками з іншими.

Українці — третина тутешнього населення. Вони, безумовно, мають потребу в розвитку літератури, музики, театру. Про це говорив Володимир Бондар, представник спілки української культури Придністров'я, на прес-конференції в Тираспольському театрі драми і комедії імені Надії Аронецької.

Це єдиний державний театр, який вже 33 роки служить усім придністровцям. Тут є вистави різних жанрів, для різного віку. Переважає російська класика, і сам театр таки російський. Його актори виховані в театральних закладах Росії й Молдови. Власна театральна студія у Тирасполі, створена колись педагогом і режисером Надією Аронецькою, вже не працює. Українських акторів і вистав нині в театрі нема.

Втім, театр — не виняток. Хоч українська мова у Придністров'ї є однією з трьох державних, уся місцева інформація озвучена здебільшого російською (окрім табличок з назвами вулиць, де яскраво виражена тримовність). Два державні телеканали російськомовні, і лиш на хвилях радіо «Маяк» виходить українська студія. Все це не тому, що українська мова ущемлена тут, просто дуже мало ініціативи й фахівців.

Розуміючи, що тут потрібна допомога «з материка», директор театру Марія Кирмиз зустрілася з викладачем Київського театрального інституту професором Ростиславом Коломійцем. Він сказав: «Для того, щоб у тираспольському театрі йшли українські вистави, є всі передумови — цікаві репертуарні пропозиції, молодий, перспективний український режисер Олександр Андрієнко, мій улюблений учень, цьогорічний випускник Київського театрального інституту. Є попит, я певен, що це цікаво не лише україномовному глядачеві. Але щоб ці вистави були справді якісні, потрібні українські актори».

А виховати цих акторів Р. Коломієць пропонує у Київському театральному інституті, де б училася талановита молодь з Придністров'я. Ідея хороша, але — на завтра. А зараз готується підписання угод про творчий взаємообмін між нашими театрами. Фундамент є, адже Тирасполь і Тернопіль з 1989 року — побратими. Щойно на фестивалі «Тернопільські театральні вечори» тирасполяни показали виставу згаданого О. Андрієнка «Моцарт і Сальєрі», і з успіхом. Тож є шанси (не прості, але цілком реальні) на подальші контакти.

Недавно в Тирасполі відбулася прем'єра. Ставили «Дядю Ваню» Чехова, вперше за останні 12 років. Свято! Саме на цю прем'єру свого вихованця Олександра Андрієнка приїхав з Києва професор Коломієць. Його відгук: «Це подвиг сьогодні — зацікавити глядача Чеховим, коли навколо стільки дешевих спокус. Актори чесні перед глядачем, перед собою, Чеховим і життям, ця душевна відвертість багато важить. Щасливий той театр, що знайшов свого режисера».

Вистава ця задушевна, без суперефектів. Сам Андрієнко каже: «Безмежно люблю Чехова. Він умів говорити про глобальне тихою мовою! А коли тихо, звучить сильніше».

Публіка зрозуміла режисера — виставу дивилися тихо й зосереджено. Бо там є надія, добро та любов.

Андрієнко поставив тут уже дві вистави і мріє про нове сценічне прочитання української класики. І є надія, що якогось чудового дня афіша покличе тираспольців до театру саме на таку виставу.

Оксана ОЛЕКСІВ.

ПАМ'ЯТЬ

«Степом, степом даль заволокло...»

Не стало народної артистки України Ольги Павловської. Першої і досі єдиної виконавиці пісні-реквієму України за усіма полеглими в минулій війні солдатами. Пісня Анатолія Пашкевича та Миколи Негоди «Степом, степом...» у виконанні солістки Черкаського державного заслуженого українського народного хору Ольги Павловської стала тугою-плачем мільйонів матерів, котрі не дочекалися з війни своїх синів.

...Дитя післявоєнного лихоліття, співуча і вродлива дівчина з Полісся виводила пісні не лише сильним, красивим голосом, а й душею. Її талант відразу помітив Анатолій Авдієвський. Після навчання Ольгу Павловську запросили до Черкаського хору, де Авдієвський працював художнім керівником. Хор став її мистецькою долею. З ним вона об'їздила півсвіту. І де б не лунав неповторний голос солістки, де б не співала вона «Цвіте терен», «Ой вербо, вербо», пісні на слова Василя Симоненка, а згодом «Мамину вишню» — скрізь квітами і оваціями зустрічали її виступи. Зі сльозами на очах слухали співвітчизники, яких доля розкидала по чужих світах, проникливі і хвилюючі «Лебеді материнства»: «Можна все на світі вибирати, сину, вибрати не можна тільки Батьківщину...».

У 1966 році по всіх просторах колишнього Союзу голосом Ольги Павловської зазвучав український реквієм «Степом, степом...», відтоді жоден концерт Черкаського хору не відбувався без цієї пісні. Навіть коли її не було у репертуарі, люди просили виконати пісню. І слухали, і плакали, і молилися, і мовчали...

«Коли я співаю «мати, мати жде свого солдата, а солдат спить вічним сном», я знову і знову переживаю побачене і відчуте у дитинстві, — розповідала кілька років тому в інтерв'ю для «Голосу України» народна артистка. — Перед моїми очима постають післявоєнні попелища мого рідного села, згорьовані постаті моєї мами, жінок-односільчанок, котрі не вірили похоронкам і вглядали з далекої далі своїх синів, чоловіків, братів, наречених. Прості, але хвилюючі слова пісні були близькими кожній нашій людині, адже кожну родину зачепило горе війни. Ось чому «Степом, степом...» відразу заспівав народ. Жаль лише, що цю пісню не записано на диск...»

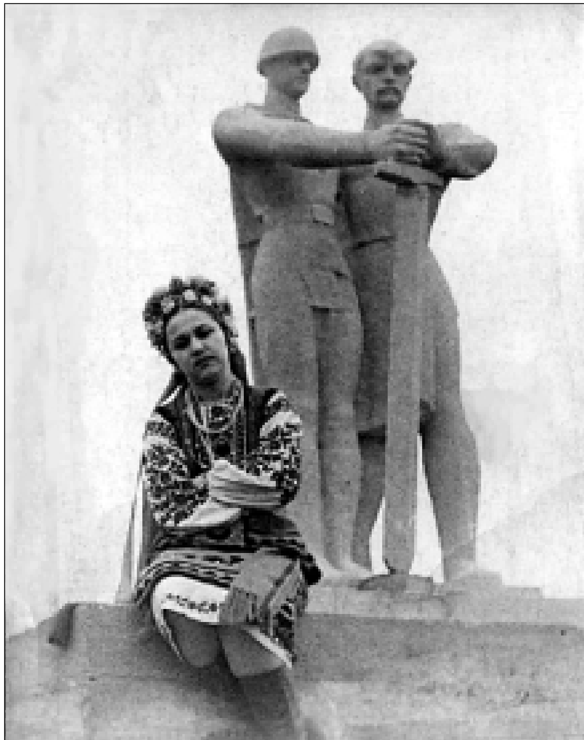
Ми завжди у цьому житті спізнюємося. Так і залишилися незаписаними професіонально пісні у виконанні незрівнянної Ольги Павловської. Хоча вона й на рубежі свого 60-ліття мала такий само молодий, сильний, проникливий голос. У неї не було на це коштів. Раптова хвороба забрала останні заощадження, здоров'я і, врешті, життя.

...Поховали Ольгу Павловську в Черкасах, на міському цвинтарі. Там, де сплять вічним сном незабутні Василь Симоненко та художній керівник Черкаського хору, народний артист України Євген Кухарець.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімку: такою запам'ятали Ольгу Павловську тисячі шанувальників її таланту.

СПОРТ

Улюбленці нації та кумири молоді

Більш як половина (54 відсотки) громадян України вважають, що брати-боксери Віталій та Володимир Клички найбільшою мірою заслуговують на те, щоб бути переможцем у номінації «Улюбленець нації». Про це йдеться у даних соціологічного опитування, оприлюднених на прес-конференції головою правління Українського інституту соціальних досліджень Олександром Яременком та директором Центру «Соціальний моніторинг» Ольгою Балакірєвою.

За словами пана Яременка, 38 відсотків респондентів вважають, що «улюбленцем нації» має стати співачка Софія Ротару, 21 — футболіст Андрій Шевченко, стільки само «улюбленцем» бачать екс-тренера ФК «Динамо» Валерія Лобановського. Десять відсотків відповіли, що цього титулу має бути удостоєна співачка Таїсія Повалій.

Водночас 64 відсотки опитаних вважають, що брати Клички достойні також титулу «Кумир молоді».

Як зазначив Олександр Яременко, 29 відсотків респондентів на запитання, хто, на їхню думку, заслуговує бути переможцем у номінації «Кумир молоді», відповіли, що ним має стати футболіст Андрій Шевченко, 14 — співачка Таїсія Повалій, по 8 — співаки Олександр Пономарьов, Ані Лорак та гурт «Океан Ельзи»...

Під вітрилами — у... залі

Вітрильний спорт. Учора у приміщенні легкоатлетичного манежу, що на столичних Березняках, відбулися показове тренування та прес-конференція авторитетного у світі екіпажу Родіона Луки та Георгія Леончука, який виборов першу олімпійську ліцензію серед українських вітрильників.

Спочатку Лука та Леончук віпрацьовували вправи на яхті-тренажері, а коментував подію наставник дуету Дмитро Цалик. Потім відбулася прес-конференція, на якій спортсмени і тренер відповіли на численні запитання. Зокрема, розповіли про плани на наступний, передолімпійський сезон.

Вороніну віддають належне

Футбол. Гравець національної збірної України клубу «Майнц 05» Андрій Воронін став одним із найкращих гравців першого кола чемпіонату другої німецької бундесліги. Він забив 13 м'ячів і разом з німцем хорватського походження Йозефом Івановичем очолив список бомбардирів. Тепер на українського легіонера, відомого з ігор за одеський «Чорноморець», претендують одразу кілька команд вищого німецького дивізіону.

Сам Воронін спокійно ставиться до пропозицій, хоча не забуває підкреслювати: в наступному сезоні він хотів би грати у першій бундеслізі. Керівництво «Майнца» просто обожнює форварда і сподівається, що клуб, який посідає тепер четверте місце, здатний піднятися на третю сходинку, котра забезпечить підвищення у класі.

«Дніпро» накинув оком на «американця» Коваленка

Може статися так, що у другому колі чемпіонату України кольори дніпропетровського «Дніпра» захищатиме нападник американського клубу «Чикаго Флайерз» Дмитро Коваленко. Він — киянин, син відомого українського арбітра Геннадія Коваленка. Підлітком потрапив до США. У своєму клубі Дмитро грає з мегазіркою, болгарином Христо Стоїчковим.

Знову про Реброва

Як повідомляють інформаційні агенції Великої Британії, форвард збірної України Сергій Ребров залишить «Тоттенгем» відразу після відкриття трансферного вікна у січні 2003 року.

— Лондонці ведуть переговори з кількома клубами, і не тільки з англійськими, — повідомив сам Ребров. — До першого дня нового року стане остаточно ясно, у якій команді я продовжу кар'єру...

Нагороди найкращим

Спортивні журналісти країни назвали десятку найкращих українських атлетів 2002 року. Ось ці зіркові імена. **Яна Клочкова** (плавання), **Руслан Пономарьов** (шахи), **Володимир Кличко** (бокс), **Денис Готфрід** (важка атлетика), **Віталій Кличко** (бокс), **Олег Лисогор** (плавання), **Ельбрус Тедєєв** (вільна боротьба), **Ганна Безсонова** (художня гімнастика), **Юрій Білоног** (легка атлетика), **Андрій Шевченко** (футбол). Найкращою командою визнано чоловічу збірну України з хокею.

Як ми вже повідомляли, «Український футбол» найкращим футболістом і тренером року назвав відповідно Анатолія Тимощука («Шахтар», Донецьк) та В'ячеслава Грозного («Арсенал», Київ). А завершило видання свою щорічну акцію, назвавши найкращого воротаря і «легіонера». Ними стали динамівці Києва — Віталій Рева та Валентин Белькевич.

ПФЛ підтримує «Динамо»

Історія з капітаном київського «Динамо» Владиславом Ващуком триває. Її майже детективний характер привертає велику увагу футбольної громадськості України та Росії. Досить оригінальне те, що за футболіста говорять усі, а от він сам тримає обітницю мовчання. Хоча на персональній сторінці в Інтернеті з'явилася його заява про те, що він перебуває в Москві і гратиме за «Спартак». А його дії прокоментує технічний директор червоно-білих Олександр Єленський.

У динамівському клубі виявляють неабияку витримку і вважають, що Ващук — їхній гравець до літа 2004 року. Такої думки і в Професіональній футбольній лізі України.

Виконавчий директор ПФЛ Анатолій Попов спростував слова пана Єленського, котрий заявив, що контракт Владислава Ващука з київським «Динамо» закінчується 31 грудня 2002 року, тож він може безперешкодно перейти до будь-якої іншої команди. Високий посадовець ліги з приводу скандальної історії з оборонцем киян зазначив:

— Відповідно до зареєстрованого в нас контракту Владислава Ващука з «Динамо» гравець має зобов'язання перед київським клубом до 30 червня 2004 року, а не до 31 грудня нинішнього, як стверджує пан Єленський. Тому хочу звернути увагу на важливу деталь. За словами генерального директора «Спартака», жоден з динамівських гравців не має на руках примірника свого контракту з клубом. У зв'язку з цим хочу зауважити, що ПФЛ України обов'язково вимагає від усіх клубів відомість, у якій кожний футболіст ставить власний підпис про одержання ним одного з трьох примірників свого контракту (другий зберігається в його клубі, третій — у ПФЛ). Є у нас відомість київського «Динамо», в якій, зокрема, стоїть підпис пана Ващука...

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

На знімку: Яна Клочкова — найкраща спортсменка України-2002 року, одна з найвродливіших дівчат країни.

В. Б.

Дорогі друзі!

Сердечно Вітаю Вас з Новим 2003 роком і Різдвом Христовим!

У новорічні дні кожен мріє про краще майбуття.

Щиро бажаю, щоб цей Новий рік приніс багато радісних днів, достаток і благодать кожній родині.

Нехай ваша праця завжди буде потрібною і корисною, а успіхи — вагомими і переконливими.

Бажаю, щоб у Новому році Вас супроводжували натхнення та здоров'я, щоб ваші мрії здійснювалися.

Нехай береже Вас Бог!

З повагою, Ваш Михайло Поплавський

Региональное Агентство по вопросам банкротства в Донецкой области и ликвидатор МКФ «Мария» сообщают о проведении аукциона по продаже активов.

На аукцион выставляется оборудование мини-завода по производству кисломолочного бифидумбактерина, находящегося по адресу: 83008, г. Донецк, ул. 60 лет СССР, 7, начальная цена продажи — 25018,24 грн. в. ч. НДС, гарантийный взнос — 1250,91 грн. в т. ч. НДС. Гарантийный взнос в размере 5 % от начальной цены реализуемого имущества перечисляется на р/сч. 260024175 в ДОД АППБ «Аваль», МФО 335076, ОКПО 31501033, регистрационный сбор для регистрации участников аукциона — 17,00 грн. перечисляются на р/сч 2600539199 в КООБ № 8143: МФО 394028, ОКПО 31501033 Донецкой товарной бирже «ЮГО-ВОСТОК», г. Донецк. Для участия в аукционе необходимо подать письменную заявку организатору торгов региональному Агентству по вопросам банкротства в Донецкой области, расположенному по адресу: г. Донецк, б. Шевченко, 20. Срок подачи заявок на участие в аукционах 27 календарных дней со дня публикации в газете по 21 января 2003 г., включительно. Аукцион состоится 27 января 2003 г. в 11.00 час. на Донецкой товарной бирже «Юго-Восток», расположенной по адресу: г. Донецк, ул. Артема, 131-а. Справки по телефонам: 381-76-17, 381-76-14.

Господарський суд Дніпропетровської області (м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-А) порушив справи про банкрутство:

■ ТОВ «Василівське», код ЄДРПОУ 03741599, юридична адреса: 52550, Дніпропетровська область, Синельниківський район, с. Василівка-на-Дніпрі, вул. Петровського, 16, р/р 2600630140 в Синельниківському відділенні Ощадного банку України № 2993, МФО 306360, справа № Б29/59/02. Розпорядник майна — Рябчий С. В., ліцензія АА № 047946, тел. — (0564) 658965.

■ ВАТ «Дзержинськбуд», код ЄДРПОУ 01238554, юридична адреса: 51900, Дніпропетровська область, м. Дніпродзержинськ, вул. Садова, 87/А, р/р 26007160974001 в Дніпродзержинській філії «Приватбанк», МФО 305965, справа № Б 24/150/02. Розпорядник майна — Козаченко В. М., ліцензія АА № 249591, 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Гоголя, 6/29, тел. — (0564) 455422, 8-050-5332327.

Хозяйственным судом Полтавской области (36000, г. Полтава, ул. Зыгина, 1) возбуждено 24.04.01 г. дело № 10/53-8/53 о банкротстве Открытого акционерного общества «Павловское» (адрес: 38813, Украина, пгт. Артемовка, Чутовского района Полтавской области, ул. Артема, 69, код ОКПО 13953115, т/с 26007100279324 в АППБ «Аваль» в Полтавской области, МФО 331605, код банка 093310023).

Распорядитель имущества — арбитражный управляющий Макарычев Владимир Васильевич (лицензия № АА № 249713 от 19.10.2001 г., адрес: 61118, г. Харьков, ул. Познанская, д.7, кв.7).

Требования кредиторов и заявления санаторов принимаются на протяжении одного месяца со дня опубликования этого объявления.

В об'яві, надрукованій 28 листопада 2002 року в газеті «Голос України» № 223-224 про порушення справи № 10/68б від 13 серпня 2002 року про банкрутство Державного відкритого акціонерного товариства «Шахта «КНЯГИНІВСЬКА» ДП ДХК «ДОНБАСАНТРАЦИТ», слід читати: «порушив справу № 11/68б...»

Господарським судом Херсонської області (73000, м. Херсон, вул. Горького, 18) 03.12.2002 р. винесено ухвалу про порушення справи про банкрутство відносно ТОВ «Корпорація Квіт — Агро» (код 25645732, юр. адреса: 75000, м. Херсон, с. Жовтневе, р/р 2600807000283 ХФ АКБ «Правекс-банк», МФО 352587). Номер справи 12/303-Б.

Ухвалою Господарського суду Херсонської області від 12.12.2002 р. введено процедуру розпорядження майном боржника і призначено розпорядником майна арбітражного керуючого Гаран Семена Григоровича, ліц. № АА 315423 від 11.07.2002 р.

Претензії приймаються на протязі одного місяця.

Арбітражний керуючий Єлетін О. В. повідомляє: усі видані будь-якими посадовими особами ЗАТ «Галеон» крім арбітражного керуючого Єлетіна О. В. після 28 серпня 2002 року як фізичним так і юридичним особам довіреності, доручення та укладені інші цивільно-правові угоди, що передбачають представництво ЗАТ «Галеон» в судах, органах державної та виконавчої влади, перед будь-якими третіми особами скасувати та вважати недійсними.

Також вважати такими, що втратили чинність і стали недійсними з 28 серпня 2002 року усі інші видані до 28.08.2002 р. будь-якими посадовими особами ЗАТ «Галеон» як фізичним, так і юридичним особам довіреності доручення та укладені інші цивільно-правові угоди, що передбачають представництво ЗАТ «Галеон» в судах, органах державної та виконавчої влади перед будь-якими третіми особами.

ЗАТ «Українська страхова група» повідомляє про загальні збори акціонерів, які відбудуться 10 лютого 2003 р. об 11 год. за адресою: м. Київ, вул. Лютеранська, 18.

Порядок денний:

1. Обрання Голови зборів та Секретаря зборів.
2. Звіт про роботу Голови Правління Товариства.
3. Розподіл прибутку за підсумком 2002 року.
4. Продаж Товариством власних акцій.
5. Зміна Реєстратора.
6. Різне.

Повідомлення про результати проведення торгів (тендерів)

1. Замовник торгів: Відкрите акціонерне товариство «Енергетична компанія «Севастопольенерго» Код ЄДРПОУ 05471080»

1.1. Поштова адреса: 99040, м. Севастополь, вул. Хрустальова, 44.

2. Інформація про предмет закупівлі: Силовий трансформатор 25 МВА

3. Оголошення про проведення торгів було опубліковано в газеті «Голос України» від 29 листопада 2002 р., № 225.

4. Дата акцепту тендерної пропозиції, що визнана найкращою: 19 грудня 2002 р.

5. Вартість договору про закупівлю (з урахуванням ПДВ): ВАТ «Запоріжтрансформатор» — трансформатор ТРДН-25000/110-У1 — 1 290 432 грн.

6. Інформація про переможця торгів:

6.1. Повна назва та ідентифікаційний код за ЄДРПОУ:
ВАТ «Запоріжтрансформатор»,
— код ЄДРПОУ 00213428;
Поштова адреса: 69600. м. Запоріжжя, Дніпропетровське шосе, 3, тел. (380612) 57-15-44.

Голова тендерного комітету С. О. Баранов

Хозяйственным судом АР Крым (95000 АР Крым, г. Симферополь, ул. К. Маркса, 18) возбуждено производство по делу № 2-16/15316-2002 г. о банкротстве Открытого акционерного общества «ДУБКИ».

Идентификационный код № 00448806.

Юридический адрес: 97561, АР Крым, Симферопольский район, с. Дубки.

Р/счет № 26000000630244 в АКБ «Черноморский банк развития и реконструкции» в г. Симферополь, МФО 384577.

Распорядителем имущества назначен Красов Олег Игоревич (Лизенция серия АА № 047663 от 24.07.2001 г.); 95000, г. Симферополь, Главпочтамт, а/я 111; тел. 8-(0652)-51-92-48.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение одного месяца со дня опубликования объявления.

Прийнято рішення про ліквідацію товариства з обмеженою відповідальністю «Пілот Маркетінг» (код за ЄДРПОУ 30673990). Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців з моменту публікації за адресою: 01015, м. Київ, вул. Лейпцизька, 15.

Підприємство НТФ «Роса», код 13734264, зареєстроване в Миронівській адміністрації, об'являє про свою ліквідацію.

ООО «Берни», код 31873885, сообщает о самоликвидации, претензии по адресу: Хорошево, ул. Красноармейская, 13.

Хозяйственным судом Автономной Республики Крым (95000 г. Симферополь, ул. К. Маркса, 18) 11 ноября 2002 года возбуждено дело № 2-16/13571 о банкротстве ООО «Ментавр», код ОКПО 13779344, р/счет 26001121130041 в ФФ ОАО «Международный коммерческий банк», МФО 324366, юридический адрес 98100 г. Феодосия АРК, ул. Чкалова, 64, кв. 17. Мораторий на требования кредиторов введен 14.10.2002 года. Распорядителем имущества назначен Куруч Николай Петрович, лицензия АА № 249904 от 22.10.2001 года, г. Симферополь, ул. Севастопольская, 94, а/я № 418. Претензии принимаются в течение месяца со дня опубликования.

Господарський суд Храківської області (61022, м. Харків, площа Свободи, 5, Держпром, 8 під'їзд) Постановою від 21.11.02 у справі № Б-25/89-02 визнав ЗАТ «Українсько-шведське спільне підприємство «Компіс» (перереєстроване виконавчим комітетом Харківської міської ради № 04059243Ю0002366 від 15.05.00. Адреса: м. Харків, вул. Енергетична, тупик, код 22615110), банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Панасюка Івана Вікторовича (ліц. № 047594 від 03.07.01). Адреса: 61098, м. Харків, вул. Полтавський шлях, буд. 154, кв. 84.

Господарський суд Харківської області (61022, м. Харків, площа Свободи, 5, Держпром, 8 під'їзд) Постановою від 02.09.02 у справі № 765/2-23 визнав ВАТ «Завод залізобетонних конструкцій № 9» (зареєстроване рішенням Фрунзенського райвиконкому № 753 від 13.08.93 міста Харкова. Адреса: м. Харків, Єнакіївська, 14, код 01267142) банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Цимберова Дмитра Ілліча (ліц. № 047598 від 09.07.01 р.), м. Харків, вул. Бакуліна, буд. 9/13, кв. 52.

Авіаційна метеорологічна станція Київ Міністерства екології та природних ресурсів України, зареєстрована Мінекоресурсів України 1 листопада 2000 року, код ЄДРПОУ 22883968, повідомляє про перереєстрацію підприємства в Державне підприємство «УАМЦ» згідно наказу Мінекоресурсів України № 394 від 09.10.2002 р.

ДП «УАМЦ» є правонаступником АМСЦ-Київ: Київська обл., м. Бориспіль, Аеропорт «Бориспіль».

Енергодарська ОДПІ повідомляє, що Постановою Господарського суду Запорізької області, від 14.05.2002 року по Справі № 5/3/4499(96), ПП «Надія» ліквідовано (код ЗКПО 22152006; 71500, Запорізька обл., м. Енергодар, вул. Курчатова, 15/3).

Українсько-німецьке підприємство в формі товариства з обмеженою відповідальністю «Інноваційні аграрні технології, консультації та продаж» ліквідується.

Претензії приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення за адресою: Запорізька область, Веселівський район, село Широке.

ТОВ «Текна ЛТД» ліквідується.

Код ЄДРПОУ 18018710, Свідоцтво про державну реєстр. № 00852, видане Шевченківською районною держадміністрацією м. Києва.

Претензії від кредиторів приймаються протягом 2-х місяців за адресою: м. Київ, вул. Обсерваторна, 25.

Зборами учасників від 18.12.02 прийнято рішення про ліквідацію товариства з обмеженою відповідальністю «Пілот Маркетінг» (код за ЄДРПОУ 30673990). Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців з моменту публікації за адресою: 01015, м. Київ, вул. Лейпцизька, 15.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Нові Технології-2000», код 31355301, взяте на облік Радянською РДА м. Києва 16.05.2001 року за адресою: м. Київ, вул. В. Васильевської, 13, корп.1 повідомляє, що постановою Господарського суду м. Києва № 24/750-б від 24.12.2002 р. ТОВ «Нові Технології-2000» визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Стадник В. М. Претензії кредиторів приймаються за тел.: 253-42-90.

Академія педагогічних наук України
оголошує

ТЕНДЕР

на виконання поточного ремонту приміщень в будинках за адресами: **вул. Артема, 52а, 52д.**

Додаткову інформацію можна отримати за адресою: вул. Артема, 52а, корпус 1, тел. 211-97-95.

Інформація

про додатковий випуск акцій відкритого акціонерного товариства "Пиво-безалкогольний комбінат "Славутич"

I.Характеристика емітента

1.Повне та скорочене найменування

Повне найменування: Відкрите акціонерне товариство "Пиво-безалкогольний комбінат "СЛАВУТИЧ". Скорочене найменування: ВАТ ПБК "СЛАВУТИЧ". Код ЄДРПОУ 00377511. (Далі - Товариство)

2.Місцезнаходження, номери телефону (факсу або електронної пошти)

69076, м. Запоріжжя, вул. Сапожнікова, 6, тел. (0612) 41-20-42, факс (0612) 42-57-44.

3.Дата державної реєстрації та орган, що здійснив його реєстрацію

Товариство було зареєстровано Ленінським РВК розпорядженням №907 від 05.08.1993р., про що зроблено запис в журналі обліку реєстрації за номером 292.

4.Предмет та цілі діяльності

Предметами діяльності Товариства є:

■ виробництво пива;
■ виробництво мінеральних вод та прохолодних напоїв;
■ виробництво тари з пластмас;
■ оптова торгівля;
■ роздрібна торгівля;
■ здійснення внутрішніх та міжнародних перевезень автомобільним транспортом, перевезення вантажів;
■ створення власної торгівельної мережі, здійснення виїзної торгівлі;
■ організація виставок, ярмарок, конкурсів, гральних лотерей та видовищних заходів, аукціонів;
■ організація курортної, оздоровчої діяльності та готельного господарства;
■ виробництво, реалізація товарів народного споживання та продукції виробничо-технічного призначення;
■ закупівля у юридичних осіб та населення (у тому числі за готівку) та переробка сільськогосподарської продукції, її реалізація;
■ громадське харчування;
■ консультаційна діяльність; організація та проведення семінарів, тренінгів;
■ інші види господарської діяльності, що не заборонені законодавством, та відповідають Статутним цілям Товариства.

Метою діяльності Товариства є отримання прибутку від здійснення підприємницької діяльності та використання його у відповідності до рішень його акціонерів.

5.Розмір статутного фонду

Статутний фонд Товариства становить 53819994 (п'ятдесят три мільйони вісімсот дев'ятнадцять тисяч дев'ятсот дев'яносто чотири) гривні. Статутний фонд поділено на 3165882 (три мільйони сто шістдесят п'ять тисяч вісімсот вісімдесят дві) простих іменних акцій, номінальною вартістю 17 (сімнадцять) грн. кожна. Статутний фонд сплачено повністю.

6.Чисельність штатних працівників

Численність штатних працівників станом 30.09.2002 року складає 875 осіб.

7.Чисельність акціонерів

Чисельність акціонерів фізичних та юридичних осіб станом 30.09.2002 року складає 1417 осіб.

8.Дані про посадових осіб емітента

Дирекція

Прізвище, ім'я, по-батькові, посада	Рік народження	Освіта	Кваліфікація	Виробничий стаж	Стаж роботи на даній посаді
Перетятько Петро Васильович Генеральний директор	1945	Вища	Інженер електромеханік автоматизації	29 років	17 років
Чернишов Петро Анатольович Фінансовий директор	1968	Вища	Математик, менеджер	12 років	1.5 роки
Руднєв Олександр Юрійович Директор по закупках	1965	Вища	Інженер електронної техніки	13 років	3 роки
Дрінь Олег Ярославович Операційний директор	1975	Вища	Математик, Юрист	3 роки	1 рік
Добрянський Тарас Зенонович Директор з логістики	1965	Вища	Економіст	10 років	10 місяців
Майоров Георгій Володимирович Директор з маркетингу	1968	Вища	Викладач англійської мови	10 років	1,5 року

Спостережна рада

Прізвище, ім'я, по-батькові, посада	Рік народження	Освіта	Кваліфікація	Виробничій стаж	Стаж роботи на даній посаді
Крістіан Рамм-Шмідт Голова Спостережної ради	1946	Вища	Економіст	32 роки	5 років
Андерс Ерм Член Спостережної ради	1960	Вища	Економіст	15 років	5 років
Деховична Людмила Анатоліївна Член Спостережної ради	1953	Вища	Інженер - економіст	27 років	5 років
Матс Кранц Член Спостережної ради	1947	Вища	Інженер	35 років	5 років
Артєм'єв Антон Член Спостережної ради	1960	Вища	Економіст	20 років	2 роки
Харрі Пуллі Член Спостережної ради	1960	Вища	Економіст	17 років	2,5 роки

Ревізійна комісія

Прізвище, ім'я, по-батькові, посада	Рік народження	Освіта	Кваліфікація	Виробничій стаж	Стаж роботи на даній посаді
Чарльз Еріксон Голова ревізійної комісії	1948	вища	Економіст	20 років	6 місяців

Головний бухгалтер

Прізвище, ім'я, по-батькові, посада	Рік народження	Освіта	Кваліфікація	Виробничій стаж	Стаж роботи на даній посаді
Дорошенко Катерина Володимирівна Головний бухгалтер	1957	вища	Бакалавр облік та аудит	27 років	3 роки

9.Відомості про середню заробітну плату членів виконавчого органу за останній квартал та завершений фінансовий рік, що передував поданню документів

Члени виконавчого органу такої згоди не дали

10.Перелік ліцензій (дозволів) Товариства на провадження певних видів діяльності із зазначенням терміну закінчення їх дії

Вид діяльності	Номер ліцензії (дозволу)	Дата видачі	Державний орган, що видав	Дата закінчення дії ліцензії (дозволу)
Роздрібна торгівля алкогольними напоями	АА 468600	12.08.2002р.	РУ Департаменту з питань адміністрування акцизного збору і контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів ДПА України в Запорізькій області	11.08.2003р.
Роздрібна торгівля тютюновими виробами	АА 298716	12.02.2002р.	РУ Департаменту з питань адміністрування акцизного збору і контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів ДПА України в Запорізькій області	13.02.2003р.

11.Відомості про участь Товариства в холдингових компаніях, концернах, асоціаціях тощо

Товариство участі в холдингових компаніях, концернах, асоціаціях не бере.

12.Відомості про юридичних осіб, у яких Товариство володіє більше ніж 10 % статутного фонду, у тому числі про дочірні підприємства, філії та представництва Товариства

Товариство має долю в статутному фонді ВАТ "Славутський солодовий завод" у розмірі 30,12 %.

Організаційна структура Товариства включає до себе мережу з 7 представництв. Представництва знаходяться в містах: Київ, Львів, Донецьк, Харків, Одеса, Севастополь, Луганськ. Товариство має дві філії у містах Київ та Львів. Товариство має дочірне підприємство в м. Севастополь.

13.Опис діяльності Товариства

Обсяг виробництва основних видів продукції станом на 30.09.2002 року.

Найменування продукції	Обсяг, тис. дал.
Пиво різних сортів	15900
Напої та мінеральна вода	3215

▼ Основним ринком збуту продукції Товариства є внутрішній ринок України (96,4% від загального обсягу реалізації). 3,6 % продукції реалізується за межами України, насамперед у Росії та країнах ближнього зарубіжжя. Пивоварна галузь характеризується ростом виробництва, використанням новітніх технологій, а також високим рівнем конкуренції,

Обсяг інвестицій станом на 30.09.2002 року складає 2,9 млн. грн.

Напрямом інвестиційної діяльності є створення власної сировинної бази.

Дослідження та розробки не проводяться.

14.Можливі фактори ризику в діяльності Товариства

■ зміни в законодавстві України стосовно оподаткування діяльності підприємств;
■ зниження платоспроможності споживачів продукції Товариства;
■ форс-мажорні обставини, які можуть бути визнані такими на підставі чинного законодавства.

15.Перспективи діяльності Товариства на поточний та наступний роки

Планується подальша реконструкція та розширення виробництва, насамперед будівництво заводу у м. Києві, яке вже розпочато.

Загроза банкрутства відсутня. Ризиковані операції не плануються. Збитків Товариства немає.

16.Баланс та звіт про фінансові результати

БАЛАНС

АКТИВ	Код рядка	Станом на 31.12.01 На початок року	Станом на 31.12.01 На кінець звітного періоду	Станом на 30.09.02 На початок року	Станом на 30.09.02 На кінець звітного періоду
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи:					
Залишкова вартість	010	458,9	542,2	542,2	613,0
Первісна вартість	011	1024,7	1438,0	1438,0	1789,1
Знос	012	(565,8)	(895,8)	(895,8)	(1176,1)
Незавершене будівництво	020	5591,7	4316,2	4316,2	4052,8
Основні засоби:					
Залишкова вартість	030	160606,9	179828,8	179828,8	181552,5
Первісна вартість	031	190249,3	234783,1	234783,1	257017,0
Знос	032	(29642,4)	(54954,3)	(54954,3)	(75464,5)
Довгострокові фінансові інвестиції:					
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	1,0	1,0	1,0	4528,5
Інші фінансові інвестиції	045	2860,9	4,2	4,2	4,2
Довгострокова дебіторська заборгованість	050				
Відстрочені податкові активи	060		2870,1	2870,1	2870,1
Інші необоротні активи	070				
Гудвіл при консолідації	075				
Усього за розділом I	080	169519,4	187562,5	187562,5	193621,1
II. Оборотні активи					
Запаси:					
Виробничі запаси	100	32611,9	33608,7	33608,7	37421,6
Тварини на вирощуванні та відгодівлі	110				
Незавершене виробництво	120	3139,7	2549,9	2549,9	3641,3
Готова продукція	130	4009,9	5951,1	5951,1	7827,0
Товари	140	38,4	3793,2	3793,2	4554,5
Векселі одержані	150				
Дебіторська заборгованість за товари, роботи Послуги:					
Чиста реалізаційна вартість	160	22903,2	20580,7	20580,7	39462,7
Первісна вартість	161	22903,2	20580,7	20580,7	39462,7
Резерв сумнівних боргів	162	( )	( )	( )	( )
Дебіторська заборгованість за розрахунками:					
З бюджетом	170	4026,4	1260,5	1260,5	2202,4
За виданими авансами	180	4849,4	4732,6	4732,6	9286,3
З нарахованих доходів	190				
Із внутрішніх розрахунків	200				
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	724,6	1032,9	1032,9	1619,9
Поточні фінансові інвестиції	220		491,8	491,8	
Грошові кошти та їх еквіваленти:					
В національній валюті	230	1106,8	1206,4	1206,4	36439,3
В іноземній валюті	240	691,9	105,0	105,0	310,6
Інші оборотні активи	250	2398,4	1306,8	1306,8	3468,4
Усього за розділом II	260	76500,6	76619,6	76619,6	146234,0
III. Витрати майбутніх періодів	**270**	**692,2**	**1532,8**	**1532,8**	**431,8**
Баланс	280	246712,2	265714,9	265714,9	340286,9

ПАСИВ	Код рядка	Станом на 31.12.01 На початок року	Станом на 31.12.01 На кінець звітного періоду	Станом на 30.09.02 На початок року	Станом на 30.09.02 На кінець звітного періоду
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
I. Власний капітал					
Статутний капітал	300	53820,0	53820,0	53820,0	53820,0
Пайовий капітал	310				
Додатковий вкладений капітал	320				
Інший додатковий капітал	330	10806,9	10892,8	10892,8	10902,8
Резервний капітал	340	946,6	1044,7	1044,7	2140,7
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	1961,6	23786,2	23786,2	63316,3
Неоплачений капітал	360	( )	( )	( )	( )
Вилучений капітал	370	( )	( )	( )	( )
Накопичена курсова різниця	375				
Усього за розділом I	380	67535,1	89543,7	89543,7	130170,8
Частка меншості	385				
II. Забезпечення наступних витрат і платежів					
Забезпечення виплат персоналу	400				
Інші забезпечення	410				
	415				
	416				
Цільове фінансування	420	13,0	12,8	12,8	14,1
Усього за розділом II	430	13,0	12,8	12,8	14,1
III. Довгострокові зобов'язання					
Довгострокові кредити банків	440		52984,9	52984,9	111919,5
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450				
Відстрочені податкові зобов'язання	460				
Інші довгострокові зобов'язання	470		11374,0	11374,0	17308,0
Усього за розділом III	480		64358,9	64358,9	129227,5
IV. Поточні зобов'язання					
Короткострокові кредити банків	500	10281,3	9130,3	9130,3	7891,7
Поточна заборгованість за довгостроковими Зобов'язаннями	510				
Векселі видані	520	1342,3	67,1	67,1	
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, Послуги	530	41260,2	25791,2	25791,2	25716,1
Поточні зобов'язання за розрахунками:					
З одержаних авансів	540	3161,9	10697,3	10697,3	8307,1
З бюджетом	550	2386,4	4615,9	4615,9	23172,5
З позабюджетних платежів	560	189,0	9,8	9,8	21,7
Зі страхування	570	167,2	201,1	201,1	19,0
З оплати праці	580	593,4	702,0	702,0	930,6
З учасниками	590	48,1	47,7	47,7	47,7
Із внутрішніх розрахунків	600				
Інші поточні зобов'язання	610	119734,3	60537,1	60537,1	14759,1
Усього за розділом IV	620	179164,1	111799,5	111799,5	80865,5
V. Доходи майбутніх періодів	630				
Баланс	640	246712,2	265714,9	265714,9	340286,9

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Станом на 31.12.01 За звітний період	Станом на 31.12.01 За попередній період	Станом на 30.09.02 За звітний період	Станом на 30.09.02 За попередній період
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
Дохід (виручка) від реалізації (товарів, робіт, послуг)	010	416671,5	295609,4	402315,5	342125,0
Податок на додану вартість	015	(68367,3)	(49070,6)	(65969,6)	(56100,2)
Акцизний збір	020	(32431,8)	(19627,8)	(31855,0)	(26572,2)
	025	( )	( )	( )	( )
Інші вирахування з доходу	030	( )	( )	( )	( )
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	315872,4	226911,0	304490,9	259452,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(170222,0)	(115187,7)	(150459,4)	(138306,9)
Валовий:					
Прибуток	050	145650,4	111723,3	154031,5	121145,7
Збиток	055	( )	( )	( )	( )
Інші операційні доходи	060	45228,3	7079,2	69043,4	33344,9
Адміністративні витрати	070	(16374,4)	(13786,0)	(16501,7)	(11812,7)
Витрати на збут	080	(76197,2)	(56368,4)	(72678,6)	(58668,9)
Інші операційні витрати	090	(38906,7)	(8433,1)	(69219,6)	(31784,4)
Фінансові результати від операційної діяльності:					
Прибуток	100	59400,4	40215,0	64675,0	52224,6
Збиток	105	( )	( )	( )	( )
Дохід від участі в капіталі	110			1672,8	
Інші фінансові доходи	120		58,8		378,0
Інші доходи	130	4079,8	3014,6	1157,9	2756,7
Фінансові витрати	140	(19323,0)	(21333,4)	(4529,0)	(15435,1)
Втрати від участі в капіталі	150	(2856,7)	( )	( )	(562,0)
Інші витрати	160	(3838,5)	(2565,3)	(4667,3)	(224,7)
Фінансові результати					

від звичайної діяльності					
До оподаткування:					
Прибуток	170	37462,0	19389,7	58309,4	39137,5
Збиток	175	( )	( )	( )	( )
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	15539,3	4741,9	17683,3	18409,4
Фінансові результати від звичайної діяльності:					
Прибуток	190	21922,7	14647,8	40626,1	20728,1
Збиток	195	( )	( )	( )	( )
Надзвичайні:					
Доходи	200				
Витрати	205	( )	( )	( )	( )
Податки з надзвичайного прибутку	210				
Частки меншості	215				
Чистий:					
Прибуток	220	21922,7	14647,8	40626,1	20728,1
Збиток	225	( )	( )	( )	( )

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	Станом на 31.12.01		Станом на 30.09.02	
		За звітний період	За попередній період	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4	5	6
Матеріальні затрати	230	153268,4	116400,4	138535,3	127305,9
Витрати на оплату праці	240	17222,5	13519,4	16651,0	13075,5
Відрахування на соціальні заходи	250	4181,4	3293,8	3990,8	3164,8
Амортизація	260	25942,2	11803,4	21808,6	17936,7
Інші операційні витрати	270	101085,8	48758,2	127873,6	78090,0
Разом	280	301700,3	193775,2	308859,3	240572,9

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ

Стаття	Код рядка	Станом на 31.12.01		Станом на 30.09.02	
		За звітний період	За попередній період	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4	5	6
Середньорічна кількість простих акцій	300	3165882	3165882	3165882	3165882
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	3165882	3165882	3165882	3165882
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію (грн.)	320	6,9	4,6		
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію (грн.)	330	6,9	4,6		
Дивіденди на одну просту акцію (грн.)	340				

II. Дані про випуск акцій:

17. Дата і номер протоколу про випуск акцій, найменування органу, який прийняв рішення

Рішення про випуск акцій прийнято загальними зборами акціонерів Протокол № 13 від 16.10. - 04.11.2002 року. Згідно з Протоколом № 13 від 16.10. - 04.11.2002 року загальних зборів акціонерів було зареєстровано:

16.10.2002 - 82 акціонера та їх представників, які в сукупності володіють 2955977 голосами, що становить 93,37% Статутного фонду;

04.11.2002 - 66 акціонерів та їх представників, які в сукупності володіють 2932802 голосами, що становить 92,87% Статутного фонду.

Рішення про випуск акцій голосувалося 04.11.2002 року. За рішення про випуск акцій проголосували акціонери (та їх представники), які володіють 2887425 голосами, що становить 98,45% від загальної кількості голосів акціонерів, присутніх на загальних зборах.

18.Загальна номінальна вартість акцій, на які планується здійснити підписку складає 143883002 (сто сорок три мільйона вісімсот вісімдесят три тисячі дві) грн.

19.Мета використання фінансових ресурсів, залучених від випуску

Всі кошти, отриманні від випуску акцій будуть направленні на будівництво заводу у місті Києві.

Кошти, залучені від випуску акцій, не будуть використані для покриття збитків Товариства у разі їх виникнення.

20.Кількість акцій за типами і категоріями

Випускаються акції прості іменні у кількості 8463706 (вісім мільйонів чотириста шістдесят три тисячі сімсот шість) штук.

Привілейовані акції та акції на пред'явника не випускаються.

21.Форма випуску акцій — Документарна.

22.Перелік засновників із зазначенням кількості, типу і категорій належних їм акцій на дату прийняття рішення про випуск акцій;

Засновники Товариства: Організація орендарів Запорізького пиво-безалкогольного комбінату "Славутич" та Акціонерне товариство "Донецький фінансово-інвестиційний фонд".

На момент прийняття рішення про випуск, акцій у власності засновників не має.

23.Права, що надаються власникам простих та привілейованих акцій

Власники простих іменних акцій мають право:

■ брати участь в Загальних зборах акціонерів і голосувати особисто або через своїх представників;

■ брати участь в управлінні Товариством у порядку, передбаченому цим Статутом та діючим законодавством України;

■ брати участь у розподілі прибутку Товариства та одержувати його частку (дивіденди);

■ вийти в установленому порядку з Товариства;

■ отримувати інформацію про діяльність Товариства. На вимогу акціонера Товариство зобов'язане надавати йому для ознайомлення копії річних балансів, звіти Товариства про його діяльність, протоколи зборів;

■ вільно розпоряджатися акціями, що їм належать, у порядку, визначеному чинним законодавством та статутом.

У разі ліквідації Товариства акціонери у порядку передбаченому статутом та діючим законодавством України, мають право отримати частину вартості майна Товариства, пропорційну вартості належних їм акцій.

Користуватися іншими правами передбаченими чинним законодавством України.

Привілейовані акції Товариством не випускаються.

24. Номінальна вартість акцій

Номінальна вартість однієї акції становить 17,00 (сімнадцять) грн.

25. Серії та порядкові номери акцій;

Акції випускаються серії А з порядковими номерами з 3165883 по 11629588.

26. Адреси місць, дати початку та закінчення проведення першого етапу підписки на акції

Перший етап підписки проводиться за адресою: 69076, м. Запоріжжя, вул. Сапожнікова, 6 (в приміщенні Товариства).

Перший етап підписки проводиться з 15.01.2003 року по 29.01.2003 року включно.

27.Адреси місць, дати початку та закінчення проведення другого етапу підписки на акції

Другий етап підписки проводиться за адресою: 69076, м. Запоріжжя, вул. Сапожнікова, 6 (в приміщенні Товариства)).

Другий етап підписки проводиться з 30.01.2003 року по 10.02.2003 року включно.

28. Запланований курс продажу акцій

За номінальною вартістю.

29. Відомості щодо ринкової вартості акцій

Інформацією щодо ринкової вартості акцій Товариство не володіє.

30. Докладний опис порядку підписки на акції та їх оплати

Порядок проведення першого етапу підписки

На першому етапі підписки на акції Товариства всім акціонерам Товариства надається право підписатися на акції Товариства у кількості, пропорційній до їх частки у статутному фонді Товариства на дату прийняття рішення про додатковий випуск акцій.

Для реалізації свого переважного права на придбання акцій, що випускаються додатково, протягом встановленого для цього терміну акціонерами подається до Товариства заява і здійснюється не менш ніж 10% відсоткова оплата акцій відповідно до умов випуску.

Акціонери, що бажають підписатися на акції, вказують у заяві кількість акцій, що не може перевищувати кількості, яка пропорційна до їх частки у статутному фонді Товариства на дату прийняття рішення про емісію акцій.

У разі, якщо кількість акцій, вказана в заяві акціонера, не перевищує кількості акцій, на які він має право підписатися на першому етапі підписки, та при наявності документів, що підтверджують надходження коштів на сплату заявлених акцій, Товариство укладає з акціонером відповідний договір про продаж акцій.

У разі, якщо кількість акцій, вказана в заяві акціонера, перевищує кількість акцій, на яку має право підписатись акціонер на першому етапі підписки, та при наявності документів, що підтверджують надходження коштів на сплату заявлених акцій, Товариство укладає з акціонером відповідний договір про продаж акціонеру акцій у кількості, на яку має право підписатись акціонер на першому етапі підписки, а залишок коштів акціонер має право використати на другому етапі підписки за умов додаткового подання відповідної заяви на другому етапі підписки.

На першому етапі підписки оплата здійснюється протягом першого етапу підписки. Останнім днем надходження коштів на рахунок Товариства від акціонерів на сплату заявлених акцій є 29.01.2003 року.

По зареєстрованих на першому етапі підписки заявах акціонерам відмовляється у підписці, якщо акціонер не здійснить 10% оплати номінальної вартості акції або якщо оплата не здійснена у встановлений термін.

Відмова у підписці здійснюється за рішенням загальних зборів акціонерів, на яких затверджуються результати підписки.

Кошти, що перераховані до Товариства відповідно до заяв, по яких Товариством відмовлено у підписці, повертаються передплатникам у 30 денний термін з моменту прийняття відповідного рішення.

На протязі першого етапу підписки, заяви що надійшли від осіб, що не є акціонерами Товариства, не розглядаються.

Заяви, що надійшли на першому етапі підписки і стосуються другого етапу підписки, не розглядаються і не відносяться до першого етапу.

Порядок проведення другого етапу підписки

На другому етапі підписки на акції Товариства реалізується право інших інвесторів на придбання акцій, що випускаються додатково, та існуючих акціонерів у кількості, що перевищує кількість акцій, на яку акціонер реалізував своє переважне право. При цьому на другому етапі підписки переважним правом на придбання акцій, що випускаються додатково, користуються акціонери Товариства, тобто, спочатку задовольняються заяви, що надійшли від акціонерів, а потім від інших інвесторів.

З дня наступного за днем закінчення першого етапу підписки, на вимогу акціонера або іншого інвестора, Товариство зобов'язане надати інформацію про кількість акцій, на які здійснена підписка на першому етапі.

На другому етапі підписки акціонерами та іншими інвесторами, що бажають підписатися на акції, подається заява до Товариства про бажання підписатися на певну кількість акцій і здійснюється не менш ніж 10% відсоткова оплата акцій відповідно до умов випуску. Інвестори до заяви додатково додають анкету власника іменних цінних паперів, оформлену відповідно до чинного законодавства. Відповідно до зареєстрованої заяви та при наявності документів, що підтверджують надходження коштів на сплату заявлених акцій, Товариство укладає з акціонером або іншим інвестором відповідний договір про продаж акцій.

На другому етапі підписки оплата здійснюється протягом другого етапу підписки. Останнім днем надходження коштів на рахунок Товариства від акціонерів та інвесторів на сплату заявлених акцій є 10.02.2003 року.

По зареєстрованих на другому етапі підписки заявах акціонерам та іншим інвесторам відмовляється у підписці, якщо по заяві не здійснена оплата або термін оплати не відповідає умовам випуску. Кошти, що надійдуть до Товариства відповідно до заяв, по яких Товариством відмовлено у підписці, повертаються передплатникам у 30- денний термін з моменту отримання цих коштів.

У разі, якщо кількість акцій, на які бажають підписатися акціонери та інші інвестори, на другому етапі підписки перевищує кількість акцій, що залишилася після проведення першого етапу підписки, зайва підписка відхиляється за рішенням загальних зборів акціонерів. Відмова у підписці проводиться згідно з переліком передплатників, з кінця переліку реєстрації заяв на підписку.

В разі відхилення зайвої підписки отримані Товариством по угодах кошти, які були перераховані відповідно до заяв, що відхиляються, повертаються Товариством у 30- денний термін з моменту прийняття відповідного рішення загальними зборами акціонерів.

Залишки коштів, які залишилися на рахунку Товариства, після проведення першого етапу підписки і не були використані акціонерами під час проведення другого етапу підписки, повертаються акціонерам у 30-денний термін з моменту закінчення другого етапу підписки.

На першому і другому етапах підписки заяви реєструються Товариством в хронологічному порядку їх надходження. Заяви повинні містити наступні дані:

для фізичних осіб — прізвище, ім'я та по батькові, паспортні дані, ідентифікаційний податковий номер фізичної особи, адреса, за якою мешкає фізична особа, та кількість акцій, на яку бажає підписатися акціонер;

для юридичних осіб — назва юридичної особи, код ЄДРПОУ, юридична (поштова) адреса, за якою знаходиться юридична особа, та кількість акцій, на яку бажає підписатися юридична особа. Заява юридичної особи підписується керівником та головним бухгалтером юридичної особи і завіряється печаткою юридичної особи.

До дня скликання загальних зборів, на яких будуть затверджуватися результати підписки, акціонери або інші інвестори, які підписалися на акції, повинні внести з урахуванням попереднього внеску не менше 30% вартості акцій.

Акціонери або інші інвестори, які підписалися на акції, не пізніше року, після укладення договору купівлі-продажу на акції нового випуску зобов'язані оплатити повну вартість акцій. У разі несплати в установлений строк акціонери або інші інвестори, які підписалися на акції, сплачують за час прострочення 10% річних суми простроченого платежу.

При несплаті протягом 3 місяців після встановленого строку платежу Товариство має право реалізувати ці акції в порядку, встановленому статутом Товариства.

Оплата за акції здійснюється грошовими коштами, у тому числі в іноземній валюті, та обладнанням. В оплату за акції приймається нове обладнання для виробництва пиво - безалкогольної продукції.

Оплата грошовими коштами за акції прийматиметься на розрахунковий рахунок:

У гривні: "ІНГ Банк Україна", ЄДРПОУ 21684818, 01032, м. Київ, вул. Комінтерну, 28, МФО 300539, р/р 26002003015800

У іноземній валюті:

американські долари: "ІНГ Банк Україна", ЄДРПОУ 21684818, 01032, м. Київ, вул. Комінтерну, 28, МФО 300539, S.W.I.F.T. INGBUAUK р/р 26003013015800

євро: "ІНГ Банк Україна", ЄДРПОУ 21684818, 01032, м. Київ, вул. Комінтерну, 28, МФО 300539, S.W.I.F.T. INGBUAUK р/р 26007213015800

Обладнання в оплату за акції передається по акту прийому-передачі між Товариством та передплатником.

На підтвердження внеску Товариство видає тимчасові свідоцтва.

Не пізніше ніж через шість місяців з дати реєстрації випуску акцій Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку Товариство видає відповідні сертифікати акцій.

31. Порядок реалізації акціонерами свого переважного права на придбання акцій;

Підписка на акції здійснюється в два етапи:

■ на першому етапі реалізується переважне право акціонерів на придбання акцій, що випускаються додатково у кількості пропорційній їх частці у статутному фонді на дату прийняття рішення про емісію акцій;

■ на другому етапі реалізується право інших інвесторів на придбання акцій, що випускаються додатково та існуючих акціонерів у кількості, що перевищує кількість акцій, на яку акціонер реалізував своє переважне право. При цьому, на другому етапі переважним правом на придбання акцій, що випускаються додатково, користуються акціонери товариства.

З дня, наступного за днем закінчення першого етапу підписки, на вимогу акціонера або іншого інвестора, Товариство надає зацікавленим особам інформацію про кількість акцій, на яку здійснена підписка на першому етапі.

Для реалізації свого переважного права на придбання акцій, що випускаються додатково, протягом встановленого для цього терміну подається заява і здійснюється оплата акцій відповідно до умов випуску.

Заяви, що надійшли від інвесторів, які не є акціонерами, до початку другого етапу підписки, не розглядаються.

32. Дії, що проводяться в разі перевищення (недосягнення) запланованого рівня підписки на акції або її дострокового закінчення

Перевищення запланованого рівня підписки не допускається. У разі, якщо кількість акцій, на які бажають підписатися акціонери та інші інвестори, на другому етапі підписки перевищує кількість акцій, що залишилася після проведення першого етапу підписки, зайва підписка відхиляється на підставі рішення загальних зборів акціонерів. Відмова у підписці проводиться згідно з переліком передплатників, з кінця переліку реєстрації заяв на підписку.

В разі відхилення зайвої підписки отримані Товариством по угодах кошти, які були перераховані відповідно до заяв, що відхиляються, повертаються Товариством у 30- денний термін з моменту прийняття рішення загальними зборами акціонерів.

Дострокове припинення підписки можливе у разі дострокового досягнення запланованого рівня підписки але не раніше ніж через 15 днів з дати початку підписки.

У разі недосягнення запланованого рівня підписки рішення про затвердження фактично досягнутого рівня підписки приймається загальними зборами акціонерів відповідно до вимог чинного законодавства.

33. Найменування торговця цінними паперами

Товариство послугами торговця цінними паперами не користується.

34. Терміни, порядок та адреси місць виплати дивідендів

Дивіденди виплачуються один раз на рік за підсумками календарного року.

Розмір дивідендів, у розрахунку на одну акцію, визначається Загальними зборами акціонерів за поданням Дирекції, затвердженим Спостережною Радою. Розмір дивідендів визначається без урахування податків.

Виплата дивідендів починається після закінчення місяця з дня проведення Загальних зборів акціонерів, на яких було затверджено розміри виплати дивідендів, та здійснюється на протязі двох місяців шляхом їх виплати в касі Товариства або шляхом їх перерахування на особовий рахунок акціонера. Неотриманні в зазначений термін дивіденди вносяться на депонент Товариства та можуть бути сплачені за вимогою акціонера, не пізніше трьох років з дати їх нарахування.

Дивіденди виплачуються за адресою: 69076, м. Запоріжжя, вул. Сапожнікова, 6,

35. Перелік і результати попередніх випусків цінних паперів

35.1.Свідоцтво про реєстрацію випуску цінних паперів від 17.03.1994 р. №12, видане обласним фінансовим управлінням Запорізької обласної державної адміністрації.

Обсяг емісії - 9000000000 крб., вид акцій - прості іменні, кількість акцій - 180000 штук, номінальна вартість однієї акції - 50000 крб., серія - "А" №№000001-180000.

Результат - акції реалізовані повністю.

35.2.Свідоцтво про реєстрацію випуску цінних паперів від 09.08.1995 р. 295/1/95, видане Міністерством фінансів України.

Обсяг емісії - 1200000000 крб., вид акцій - прості іменні, кількість акцій - 240000 штук, номінальна вартість однієї акції - 50000 крб., серія "А", №18001-420000.

Результат - акції реалізовані повністю.

35.3.Свідоцтво про реєстрацію випуску цінних паперів від 22.08.1996 р. №149/1/96, видане Запорізьким обласним фінансовим управлінням.

Обсяг емісії - 714000000000 крб., вид акцій - прості іменні, кількість акцій - 420000 штук, номінальна вартість однієї акції - 1700000 крб., серія - "А", №000001-420000.

Під час третьої емісії всі акції першої та другої емісії підлягали обміну на акції третьої емісії.

35.4.Свідоцтво про реєстрацію випуску цінних паперів № 498/1/97 від 23.05.1997 року видане Державною Комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Обсяг емісії - 28079988 гривень, вид акцій - прості іменні, кількість акцій - 1651764 штуки, номінальна вартість однієї акції - 17 гривень, серія "А", №420001-2071764.

Результат - акції реалізовані повністю.

35.5. Свідоцтво про реєстрацію випуску цінних паперів 218/1/98 від 06.05.1998р., видане Державною Комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Обсяг емісії - 18600006 гривень, вид акцій - прості іменні, кількість акцій - 1094118 штуки.

Результат - акції реалізовані повністю.

35.6.Свідоцтво № 468/08/1/98 від 09.09.1998 року видане Запорізьким територіальним управлінням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Свідоцтво отримано в обмін на попередні.

Загальна сума 53819994 грн. Загальна кількість простих іменних акцій 3165882 штуки.

36.Кількість акцій, що перебувають у власності членів виконавчого органу,

У власності членів виконавчого органу Товариства знаходиться 53790 штук акцій.

37.Перелік осіб, частки яких у статутному фонді Товариства перевищують 5%

Балтик Беверджиз АБ (Швеція) - 85,18 % Статутного фонду

38.Відомості про реєстратора

повна назва: Товариство з обмеженою відповідальністю "ІНГ реєстратор Україна"

місцезнаходження: 01032, м. Київ, вул. Комінтерну, 28

номери телефонів та факсів: тел.:(044)2303074, факс: (044)2303040.

код за ЄДРПОУ: 31355165

номера та дати видачі дозволу на ведення реєстрів власників іменних цінних паперів: Ліцензія АА № 119776, видана Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку 03.09.2001р., на право ведення реєстру власників іменних цінних паперів.

Договір на ведення реєстру власників іменних цінних паперів № 020/02/144 від "12" липня 2002 р.

39.Дані про відповідальних за інформацію про випуск акцій осіб

Відповідальними за інформацію про випуск акцій є: Петерятько Петро Васильович - Генеральний директор ВАТ "ПБК "Славутич", Дорошенко Катерина Володимирівна - Головний бухгалтер ВАТ "ПБК "Славутич".

40.Дані щодо бірж або позабіржових торговельно-інформаційних систем, на яких продавались або продаються цінні папери Товариства

Даних щодо бірж або позабіржових торговельно-інформаційних систем, на яких продавались або продаються цінні папери у Товариства не має.

41.Дані щодо осіб, відповідальних за проведення аудиту Товариства

Закрите акціонерне товариство "Запоріжаудит-консульт", яке знаходиться: 69063, м. Запоріжжя, пер. Тихий, 8. тел. (0612) 64-21-76, факс (0612) 64-22-83.

Свідоцтво про внесення до реєстру суб'єктів аудиторської діяльності № 0057 від 26.01. 2001р., видане аудиторською палатою України.

Протягом останніх трьох календарних років, справи щодо банкрутства Товариства не порушувалися, дії по економічному оздоровленню (势 санування) не здійснювалися.

Я, Генеральний директор ВАТ "ПБК "Славутич" Перетятько Петро Васильович засвідчую інформацію про додаткову емісію акцій щодо достовірності відомостей, які в ній містяться.

Я, Головний бухгалтер ВАТ "ПБК "Славутич" Дорошенко Катерина Володимирівна засвідчую інформацію про додаткову емісію акцій щодо достовірності відомостей, які в ній містяться.

Я, Генеральний директор ЗАТ "Запоріжаудит-консульт" Білюшова Любов Юхимівна засвідчую інформацію про додаткову емісію акцій щодо достовірності відомостей, які в ній містяться.

Генеральний директор ВАТ "ПБК "Славутич" — **П.В. Перетятько**

Головний бухгалтер ВАТ "ПБК "Славутич" — **К.В.Дорошенко**

Генеральний директор ЗАТ "Запоріжаудит-консульт" — **Л.Ю.Білюшова**

▼

ДАЛІ БУДЕ

Не «брати менші», а «інші народи»

ГАСТРОЛІ

Аж на три місяці мешканцями Миколаєва стануть люди, дельфіни й північні морські котики з унікального куточка Криму — в місті корабелів розпочав виступи Карадазький дельфінарій.

...Людська натура — зверхня, гонорова, зазнайкувата — не терпить рівних собі, точніше, рішуче не визнає їх реальність. Може, тому й любимо «братів менших» не тільки за милі вушка, лапи, хвостики, а передусім за те, що вони, безмовні, створюють нам ілюзію їхньої інтелектуальної меншовартості. І лише небагатьох наближаємо (але тільки наближаємо!) до себе, визнаючи за ними проміжну сходинку між гомо сапієнс і «нижчим» біологічним світом. А щодо дельфінів, то загадковість цих істот відводить їм особливе місце серед «наближених»...

— Саме тому треба розрізняти поняття «дресирування» і «навчання», — зауважив науковий співробітник Карадазького природного заповідника Олександр Занін. — У першому випадку діє умовно-рефлекторний чинник, у другому — тварині ставлять мету, а вона вже сама «мислить», як її досягти. Мислить! Ви гадаєте, коли тренер кидає рибку дельфіну, то він його заохочує, як ведмедя в цирку? Ні, це мова в них така: рибка — правильно зробив трюк, свисток — помилився... Оце і є робота наших тренерів Марії Зінченко, Юлії Заніної, Петра Котоводова.

Фото Валерія ДРУЖЕНКА.

А ще Олександр Володимирович попросив не називати виступи шоу-програмою. Проходитимуть вони як науково-демонстраційна програма з навченими морськими ссавцями. Крім власне розважальних демонстрацій, передбачено навчальну практику з біології для миколаївських школярів.

Сам Карадазький дельфінарій має цікаву історію. Починалася вона зі створення в 1911 році біологічної станції, а в 1966-му з'явився дельфінарій. Його науковий колектив розвиває кілька напрямів досліджень — питання лунолокації та звукових реакцій, вивчення вищої діяльності нервової системи тварин, проблеми реабілітації тварин, врятованих у Чорному морі...

Щоб зберегти дельфінарій у ринкових умовах, колектив заробляє гроші. На насущні потреби (корми, плату за електроенергію, зарплату) на місяць потрібно 40—45 тисяч гривень. Один дельфін з'їдає за день 10—12 кілограмів риби. А доходи влітку — від кримських курортників (основний заробіток), узимку іноді — гастролі. Побували карадагці в Білорусі, Кувейті, Об'єднаних Арабських Еміратах, а от Україною гастролюють поки що мало. Чому приїхали саме в Миколаїв?

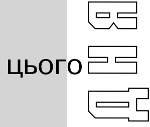
— Розумієте, — пояснює Олександр Занін, — ми знайшли підтримку й допомогу адміністрації Палацу спорту. А ще в Миколаєві особлива аура, культура сприйняття тварин і ставлення до них.

Звісно, є і проблеми. Так, підготовка штучної морської води коштує недешево — потрібно було 22 тонни солі. Але все відходить на другий план, коли захоплені глядачі бачать, як випливають дельфіни Сеня, Ксюша, Марфа, морські котики Гоша, Луша, Максик, Філя... Бо всі ми — однієї природи діти. Як зауважив американський натураліст Генрі Бестен, немає «братів менших», це просто дещо інші народи.

Анатолій РОМАНЮК.

Миколаїв.

На знімку: загадковість дельфінів відводить їм особливе місце серед «наближених».

цього

26 ГРУДНЯ

- *1882 р. Народився письменник Пилип Капельгородський.*
- *1886 р. У Харкові відкрито два музеї: історичний та образотворчого мистецтва.*
- *1919 р. Декрет Раднаркому про ліквідацію неписьменності серед населення.*
- *1941 р. Розпочалася Керченсько-Феодосійська десантна операція радянських військ.*
- *1975 р. Введено в експлуатацію найбільший тоді в країні Теофіпольський цукрозавод (Хмельниччина).*
- *1991 р. Рада Республік Верховної Ради Радянського Союзу ухвалила декларацію, якою констатовано припинення існування СРСР як держави.*

ЮВІЛЕЇ

Навіч усі карти і культури Криму

Відразу двома виставками — першою повною експозицією карт півострова і широким показом надбання його національно-культурних товариств «Збираємо, зберігаємо, вивчаємо» — відзначає своє 10-річчя Кримський етнографічний музей.

Тут виставлено майже 80 мап, виготовлених у різні часи — від унікальних рукописних копій XII—XIV століть, яких лише кілька у світі, до знятої в космосі у 1986 році найдетальнішої карти Криму. Серед раритетів — екземпляр 1926 року, де позначено навіть найменші населені пункти півострова у кілька дворів й національність їх жителів, а також давня рукописна карта, на 60 сторінках якої зазначено розташування всіх виноградників півострова з характеристикою їх сортів.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

МИСТЕЦЬКЕ

Сорок своїх портретів

замовив вінницьким художникам викладач місцевого Національного медичного університету імені Пирогова Володимир Єрмольєв.

Мова не йде про увічнення у такий спосіб відомого мецената й колекціонера. Річ в іншому — він дає роботу майстрам пензля (фарби й усі потрібні матеріали придбано його коштом). Галерея портретів поповнить колекцію Єрмольєва, в якій налічується майже 600 робіт. Здебільшого це полотна, подаровані учасниками 16 живописних пленерів, організаторами яких був 55-річний лікар і поціновувач малярського мистецтва. В ці передноворічні дні в університеті, де він працює, експонується виставка картин з колекції відомого шанувальника живопису.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

ВИЖИВАННЯ

Прибутковий телефон

Серед підприємств сфери послуг «Укртелеком», як свідчить статистика, найліпше справляє плату за свої послуги. Спробуйте не заплатити за рахунком до вказаного числа, і ваш телефон стане глухий і німий. Та й час працює на зв'язківців: більше балакаєш — більше заплатиш. Але, як з'ясувалося, на спритний і підприємливий «Телеком» усе-таки знаходяться спритніші й підприємливіші...

Шумить людський натовп на вулиці Замковій у центрі Рівного. Адже тут розміщений один з найбільших речових ринків, куди по покупки їдуть з усієї області. Біля ринку роблять свій бізнес ще деякі категорії осіб: бомжі, які полюють за макулатурою, пляшками, а інколи й гаманцями; жебраки — впродовж років щодня тут бачиш одні й ті самі обличчя; валютники, які зайняли свої прибуткові п'ятачки... Дехто з мешканців навколишніх будинків незручності, пов'язані з близьким сусідством ринку, теж намагається компенсувати тим, що здає кутки заїжджим продавцям, бере на зберігання їх товар.

А ось один чолов'яга вивів свій телефонний апарат на вулицю. За 25 копійок він дозволяє телефонувати по місту. Хоча й навколо чимало таксофонів, біля цього апарата завжди людно. Підприємливий чоловік правильно оцінив ситуацію: не в кожної прибулої до Рівного людини є з собою телефонні картки, тож клієнтів не бракує. Схоже, ця справа вигідна — перекриває витрати власника телефону на міські розмови, інакше ось уже впродовж кількох років не чатував би на вулиці біля свого телефонного апарата.

Мал. О. МОНАСТИРСЬКОГО.

Олександра ДАВИДОВА.

Рівне.

Молитва в дереві

Мукачівський замок «Паланок» не тільки фортеця, а й своєрідна художня галерея. Тут мають змогу показувати свої роботи і закарпатські, й зарубіжні майстри пензля.

Напередодні Різдва Христового в замку влаштовано тематичну виставку «Молитва в дереві» заслуженого художника України Івана Шутєва. У полотнах відтворено церкви, що є пам'ятками дерев'яного зодчества краю і збереглися понині.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Закарпатська область.

Грати на домрі легше, ніж на нервах

Харківський молодіжний оркестр народних інструментів визнано кращим в Європі.

Міжнародне визнання й інтерес європейців частково пояснюються національним колоритом. Те, що більша частина українців вважає архаїзмом, для іноземців досі екзотика.

Багато хто з них ніколи не бачив домри, балалайки, бандури, цимбал.

А самі музиканти в непопулярність народних інструментів не вірять. Кажуть, що головна перевага балалайки й домри — простота й доступність. Кілька уроків, і другокласник може сідати в оркестр.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Не стріляйте в білих лебедів!

П'ятьох білих лебедів застрелив пирятинський мисливець-браконьєр В. Пташина сім'я поселилася на заплавах річки Удай навесні, і всі місцеві жителі нею милувалися, особливо раділи красеням діти. Селяни самі й затримали убивцю. Законом передбачено, що відстріл одного лебедя карається штрафом у розмірі 340 гривень, та хіба можна виміряти грошима смерть символів кохання? Загалом в області налічується лише 387 цих птахів (шликунів).

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Фото з архіву «ГУ».

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.

Редколегія:
Леонід **БРОВЧЕНКО**,
Анатолій **ГОРЛОВ**,
Сергій **ДЕМСЬКИЙ**.
Віталій **ЖЕЖЕРА**,
Іван **ІЛЛЯШ**,
Світлана **ПИСАРЕНКО**,
Віталій **СУДДЯ**.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

**Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.**

Ціна договірна

**Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311241.** **1 2 3 4 5 6 7 8 9 0**

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos